INFO

kontaktblad van Hoembeka

1988

3e jaargang

Louis Fl. LAUWERS, voorzitter - Ward DE KEMPENEER, secretaris

Stamboeknummer 760

INFO

3e JAARGANG. Nr 1.

Januari-april 1988.

kontaktblad van Hoembeka

Vooralsnog dit nog.....!

1. *Het reeds langer aangekondigde vernieuwde kontaktblad ,*

   " 't R I D D E R K E "

   komt wat moeilijker uit de startblokkem aan we zelf hadden verwacht. Het nieuwe frontblad zou toch een zeker cachet moeten hebben ; origineel en smaakvol van opschik. Enkele voorproeven hebben nog geen volledige voldoening gegeven. Hoembeka wil een aantrekkelijk voorblad. Het zal vele jaren ons visitekaartje zijn. Leden met kunstzin en inspiratie melden zich. Nieuwe voorstellen kunnen gedaan worden en voorgelegd ter goedkeuring.

2. *Inhoudelijk willen we ook wat veranderen. Ons blad zal meer bijdragen leveren over hombeekse feiten en gebeurtenissen, personen, families, gebruiken en allerhande vernalen, interviews, jeugdherinneringen, anekdoten en al wat is geschied maar daarom nog geen geschiedenis is. De verslagevinq en algemene informatie over de kring worat honaiger gehouden.*

3. *We beogen een generalisatie, zowel wat de artikels als wat de medewerkers betreft. Het mag niet beperkt blijven tot een werk van enkelen maar moet een ruimere gedachteninhoud uitstralen. Een redactieraad voor het blad lijkt enerzijds aangewezen. Deze bepaalt vorm en inhoud van het blad. Anderzijds zullen er buiten de redactieleden zoveel mogelijk losse medewerkers, opstellers, moeten gevonden worden tussen de leden van de kring.*

4. *Vanaf dit jaar hebben we ook beroep gedaan op sponsors. Ze zullen in de toekomst vermeld worden op een gedrukt blad dat de achterzijde van " 't RIDDERKE " zal vormen. Voorlopig zullen we hen toch ook achteraan steeds vermelden doch op een eenvoudiger wijze.*

Meer en meer zijn we gaan beseffen dat een heemkundekring voornamelijk kontakt kan onderhouden met een grotere schare belangstellenden door een eigen blad. Actieve inzet beperkt zich meestal tot een kleinere kern medewerkers, ieder dan nog in zijn specifieke voorkeurtak van de heemkunde. We houden er rekening mee.

De opgelopen vertraging hebben we hiermee niet willen goedpraten. We vinden het ook spijtig. Ons excuus,

de redactie.

1. DE KRINGWERKING.

1. DE JAARVERGADERING van 29 januari 1988 E.De Kempeneer.

Op de eerste bijeenkomst van 1988 hield de kring zijn statutair opgelegde jaarvergadering. De opkomst was gering, slechts 21 leden.

- De voorzitter leidde de vergadering in en drukte op het belang ervan. Ze is noodzakelijk om te vernemen in welke richting de kring wil evolueren en hoe hij geleid dient te worden.
- De secretaris geeft een bondig overzicht van de werking 1987.
- De penningmeester verdeelt het finantieel rapport en geeft toelichting erover, hierin kundig bijgestaan door zijn secretaresse(?), Angèle SELLESLAGH. De uitgaven hebben in 1987 de inkomsten overtroffen, doch belangrijker is dat er nog een solied saldo blijft van 113.000,- fr. We staan anderzijds voor een jaar met zware finantiële uitgaven o.m. de oplopende kosten voor ons derde boek.
- GEDEELTELIJKE BESTUURSVERKIEZING. Voor de 4 bestuursfuncties zijn er 3 kandidaten, allen uittredende bestuursleden. Zij worden herkozen door algemeen akkoord van de vergadering. Het zijn: Marie-Louise LAMMAR-MIES, Ward DE KEMPENEER en Firmain VERLINDEN.
- De vergadering opteert voor bijeenkomsten met een thema. Volgende voorstellen worden weerhouden : " De Ridder ", " Mechelen ", " Parochieontwikkeling van Hombeek ", " Kruiden en Planten ", " Guido Gezelle". De hoofdredacteur licht "Hoembekania 3" toe. De vergadering besloot met een gezellige gekeuvel in kleine groepjes terwijl de penningmeester hier en daar wat liggeld oppikte.

2. DE RIDDER en DE PAROCHIEGESCHIEDENIS

voordracht op 3 maart 1988
door Paul BEHETS verslag : Ward DE KEMPENEER

Een tenzeerste boeiend thema over de eigen dorpsgeschiedenis, een spreker, stichter van de heemkundekring, de meest naarstige vorser en kenner terzake, een ruim belangstellend publiek, en dan zijn alle gegevens voorhanden voor een geslaagde voordracht. Dat was het ook. Paul is door zijn archiefkennis ingeleefd in elk tijdperk van de hombeekse geschiedenis. Hij trok de sporen na die De Ridder volgde, hij onderzocht andere bronnen. Alle dorpspastoors van het Bisdom kregen destijds de opdracht van kardinaal Goossens om een bepaalde geschiedenis te schrijven over de parochie en het dorp. Sommigen deden dit aan de hand van de hun voorliggende archieven. Pastoor De Ridder, geschiedkundige van aanleg, ging verder. Intussentijd werden echter meer en diepere onderzoeken gedaan, er ontstond nieuwe litteratuur, zodat de kennis verruimde en verduidelijkte.

Paul is geen beeldstormer, niet sensatiebelust, niet iemand die enkel de accenten wil leggen op wat onnauwkeurig of foutief is. Hij benadert de feiten met de grootste omzichtigheid en objectiviteit, met de kennis van een wetenschapper, nuchter en oprecht.

De Ridder schreef in opdracht. De " Parochie" was zijn tweede werk. Hij gebruikte de reeds geraadpleegde bronnen voor zijn vorige studies en schreef bovendien tegen de tijd. Een studie van dien aard is niet af, is nooit af. Gelukkig is het resultaat van zijn opzoeking onder boekvorm verschenen. Zodoende is het bekend geworden en niet verduisterd gebleven in persoonlijke papperassen en misschien verloren gegaan

DE bronnen die hij gebruikte waren :

- het aanwezige archief op de parochie zelf.
- de kerkvisitaties, de verslagen van deparochiebezoeken door de deken vanaf 1550 (Spaanse tijd). Men verneemt er heel wat uit over gebouwen, ornamenten, moraal van de pastoors en van de parochianen, enz.
- de rekeningen der armenmeesters.

" DE GESCHIEDENIS VAN DE PAROCHIE HOMBEEK, 1934, pastoor F.DE RIDDER "

Paul ontleedt het werk per hoofdstuk doch in omgekeerde volgorde als De Ridder het opstelde, beginnend met de eenvoudigste structuren.

1) KERKFABRIEK EN H.GEESTTAFEL.

De pastoor beheert de parochiegoederen: de patatiegoederen genoemd. Buiten de bestaande goederen werden er regelmatig nieuwe bijgevoegd door o.m. schenkingen aan de kerk. Hieruit ontstonden inkomsten. Hiervan ging 1/3 aan de pastoor: bezit van de pastoor.
1/3 aan de parochie: bezit van leken (Kerkfabriek)
1/3 aan de armen: leken (Armentafel of H.Geesttafel)
De kerkgoederen vielen onder controle van de kerkmeesters. Er waren er steeds 2: één inkomende en één uitgaande. Elk jaar werd een nieuwe verkozen: hij is de opgaande proviseur en maakt de rekening op. Het jaar daarop wordt hij de afgaande proviseur en is belast met de controle op de rekeningen. De verkiezing van de kerkmeesters gebeurde op voorstel van de pastoor. Hij had bovendien 4 stemmen. Vooral de grote pachters kwamen in aanmerking. Zij konden zich immers voldoende borg stellen.

2) DE KOSTERS - SCHOOLMEESTERS.

Het waren aanvankelijk geestelijken van lagere rang, later leken. Ze cumuleerden het kosterschap meestal met het beroep van schoolmeester. In meerdere gevallen nog met het eigen beroep zoals v.b. smid. In het jaar 1595 werd de school heropgericht.

1. Jan DAEMS
2. Adam VAN BEVEREN, 1610. Hij was zeer jong koster, 15 à 16 jaar. Het kosterschap was geen begeerde functie. Het bracht meer verplichtingen mee dan voordelen. In 1645 tekent hij een schuldbekentenis en laat zijn huis aan de kerkfabriek. Hij kreeg dan wel gratis woonst.
3. Jan NICASIUS (Nikasi), van 1685 tot 1692.
4. Zijn dochter, Catharina NICASIUS huwt met Cornelis VEKEMANS die hem een korte tijd opvolgt als koster Bij zijn dood verblijven er enkel minderjarige kinderen in het kostershuis. Er wordt een koster ad interim aangeduid. Ook buitenstaanders solliciteren dit maal voor het ambt. (brief)
4. Jan LAMBRECHTS, koster, schoolmeester, smid in het dorp. Zijn zuster, Joanna Maria LAMBRECHTS is gehuwd met Philip VEKEMANS. Hun zoon wordt de volgende koster.
5. Philip VEKEMANS, gehuwd met Petronella SCHEUREWEYCKX. Te dien tijde ontstaat de beruchte eerste schoolstrijd in Hombeek tussen de schoolmeester VEKEMANS en BULENS, eveneens schoolmeester die onderricht wenste te geven aan "den achteruit" (smal-Brabant).
6. Willem VEKEMANS x Catharina GOOSSENS. Hij zal koster zijn in de woelige periode van de franse overheersing, de hollandse periode en in het begin van de belgische tijd. Hij sterft in 1834.

Hij is ook "assessor", scheepen van 1830 tot 1834 en onderwijzer van 1805 tot 1834. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon.

7. Jan Bpt. VEKEMANS x Joanna Melania SLACHMUYLDERS, was eveneens koster-schoolmeester (1834-1845). Na zijn door huwt de weduwe met VERMEULEN ("van Keusters")

4. DE PASTOORS.

Slechts enkele bemerkingen:
De oudst gekende is LAMBERTUS, stichter van Leliëndael. Hij stelde grond ter beschikking voor het klooster.
dan volgen een serie namen "Jan" ---> Jan ---> Jan
Jan DE PROOST (1454 - 1460 cit)
Willem VAN WOLUWE (1467 - 1503) Hij gaat een nieuw akkoord aan over de tienden..
In 1469 laat hij zijn volledig bezit oplijsten met inbegrip van gronden, hoeven met lasten aan hem. De belasting werd opgeslagen in de tiendeschuur op "Ter Hevoen".
In 1481 maakt hij een akkoord over zijn loon t.o.v. Kortenberg. Hij bepaalt het aan 1/2 van de tienden (inbegrepen) wat heel wat voordeliger was dan wat vb. de pastoor van Leest deed, die een vast loon bedleitte en wat later heel wat narigheid kostte.
Judocus BLIECK
In 1627 vernieuwde het hogergenoemde tiendenregister en stelde oude gedogenheden in ere.

5. DE KERK.

1361 : Een eerste vermelding bij een ontwijding.
1595 : herbouw na spaanse troebelen.
1610 : het koor werd opgericht en in 1625 vergroot.
1737 : het koor wordt verhoogd.
1855 : laatste verbouwing, uitbreiding van koor met de zijbeuken + nieuwe arkade.

6. HET PERSONEEL.

1129 : De oudste vermelding van Hombeek als "altare de Humbeca". Het is niet toevallig dat in deze periode zoveel parochies onder de hoede van abdijen en kloosters kwamen. Gregorius VII, gregoriaanse hervormer, maakte de duidelijke scheiding tussen kerk en Staat. Het kloosterleven zocht herbronning naar de basisgedachte. Ze moesten zich buiten het gezag stellen van de wereldlijke gezagdragers.
---> Ontstaan van de abdijen : 1086 Affligem / 1124 Norbertus sticht de St Michielsabdij, 1128 abdij van Grimbergen. Ook de Heren van de plaats steunden deze beweging, wouter en Geraert Berthout BERTHOUT van Grimbergen zagen de abdij als de bewaarster van het graf van hun voorouders. Hiermee verzekerden ze ook hun eigen zielezaligheid later bewaard te zien. Ze begiftigden danook de abdijen en kloosters om ze in stand te houden.

De stof over personeel, regenten en clinsen en het ganse politieke spel eromheen is zo omvangrijk dat het onmogelijk in het tijdschema van een vond nog volledig kon behandeld worden. Het is nog ruim voldoende om er later uitvoeriger op terug te komen. We blijven er naar uit.

2. HOMBEEKSE FIGUREN

ONDERPASTOOR NOBELS

door stan BEHETS
en Ward DE KEMPENEER

deel 2

In INFO 1987 nr.6 (artikel 36) verscheen een kleine bijdrage over de onderpastoor Nobels. De bewogen oorlogsjaren hebben zijn leven grondig gaan wijzigen. Maar ook zijn opdracht als legeraalmoezenier heeft hij stralend vervuld, in volle overgave en dienstbaarheid, als mens, als priester. Hij was allemans vriend, gelovige of ongelovige. We hebben het nuttig geoordeeld onze onderpastoor ook beter te leren kennen in deze andere taak, vanuit het standpunt van zijn medestrijders. We kozen hiervoor twee uittreksels uit "In Memoria" die bij zijn dood in 1977 werden geschreven. Ze verschenen in het informatieblad van de brigade Piron, waartoe hij heeft behoord.

1. Aalmoezenier Adolf NOBELS; de " PADRE " . door Pomtcarral.

"23 juli 1944. Shepreth, niet ver van Cambridge in Groot Brittanië: al wandelend tussen de waterpuizen die naar de wasplaats leiden, hoorde aalmoezenier Nobels de biecht. Het bivak van de 3e gemotoriseerde onafhankelijke compagnie van majoor Louis NÛHÉ zou van de ene dag op de andere hunnen opgebroken worden. De brigade Piron maakte zich klaar voor de operatie.

De voorhoede (Advance Party) bereidde zich voor om naar Newhaven te vertrekken, vanwaar men zou inscheepen voor Arromanches. De gelovigen van de eenheid wensten hun geweten op orde te stellen vooralleer de dood tegemoet te zien. Te velde kan men zich moeilijk een aalmoezenier in een biechtstoel voorstellen onder de gewelven van een kathedraal. Hier was het onder het hemels gewelf bij het geruis van het water in de leidingen dat het gemurmel van de biechtelingen overtrof.

Adolf Nobels geleek op een echte vlaamse pastoor, goedhartig, guitig, vroom en toch met gezond verstand. Hij sprak vloeiend frans, met een Antwerpse tongval. De kuiltjes in zijn wangen verrieden de gulle lach. De imposante figuur straalde kalmte en vertrouwen uit. Ik herinner me nog de dag dat hij mijn zuster meenam naar Leuven om er in een banketwinkel gebakjes te gaan eten.

Hij verstond zich uitstekend met zijn overste Louis NÛHÉ, nochtans gooonwetend maar wiens verzilverd hoofd verdraagzaamheid uitstraalde. Hij vermaakte zich met Pausoles, die eerder Rabelais dan de Heer aanried. Hij was een graaggeziene figuur bij alle soldaten van de compagnie, die beslist geen koorknapen waren als men bedenkt dat de helft van hen uit het vreemdelingenlegioen afkomstig was.

Op de dag van de bevrijding van Brussel, wilde het toeval dat mijn vader een militair aalmoezenier erkende en hem vroeg of hij niet iemand kende die Poncarral heette. En daar op de Waterloolaan, voor het Carlton hotel, riep de padre: " Maar mijnheer, daar is hij, in de kolonne, in een auto op rupspanden van de mitrailleurs !".

De aalmoezenier had een goede relatie met Goldblat, de dokter. Hoe kon het ook anders! Wat cynisch zou men kunnen zeggen dat ze mekaar de "klanten" doorgaven. Zodra de dokter overbodig werd riep hij de aalmoezenier ter hulp. En zeggen dat de dokter een israeliet was. Ze logeerden beiden in de R.H.P. (Regiment Aid Post-Infirmerie) onder het teken van het rode kruis.

In de nacht van 27 october 1944 sliep aalmoezenier Nobels op een brancard, tussen Decoq en Barra. De duitsers waren tot onze linies doorgedrongen in Thorn, een klein hollands dorpje, verloren langs het kanaal van Wessem. Het was de padre die hen als eerste had opgemerkt. Juist toen hij de trappen afdaalde van de woning, die als ziekenhuis fungeerde, werd hij door een kogel getroffen, op enkele centimeters van het hart. Hij werd afgevoerd naar het veldhospitaal en vandaar naar het Brugman ziekenhuis. De chirurgen stelden vast dat de kogel gevaarlijk geplaatst was en kozen voor het veiligste, niet verwijderen. Die kogel verbleef daar gedurende ruim 15 jaar.

Onze "gevechtsaalmoezenier" maakte deel uit van de 2de Hollandse velotocht. Hij was aalmoezenier van het 1ste bataljon. Toen hij over de aanval op Heusden hoorde, onstak hij in een heilige woede. We stonden immers op een paar dagen van de duitse overgave. Er bestond een soort stilzwijgende overeenkomst tussen omsingelde duitse troepen en de geallieerde legers. Het einde was voelbaar. Waarom nog sterven?

Maar "Emile de Afrikaan", de bevelhebber over het bataillon, wilde er nog op losstormen. Het ging niet door want "zijn" aalmoezenier ging hiermee niet akkoord. Ze hadden niet alleen dezelfde overtuiging maar bovendien zou niemand het oneens kunnen zijn met Aad Nobels. Hij was een echte verzoener. Hij was ook een rasechte belg, Vlaming, Waal of Brusselaar behandelde hij volgens ieders temperament. Hij was de goedheid, de vroomheid en het geduld zelve: hij was een heilig mens.

Onze padre, onze chaplain, herinnert ons aan zijn vrienden, van welke filosofische overtuiging ook, die ons zijn voorgegaan: Rik Paternotte, John Close, Louis Nowe, Pierre Dufrane, Prosper Deman en zovele anderen. Hij behoorde bij ons, hij was het zinnebeeld van "onze" brigade, omdat hij het ook is geweest die onze eerste gesneuvelden heeft begraven op het kerkhof te Ranville.

2. Een tweede "In Memoriam" door de hoger gemelde Pausole.

" De 3e onafhankelijke Compagnie van Major Nowe was gelegerd te Lowestoft / Suffolk. Soldaten en officieren van de Belgische Brigade verwachtten met een zeker ongeduld het bevel om ingezet te worden in het gevecht. Als P.M.C.-officier had ik de gelegenheid om de officieren van de Navy te leren kennen. Great-Yarmouth, kort bij ons, was hun thuishaven voor de gevechtseenheden. Door 2 officieren werd ik uitgenodigd op een patrouille op zee. Met een M.B.T. zouden we duitse duikboten opsporen langsheen de hollandse kust. Zo mogelijk zouden we ze ook vernietigen met torpedo's, waarmee onze kleine booties uitgerust waren.

BELGISCHE STRIJDKRACHTEN IN GROOT BRITTANNIE

«BRIGADE PIRON»

Normandie — Kanaal van Wessem

Aalmoezenier Nobels beweerde zeemansbenen te hebben en drong er op aan deze expeditie mee te maken. De zee schrok hem niet af. Ik was er niet zo erg op gesteld. Het rollen en stampen van een schip zinde me niet. Toch besloten we op de uitnodiging van onze engelse vrienden in te gaan. Samenkomst :

" J-day ", Yarmouth, 10 uur 's avonds!.

We waren uiterst gespannen, zenuwachtig, en lang voor tijd op de plaats van de afspraak om deze uitzonderlijke "uitstap" niet te missen. Het weder was uitermate slecht : regen en felle wind. Onze vrienden van de Navy verzochtten ons in de Mess te wachten. Gezien de barre weersomstandigheden was het onzeker of de expeditie zou doorgaan. Regelmatig kwamen tegenstrijdige berichten binnen: "zee kalmer - vertrek mogelijk" dan weer "zee te woelig- vertrek uitgesteld" We waren op van de zenuwen En toch, eindelijk, om kwart voor middernacht, worden we opgehaald. Het gaat door! Inschepen.

Het weder was er niet op verbeterd; stormachtig. Het bootje vaart tegen een redelijk hoge sneiheid de haven uit, richting hollandse kust. We ontvangen ieder een oliejekker en worden rondgeleid op de M.T.B.. De wind jaagt over het zeeoppervlak zodat het zilte water met pakken in ons gelaat gutst: opwindend. Een valluik wordt opgelicht. Een mmatroos verschijnt met een schenkbord met daarop 4 dampende tassen; "Tea, gentlemen, please !". Die engelsen toch ! We worden gevraagd om af te dalen in een kleine zaal die als refter dienst doet.

Uiteindelijk bereiken we onze observatiepost. Het bootje wordt stilgelegd. Het anker wordt uitgeworpen. Dan begint het: als een notedop worden we heen en weer geworpen. De tassen en ondertassen rollen weg en terug, van de ene kant van de tafel naar de andere kant. We worden allen bleek en groen. Weldra volgt een stormloop naar de toiletten. Er is geen plaats meer voor iedereen en men ploetert door het braaksel in de gangen. De aalmoezenier en ikzelf gaan liggen op een rustbank. Niet voor lang! Vriend Nobels moet met haastige spoed weg. Ik voel me misselijk en ellendig, maar luk er toch in om niet te moeten overgeven. Alle matrozen en officieren kregen hun bekomst, ook de radio-operateurs, plichtbewust verder seinend, de koptelefoons op, maar zittend midden in een kwalijk riekende kwak.

De 2 uur op de loer liggen zijn eindelijk voorbij. Geen vijandelijke duikboot was er te bespeuren. Het anker wordt gelicht. We zetten koers terug naar Yarmouth. Onze nachttocht werd een nachtmerrie. Nooit nebben we ons zo gelukkig gevoeld vaste grond onder de voeten te hebben. Met wat smalende glimlachjes boden onze vrienden aan wal ons nog plagend een "last drink" aan. Niemand voelde er wat voor.

Per jeep weden we terug naar Lowestoft gebracht. De dag hing reeds in de lucht als we ons naar bed begaven, stil en moe, wat ontdaan maar een ervaring rijker, en...wat een ervaring!

Aalmoezenier Nobels was een kameraad. Dienaar van God en Vaderland, in alle eenvoud, zonder praal maar daarom des te grootser, als echte adel, zieleadel. We gedenken hem in vrede.

3. DE VROEDE VADEREN. deel 2

Stan BEHETS.
aanvulling door Ward DE KEMPENEER.

In "INFO" 1987, nr. 38 is deze reeks gestart over de bestuursleden van onze gemeente. We handelden reeds over het beleid van de twee eerste burgemeesters na de franse periode ;

- Jacobus HORCKMANS, senior (1795 - 1800)
- Jan Frans CEULEMANS. (1800 - 1825)

Een gronoige lezing van de gemeenteraadsverslagen en van de schepenzittingen van begin 1800 tot 1825 heeft heel wat verduidelijkt over de werking en de verantwoordelijkheden van het bestuur in deze nog hollandse periode. Plaatselijke toestanden, levensomstandigheden, gebruiken, menselijke verhoudingen, enz. worden hierdoor heel wat bevattelijker.

Het verslagboek der raadsvergaderingen vangt aan op 14 october 1818. Dit der zittingen van burgemeester en schepenen op 29 januari 1820. Hieruit hebben we over de bestuursperiode van burgemeester Jan Frans CEULEMANS (1800 - 1825) geconcludeerd wat volgt:

Het bestuur heeft 5 belangrijke taken of machten en verantwoordelijkheden.

1) DE BESTUURLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID : o.m. organisatie van eigen bestuur.
2) DE FINANTIELE VERANTWOORDELIJKHEID : o.m. beheer van gelden en goederen.
3) EEN WETGEVENDE MACHT : o.m. toezicht op de reglementen en nieuwe stellen.
4) EEN RECHTERLIJKE MACHT : opleggen van boetes en straffen bij overtredingen
5) EEN UITVOERENDE MACHT : o.m. de openbare werken van algemeen nut.

1) DE BESTUURLIJKE MACHT, a) aanstellen en organisatie van het eigen bestuur.
b) organisatie en toezicht op de landsverkiezingen.
c) de benoemingen

a) aanstellen en organisatie van het eigen gemeentebestuur.

We herhalen dat we bij deze besluiten ons enkel baseren op deze archiefboeken van het gemeentebestuur en raadpleegden geen vaklitteratuur over bestuur- of organisatie van de gemeentelijke administratie in deze periode.

Een algemene stemming of volksraadpleging om de bestuurders aan te duiden Avoor de gemeente, was onbestaande. Om opgenomen te worden in de gemeenteraad telde enkel het persoonlijk vermogen. De rijksten, de grootste belastingbetalers, ous ook kiesgerechtigden voor de landelijke verkiezingen, kwamen in de eerste plaats in aanmerking. Zij hebben steeds het roer in handen gehad. De rijkere pachter, landbouwer of molenaar, hoewel niet voldoende cijnsplichtig om kiesgerechtigd te zijn, zat uitzonderlijk ook wel eens in de raad. Hun aantal was beperkt tot maximum een of twee.

De voltallige raad telde 9 leden: de burgemeester, twee schepenen en zes raadsleden. Het blijft een duister raadsel hoe men te werk ging om zich kandidaat te stellen voor een bestuursfunctie. Nog meer duister is het te achterhalen op basis van wat men verkozen werd. Het staat vast dat de meeste en ook belangrijkste beslissingen "en petite commité" genomen werden. De stemmingen waren er maar als het resultaat niet naar de zin was, werd in kleine kring anders besloten en hield men verder geen rekening met de stemming.

Het bestuur werd aangeduid voor 6 jaar: feitelijk voor een periode van 3 x 2 jaar. Dit betekent dat om de twee jaar telkens 1/3 van de raad uittredend was: de eerste periode van twee jaar een schepen en twee raadsleden,
de tweede periode van twee jaar één schepen en twee raadsleden.
de derde periode van twee jaar de burgemeester en twee raadsleden.
Dit verzekerde een grote stabiliteit aan het bestuur. Bovendien werden uit de gezakte kandidaten nog twee of drie vervangers verkozen. Zij zouden de plaats moeten innemen indien er tussentijds een raadslid zou wegvallen.
Deze indeling van verkozenen in 3 tweejaarlijkse periodes gebeurde bij lottrekking, met dien verstande dat de burgemeester toch steeds bij de herverkiesbaren van de derde periode werd gerangschikt. Hierdoor was hij gerust minimum zes jaar aan te blijven.

De burgemeester werd aangeduid door onderling akkoord. Hij had de algemene leiding en verantwoordelijk voor de burgerlijke stand. De schepenen werden verkozen door meerderheid van stemmen. Een eerste schepen, met de voornaamste functies en vervanger van de burgemeester, een tweede schepen met minder belangrijke verantwoordelijkheden.
De schepenraad behandelde de voornaamste en meest delikate punten zoals de benoemingen, opstellen en/of interpretatie van wetten en reglementen, de veroordelingen van personen, verkoop van gemeenteeigendom, openbare werken.
De gemeenteraad behandelde de meer administratieve punten, verkiezingen inrichten, opstellen van de budietten en maken de afrekeningen, kleine benoemingen en bevestigen van in het schepencollege genomen beslissingen.

De eerste vermelding van de samenstelling van het bestuur is op 14 oktober 1818. De burgemeester roept het bestuur samen om de eed af te leggen. Dit gebeurt ten huize van sieur Jan Baptist SPRUYT, schepenen. Hij woonde in "het Bergsken", aan de kerk. Deze herberg wordt vernoemd als " de normale plaats der zittingen". Ze verloopt echter niet zonder moeilijkheden aangezien één verkozen raadslid niet verschijnt: Antoine DE MEESTER. Hij geeft ontslag. De reden is niet bekend. We lezen:

" *Le bourgemestre, ayant reçu une lettre de Monsieur Antoine De Meester, également membre dudit conseil Municipal, contenant les motifs qui le portent à donner sa démission....* "

het bestuur

J.F. CEULEMANS, burgemeester,
Jan BT. SPRUYT, 1e schepen.**Jacques Emm. CAUWENBERGH,** 2e schepen.
Jacques HORCKMANS, Philippe VAN ASCH, Antoon DE ROECK,
Jacques SCHELKENS, Jan Bt. SLACHMUYLDERS: raadsleden.
Louis WOUTERS, een maand nadien benoemd i.p.v. Antoon DE MEESTER.

Op 14 oktober 1819 werd een eerste lottrekking gedaan tussen de raadsleden om ze in te delen in 3 x 3 groepen, om de twee jaar herverkiesbaar (1820, 1822 en 1824). Als plaatsvervangers registreert men nog: Jacques VERLINDEN, molenaar, Antoon VERLINDEN, landbouwer, Louis DE KEYSER, pachter en Antoon VOET, pachter. volgens het princiep van de 1/3 herverkiesbaarheid zouden in januari 1820 één schepen en twee raadsleden moeten vervangen worden. Dit gebeurt niet. Men gaat over tot een nieuwe lottrekking om nogmaals 3 x 3 groepen te vormen. Philippe VAN ASCH is intussen overleden.

De indeling der deeltijdse verkiesbaarheid is de volgende:

verkiesbaar op 2 jan. 1822		verkiesbaar op 2 jan. 1824		verkiesbaar op 2 jan. 1826	
J.Bt SPRUYT(schepen)	64j.	J.E.CAUWENBERGH(schepen)	75j.	J.F.CEULEMANS(bgm.)	72j.
Louis WOUTERS	55j.	J.B.SLACHMUYLDERS	71j.	Jacq.SCHELKENS	60j.
Ph. VAN ASCH	(+)	Jacq. HORCKMANS	61j.	Antoon DE ROECK	43j.

plaatsvervangers: Henri VEKEMANS. Louis WOUTERS. Jacq.VERLINDEN. Ant.VOET
We merken op dat buiten J. SCHELKENS alle raadsleden hoogst-belastingplichtigen zijn, ook Antoon DE ROECK, alhoewel hij in 1820 nog vermeld werd als niet behorend bij deze klasse hoogst-belstingplichtigen. Het is opvallend dat Hombeek bestuurd werd door ouderlingen. Zes van de acht waren boven de zestig jaar oud.

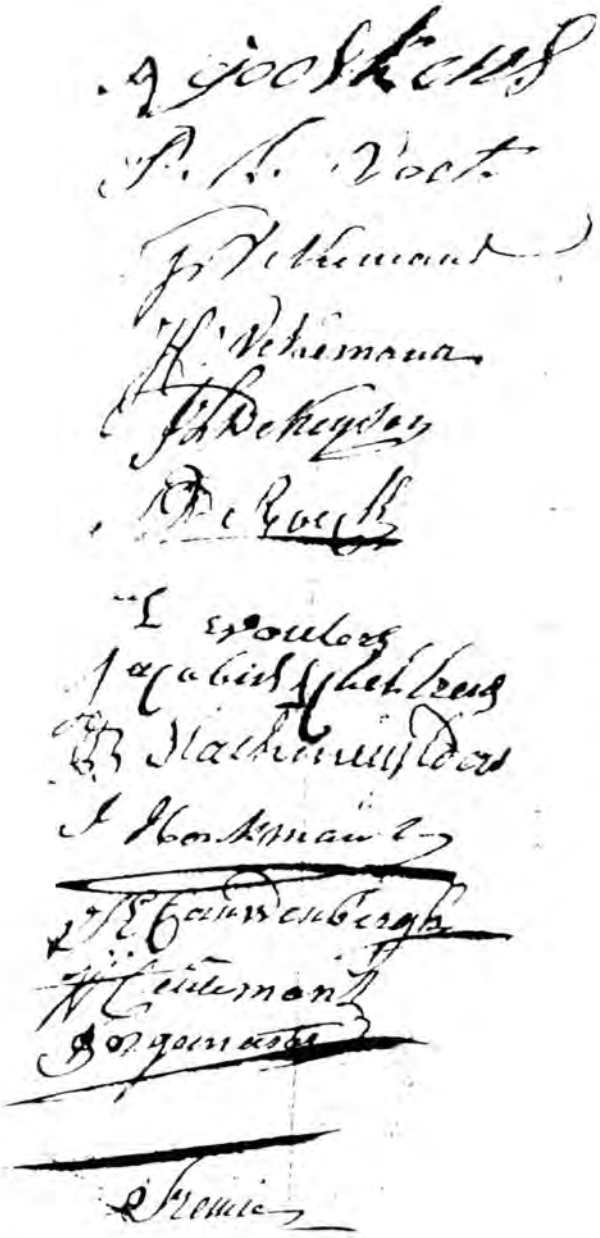
Op 14 november 1821 komt de raad samen om de eerste groep van 3 personen te vervangen. In een geheime stemming worden door meerderheid van stemmen de volgende kandidaten aangeduid:
voor J.Bt. SPRUYT ---> Henri VEKEMANS (1e kand.)---> J.Bt.SPRUYT (2e kand.)
voor Louis WOUTERS ---> Louis WOUTERS (1e kand.)---> Jacq.VERLINDEN (2e k.)
voor Ph. VAN ASCH ---> Louis DE KEYSER(1e kand.)---> Antoon VOET (2e kand.)
Hierdoor blijft WOUTERS in de raad, maar schepen SPRUYT en VAN ASCH (+) vallen af voor VEKEMANS en DE KEYSER.

Op 28 december 1821 gaat men over tot de stemming voor een nieuwe schepen.
Het resultaat is onbeslist : Pierre Antoine DE ROECK, 4 stemmen
Jacques HORCKMANS, 4 stemmen
Daarom wordt de schepen aangeduid door lottrekking en wordt het P.A DE ROECK.
Het zal wel een toeval geweest zijn dat dit gebeurde op de dag der Onnozele Kinderen. Wat is er intussen gebeurd ? Welke tussenkomsten ?
Op 14 januari 1822 wordt de nieuwe schepen geinstalleerd. Wie is het ?
Sieur Jacobus HORCKMANS.

Op 15 november 1823 moet de tweede groep van 3 raadsleden vervangen worden. Er zijn 8 leden aanwezig. De volstrekte meerderheid ligt dus op 5 stemmen.
De herverkiezing: het aantal behaalde stemmen is tussen haakjes aangeduid.
1e stemopneming: HORCKMANS (3) / CAUWENBERGH(3) / DE KEYSER (1) / VOET (1)
Door loting wordt aangeduid ----------> HORCKMANS
2e stemopneming: CAUWENBERGH (4) / VOET (3) / DE KEYSER (1) geen aanduiding
3e stemopneming: CAUWENBERGH (6) / wordt aangeduid ---------> CAUWENBERGH
4e stemopneming: VOET (5) / Jacob VERLINDEN(2) / Jan JACOBS (1)
verkozen als eerste kandidaat -------> P.Ant VOET
5e stemopneming: VERLINDEN(3) /Jan JACOBS (2) / P.VAN ASSCHE (2) j.f.SMETS(1)
6e stemopneming: tussen Jacobs en Van Assche : JACOBS (4) / VAN ASSCHE(4)
door loting : ---> JACOBS
2e loting tussen Verlinden en Jacobs ---> VERLINDEN
verkozen als tweede kandidaat -------> Jacob VERLINDEN
Hiermee was het spelletje van stemmen nog niet uit. Er volgden er nog een oriëtal plus een loting. Daaruit resulteerden dan als plaatsvervangers: Peter Jan VAN ASSCHE en Jan Bt. LEEMANS. Zodoende waren de "vroede vaderen" weer bekend voor de volgende 2 jaar. We merken hier wel op dat schepen Jaak HORCKMANS, die trouwens ook de volgende burgemeester van Hombeek zal worden, een betwiste figuur is geweest. Zijn aanstelling als schepen gebeurde door speciale tussenkomst. Bij de herverkiezing als raadslid had hij maar de steun van 3 collega's en wordt hij door het lot verkozen. In de winter 1823-1824 wordt burgemeester CEULEMANS ziek. Schepen HORCKMANS vervangt hem. Begin mei doet hij nog een kort heroptreden maar in de herfst van 1824 wordt hij bedlegerig en verschijnt niet meer op de raad. In Juni 1825 volgt Jaak HORCKMANS, zijn vertrouweling, hem op

b) Organisatie en Toezicht op de verkiezingen.

Ieder jaar in de eerste helft van mei werden de kiesgerechtigden van Hombeek gevraagd hun stem uit te brengen voor de samenstelling van de provincieraad. Veertien dagen voor de verkiezingen werden er tussen de stemgerechtigden 3 personen verkozen om kontrole uit te oefenen bij de kiesprocedure. Het waren doorgaans geen verkozen gemeenteraadsleden.

Tijdens de ambtsperiode van burgemeester J.Fr.CEULEMANS is Antoon VOET steeds een der controlleurs geweest. In 1819, 1820 en 1821 bijgestaan door Louis DE KEYSER en Louis WOUTERS. In 1822, 1823 en 1824 bijgestaan door VEKEMANS maar afwisselend met als derde persoon GOOSKENS, L.WOUTERS en Jan Bt. LEEMANS.

Hombeek telde rond de 60 kiesgerechtigden. In 1824 was dit getal teruggebracht naar slechts 40 kiezers. Op 28 juni 1822 kwam er een nieuwe wet op het stelsel van de personenbelasting. Ze bevoordeelde de minder rijken. Hierdoor echter verloren er een twintigtal hombekenaars hun stemrecht.Deze 60 kiezers hadden meerdere stemmen. In totaal werden zowat 500 stemmen uitgebracht. De meest vermogende hombekenaars hadden niet alleen meerdere stemmen maar waren bovendien ook verkiesbaar. Er waren 10 verkiesbare personen tot in 1821, dan 9 en in 1824 slechts 6. De hombeekse kiezers stemden voor de plaatselijke koopmannen. Jacques HORCKMANS behaalde steeds heel wat stemmen. Ook de hombekenaar Philip VAN ASCH en enkele bekende figuren uit de buurgemeente Leest. Domien DE KEERSMAECKER en Jacob BUSSCHOT scoorden goed evenals de leden van de familie DE MEESTER uit Mechelen.

Het is opvallend dat adel, notabelen of heren met wie de hombeekse kiezers nog kontakt hadden met stemmen bedacht werden. Een band was er vaak door de pacht van gronden of door de huur van hoven of boerderijen. Zo is de erfgenaam vn de goederen van graaf DE LOQUET, baron VAN DER LINDEN D'HOOGVORST uit Brussel, een kandidaat die steeds 18 a 20 stemmen haalt.

De kiezers konden rustig thuis hun stembiljet invullen. Garde PREUTENS bracht hun dit aan huis. Drie dagen later werden de verzegelde brieven door hem terug opgehaald en in een gesloten doos bewaard. Deze werd eveneens verzegeld en de dag nadien, in aanwezigheid van het gemeentebestuur en van de 3 controlleurs geopend. De burgemeester deed de voorlezing. De secretaris en nog twee getuigen schreven de namen op. De resultaten werden in het register geschreven en ondertekend voor akkoord.

De kieslijsten die de gemeente ontving van de directe belastingen stemden doorgaans overeen met de werkelijkheid. In 1824 moest men toch een paar bemerkingen maken over lijst n° 2 (verkiesbaren). Er werd op gewezen :

" 1e. dat de persoon op de lijst onder n° 4 tot Duai (Frankrijk) woonende, alhier niet stemgerechtigt is,
2e. dat Philippus VAN ASCH, onder n° 5 geplaatst, na zijn wwe. geen meerderjarige zoon is hebbende,
3e. dat de goederen van de wwe. MAUTERS op dien lijst sub n° 7 thans tussen hare kinderen verdeilt, niemand derzelve dene som van 100 gulden lastplichtig is,
indervoege de Raad den beroepen lijst n° 2 arresteert ten getalle van 6 personen, en de lijst sub n° 1 ten getalle van 40 stemgerechtigden.

c) Benoemingen.

Een ander bestuursfunctie van de raad was het aanduiden van de emotenaren zoals de gemeentesecretaris, de ontvanger, de veldwachter. Opvallend is dat bij de stemming over de secretaris steeds een 2e, soms 3e. kandidaat wordt aangeduid.
Belangrijk waren de financieel verantwoordelijken: "de zetters", verantwoordelijk voor de gemeentelasten, die het budget mee opstelden en de verantwoordelijken over de personenbelasting (opcentiemen) nodig om evenwicht te hebben in de rekeningen. Het was niet toevallig dat deze functie aan bevoorrechten werd toebedeeld. Jacques HÖRCKMANS was hiervoor verantwoordelijk van 1818 tot 1825. Samen met hem ook P.Antoon DE ROECK, vanaf 1822 na zijn mislukking als verkozen schepen. Vanaf dit jaar bekleedde hij bovendien nog andere, eerder eervolle of honoraire posten. Zo was hij samen met Hendrik VEKEMANS ondertekenaar voor de militieattesten.
De leden van het Bureau van Weldadigheid (Openbare Onderstand) zijn eveneens raadsleden : Horckmans, De Roeck, Vekemans, Schelkens en ook Pachter Voet. In 1820 en 1821 werden speciale inzamelingen gehouden voor de militie : de zogenaamde"giften voor defentie van het vaderland". De controle hierop verde nog maar een nieuwe commissie. Hierin zetelde buiten de burgemeester ook nog de pastoor, een lid van het Bureau van Weldadigheid (Horckmans), en twee notabelen (Schelkens en Wauters).

Het staat vast dat de families Ceulemans en Horckmans sterk met mekaar verbonden waren, later ook familiaal. In welke mate de politieke gezindheid een rol heeft gespeeld in deze periode is niet duidelijk. Ceulemans was Liberaal geïnspireerd, ook Horckmans en Voet. Het liberalisme was nog vooral een eerder economische stroming zonder partijvorming. Anticlericalisme was er nog niet bij.

De voertaal bij de notabelen was frans. Tot december 1821 zijn alle verslagen in deze taal gesteld, nadien in het nederlands, hoewel later weer een tijdlang naar het frans werd teruggegrepen. De rapporten van de ontvanger der Commissie van het Bureau van Weldadigheid in 1808 waren echter toen reeds in het nederlands opgesteld door Guilliam VEKEMANS.t

(vervolgt in het volgend nummer van Info)

4. ARCHIEFBESTAND - index (deel 2)

verantwoordelijke : Francine Leen

A) ALLERLEI :

- Landkaarten van Hombeek en omliggende (nr. 2)
- Verkoop van huizen en gronden, 1984 - 1985 - 1986 (nr. 15)
- Mechelen feestkalender, 1984 - 1985 - 1986 - 1987 (nr. 20)
- Liedjes van toen (nr. 23)

B) VERENIGINGEN :

1) POLITIEK :

- S.P. Hombeek, 1985 - 1986 (nr. 21)
- V.U. Hombeek, 1985 - 1986 (nr. 8)
- C.V.P. Hombeek, 1987 (nr. 9)

2) BEROEPS :

- Middenstand Hombeek, 1984 - 1987 (nr. 25)
- Boerenbond Hombeek (nr. 13)
- A.C.V. Hombeek (nr. 12)

3) MUZIEK :

- Koninklijke fanfare St Martinus, 1985 - 1986 (nr. 3)
- Koninklijke fanfare St Cecilia, 1971 - 80-81-84-86-87 (nr. 4)
- Koninklijke fanfare De Vrolijke Vrienden, 1984 -85-86-87 (nr. 5)

4) SPORT :

- voetbal : - Zennester Hombeek, 1984 - 85-86-87 (nr. 10)
  - F.C. Huis ten Halve, 1984 - 85-86-87 (nr. 11)
  - K.W.B. Hombeek, 1985 - 86 (nr. 16)
  - F.C. Radio, 1985 - 86 (nr. 22)
- wielrennen : 1984 - 85-86-87 (nr. 19)
- paarden : - DE Teugel Hombeek, 1985 - 86 (nr. 18)
- Vissersclub : 1985 - 86 (nr. 14)

5) KULTUREEL :

- Heemkundekring Hoembeka, 1984 - 85-86 (nr. 1)
- Chiro Hombeek, 1984 - 85-86-87 (nr. 6)
- Scholen Hombeek, 1984 - 85-86-87 (nr. 7)
- Jeugdhuis Hoje, 1984 - 85-86 (nr. 17)
- Toneelkring DE WIJNGAARD, 1984 - 85 (nr. 24)

LEDENLIJST HOEMBEKA 1988 (*** SPONSORS)

***	A.S.L.K. Hans DE WIT	Fr. Reyniersstraat 12	2930 Hombeek	
***	Apotheek ASSELMAN-GOOSSENS	Hombekerkouter 39	2930 Hombeek	
***	B. A. C.	Stationplein 8	2930 Hombeek	
	Paul BEHETS	Antwerpse steenweg 303	2500 Lier	03/4806158
	Stan BEHETS	St.Martinusstraat 6	2930 Hombeek	015/417404
	Angèle BEHETS-SELLESAGH	idem		
	Leander BOOGAERTS-BERTENS	Hombekerkouter 57	2930 Hombeek	
	Marcella BERTENS	idem		
	L. BEUKELAERS	Grotestraat 57	2922 Kapelle o/d Bos	
	Bob BROERS-TEUGHELS	Diepestraat 3	2930 Hombeek	
	Mit BUELENS	Oude bankstraat 18	2930 Hombeek	015/421691
***	C.E.R.A.	Bankstraat 7	2930 Hombeek	
	Lieven Cumps	Kapelse weg 158	2938 Leest	015/419280
***	George DE BRUYNE	Bankstraat 24	2930 Hombeek	
	Stephan DE COCK	Daelenboomstraat 8/22	2800 Mechelen	015/216190
	Ward DE KEMPENEER	Kukkelbosstraat 76	3610 Diepenbeek	011/321877
	Patricia DE KEMPENEER-BOON	idem		
	Jaak DE MAEYER	Diepestraat 15	2930 Hombeek	015/411159
	Baron B.de MEESTER	Expoelstraat 2	2930 Hombeek	015/413491
	Baron Christian de MEESTER	Walestraat 16	2930 Hombeek	015/411463
	Marie-Christine de MEESTER	idem		
	Guido DE NEYS	Bankstraat 91	2930 Hombeek	
	Henorik DE SMEDT	Walestraat 4	2930 Hombeek	015/412362
	Victor DE VALCK	Hombekerkouter 28	2930 Hombeek	
	Leon DE VRIES	Genevenne 29	3290 Deurne-Diest	
	Vera DE VRIES-VAN ASCH	idem		
	Jozef DE WIT	Kl.Barreelstraat 74	2800 Mechelen	015/415689
	Karel DE WIT	Mechelseweg 43, bus 6	2920 Kapelle o/d Bos	
	Louisa DUFRAING	Hombeekse steenweg 234	2800 Mechelen	
	Louis FEYAERTS	Bankstraat 20	2930 Hombeek	
	Andre GEETS	Schoorstraat 32	2930 Hombeek	015/423042
***	GEMEENTEKREDIET Patrick HUYBREGHTS,	Mechelseweg 24	2930 Hombeek	
***	GENERALE BANK Marc BEULENS	Gemeentestraat 23	2930 Hombeek	
	Anita GODVAERTS	Mechelseweg 19	2930 Hombeek	015/418071
	Francois GODVAERTS	Driesstraat 11	2930 Hombeek	015/415745
	Wilfried HELLEMANS	Carmosteynstraat 11	2930 Hombeek	015/422771
***	HOJE	Bankstraat 88	2930 Hombeek	
	Jan JANSSENS	Bergoolaan 51	2900 Londerzeel	052/301080
	Maria JANSSENS-VERLINDEN	idem		
***	Dr.Walter JASPERS-VERBERGT	Kattestraat 21	2930 Hombeek	
	August KEULEERS	A.van De Wieleiei 2	2100 Deurne	03/3247582
	Emiel KEULEERS	Heike 56	2930 Hombeek	
	Henri KEULEERS	Hombekerkouter 63	2930 Hombeek	015/419241
	KUWAIT PETROLEUM BB		Brussel	
	Marcel LAMMAR	Sparrenstrat 17	2930 Hombeek	015/418885
	Marie-Louise LAMMAR-MIES	idem		
	Pascal LAMMAR	idem		
	Thierry LAMMAR	idem		
	Fl.Louis LAUWERS	Bankstraat 27	2930 Hombeek	015/413137
	Dirk LAUWERS	Kasteelstraat 23	2570 Duffel	
	Joris LAUWERS	Hombekerkouter 55	2930 Hombeek	015/415600
	Raymond LAUWERS	Hombekerkouter 33	2930 Hombeek	015/412162
	Clara LAUWERS-	idem		
	Rina LAUWERS	Potaardestraat 81	9170 Waasmunster	
	Francine LEEN	Zepstraat 7	2930 Hombeek	015/414670
***	LEVIS verven		Vilvoorde	
	Libert LOOSEN	F.Reyniersstraat 20	2930 Hombeek	015/417411

HOEMBEKA-SPONSORS

GENERALE BANK

Gemeentestraat 23 HOMBEEK

B. A. C.

stationsplein 8 HOMBEEK

Haartooi SYMONS - TEUGHELS

Bankstraat 72 HOMBEEK

Chauffage Marcel VERBRUGGEN

Hombekerkouter 110 HOMBEEK

Kolen-Stookolie F.VERBERGT

Zepstraat 1 HOMBEEK

Binnenhuisarchitect

Eddy VAN DE VENNE

Diepestraat 23 HOMBEEK

HERENKLEDING

Frans VAN STEEN-DE KEMPENEER

Mechelse weg 2 HOMBEEK

GEMEENTEKREDIET

Mechelse weg 24 HOMBEEK

Kinesiste Rita SPRUYT

Carmostevnstraat 4 HOMBEEK

W.E.B. CONVERTING EQUIPMENT

Industriepark-Nd ST.NIKLAAS

C. E. R. A.

BANKSTRAAT 7 HOMBEEK

Jeugdhuis HOJE

Bankstraat 88 HOMBEEK

Apotheek ASSELMAN

Hombekerkouter 39 HOMBEEK

Dr. Walter JASPERS

Kattestraat 21 HOMBEEK

Electro GERY WINDELEN

Fr.Reynlersstr.7 HOMBEEK

BREIGOEDEREN

F. VAN ROMPUY-LIESENBORGHS

Moerbeistr 49 HOMBEEK

Metaalconstructie E. PHLIPS

Mechelse weg 5 HOMBEEK

Haarkapper G. DE BRUYNE

Bankstraat 24 HOMBEEK

A. S. L. K.

Frans Reynlersstraat HOMBEEK

Verzekeringen D. VAN STEEN

Carmostevnstraat 3 HOMBEEK

Ing.Bouw S T R A B A G

Antwerpen - Genk

Verven L E V I S

Vilvoorde

Volenden - De Oranje
Zaal Leenen-Van Vlaenderen
Fr Reynaerstr 1/2930 Hombeek

Diepenbeek, 2 mei 1988

UITNODIGING VOORDRACHT
VRIJDAG 6 mei 1988

Beste Hoembekavrienden,

Hiermede wordt U uitgenodigd op de voordracht van vrijdag a.s. 6 mei in de bovenzaal van het voormalig gemeentehuis te Hombeek om 20.00 uur.

Onze gastspreker is Frans VERMOORTEL, die toelichting zal geven over

MECHELEN IN DE XIXe EEUW.

ONZE VOOROUDERS ZIJN ZEER AANGEWEZEN GEWEEST OP DE NABURIGE STAD. GEBRUIKEN DAAR IN VOEGE KWAMEN VLUG TOT HEN DOOR. DE GESCHIEDENIS VAN DEZE PERIODE ZAL OOK DE ATMOSFEER VERHELDEREN VAN DE TIJD TOEN BIJ ONS DE FANFARES ONTSTONDEN, OOK DE TIJD VAN ONZE EERSTE BURGEMEESTERS, HORCKMANS, CEULEMANS, VOET, DE MEESTER, BESCHREVEN DOOR ONS MEDELID; STAN BEHETS.

We verwachten een talrijke opkomst. Niemand mag dit missen.

Aansluitend willen we de leden informeren over de kringwerking.

Ledenaantal, ereleden en sponsors

Hoembeka zal nu meer dan 100 leden tellen.
Geen achterblijvers dus voor het lidgeld 1988. Vergeters kunnen dit goedmaken op de Algemene Vergadering of bij overschrijving ; ASLK 035-0490079-76 / BAC 788-5420554-39/ CERA 733-2172054-60)

Meerdere sponsors (vrije beroepen handelaars, firma's enz.) willen onze werking in Hombeek een extra steuntje geven. We vermelden de eerste inschrijvers reeds hierbij. Onze oprechte dank !

CERA,	Bankstraat	2930 HOMBEEK
ELECTRO GERY WINDELEN,	Frans Reyniersstraat	2930 HOMBEEK
Dr. Walter JASPERS,	Kattestraat, 21	2930 HOMBEEK
F.VAN ROMPUY-LIESENBORGHS,	Moerbeistraat 5	2930 HOMBEEK
Edmond PHLIPS-CEUPPENS,	Mechelse weg 5	2930 HOMBEEK
Marcel VERBRUGGEN,	Hombekerkouter 11o	2930 HOMBEEK
Frans VERBERGT,	Zepstraat 1	2930 HOMBEEK
Apotheek ASSELMAN,	Hombekerkouter 38	2930 HOMBEEK
Georges DE BRUYNE,	Bankstraat	2930 HOMBEEK
SYMONS-THEUGHELS,	Bankstraat 72	2930 HOMBEEK
VAN STEEN-DE KEMPENEER,	Mechelseweg 2	2930 HOMBEEK
Marc BEULLENS, Generale Bank,	Gemeentestraat 23	2930 HOMBEEK

Eddy VAN DE VENNE.	Diedestraat 23	2930 HOMBEEK
Patrik HUYBRECHTS, Gemeente Krediet.	Mechelseweg 24	2930 HOMBEEK
Hans DE WIT A.S.L.K.	Frans Heyniersstraat	2930 HOMBEEK
Rita VAN HOORICK-SPRUYT.	Carmosteynstraat 4	2930 HOMBEEK
HOJE.	Bankstraat	2930 HOMBEEK
B.A.C..	Stationsplein	2930 HOMBEEK
Marc VAN DEN BERGH-LAUWERS.	Potaardestraat 81	9170 WAASMUNSTER

't RIDDERKE een nieuw infoblad

In feite wordt het de voortzetting van "INFO" doch we proberen wat meer allure te geven aan het blad. We zullen beroep doen op een grotere ploeg medewerkers, zodat zeker heel wat interessante berichtgeving over onze gemeente en zijn inwoners zal kunnen verschijnen.

FEESTVIERENDE JARIGEN

Hombeeks 50 jarigen zullen ook dit jaar een feest opbouwen. Hoembeka, in de persoon van haar voorzitter, werkt hieraan graag mee.
Maar ook de 60 jarigen willen niet onderdoen en vieren dit. De beide feesten gaan in November door.

ARCHIEF VAN DE KRING

Een werkgroep heeft het aanzienlijk archief van dokumenten geordend. Een kringlid schonk ons kasten. De archiefdozen, netjes geordend, krijgen er hun plaatsje. Kortelings verschijnt het register van de voorhanden zijnde gegevens. Ze staan ter beschikking van onze leden ter raadpleging.

HOEMBEKANIA, deel 3

Eind october verschijnt het derde boek.
De eerste proefdrukken zijn reeds terug van de drukker. Anderzijds zijn vermeende schriftstellers nog druk doende aan ontbrekende teksten.
Het boek behandelt - Geloof en Ongeloof in onze streken.
- Vlasteelt bij ons.
- de geschiedenis van de fanfares van Hombeek

ALLERHEILIGENTENTOONSTELLING

Ook eind October en begin November zal in de bovenzaal van het voormalig gemeentehuis een tentoonstelling gehouden worden. Ze behandelt dezelfde thema's als het boek. De muziekverenigingen verlenen hun medewerking. Wie actief hieraan wil meewerken kan zich op de vergadering melden. Een werkgroep wordt dan opgericht.

DE ABDIJ VAN GRIMBERGEN

OP Zondag 28 Augustus zal een tweede natuurtocht naar Grimbergen plaats vinden. Er wordt evenwel een geleid bezoek aan de bekende norbertijner-abdij aan gekoppeld. Verdere gegevens volgen binnen kort.

Ward DE KEMPENEER,
secretaris

Fl.Louis LAUWERS,
voorzitter

INFO

3-JAARGANG. N-2.

Mei-Juni 1988.

kontaktblad van Hoembeka

Vooralsnog dit nog.....!

1. *Op Woensdag 8 Juni is onze voorzitter Louis Fl. LAUWERS opgenomen in het ziekenhuis te Duffel om er een heelkundige bewerking te ondergaan. Gans zijn heemkundekring wil hem een steun zijn in deze moeilijker ogenblikken. Onze waardering voor de persoon, vooral als goed mens maar ook als behoedzaam leider van onze vereniging, willen we hiermede nogmaals benadrukken in een oprecht meeleven en meebidden voor een snel en geheel herstel. Gedurende zijn afwezigheid zal de ondervoorzitter, dr. Lieven CUMPS, in samenspraak met de voorzitter, de leiding van onze kring waarnemen*

2. *Onder nummer 4 van vorige "INFO" verscheen een tweede bijdrage over het archiefbestand. Door een ongelukkige omstandigheid is de tittel niet afgedrukt. Daarom dit erratum. Deze index behandelt de in ons archief aanwezige* ***AFFICHES.***
   Leden die nog oude affiches over HOMBEEK bezitten of weten te verkrijgen, in het archief van de kring zijn ze pas veilig! Hoembeka bewaart ze zorgvuldig voor volgende generaties.

3. *Door burgemeester JORIS van de stad Mechelen werd aan de Heemkundekring een zeer mooie prent van ons oud-gemeentehuis geschonken. Dit gebeurde bij gelegenheid van de officiële opening van het bankkantoor van HET GEMEENTEKREDIET, Mechelse steenweg. In naam van Hoembeka heeft voorzitter LAUWERS hem de oprechte dank betuigd voor dit gebaar en vooral voor de grote waardering die hij steeds voor onze kring heeft gekoesterd.*

de redactie.

"Info", kontaktblad van Hoembeka, heemkundekring van HOMBEEK. Verschijnt vijf maal per jaar.
Verantwoordelijk uitgever en redaktie: Ward DE KEMPENEER, Kukkelkosstr. 76, 3610 DIEPENBEEK.
Kontaktadres: Stan BEHETS, Sint Martinusstraat 6, 2930 HOMBEEK
redactieleden en medewerkers: Paul BEHETS, Stan BEHETS, Fl. Louis LAUWERS, Raymond LAUWERS, Marie-Louise LAMMAR-MIES, Angèle SELLESLAGH, Theo SLACHMUYLDERS.

Bestuur van de Heemkundekring:
voorzitter: Fl Louis LAUWERS, vice-voorzitter en redactiechef: prof.dr.Lieven CUMPS,
vice-voorzitter: Firmain VERLINDEN, penningmeester: Stan BEHETS, archiefbeheerder: Paul BEHETS,
leden: Jaak DE MAEYER, Raymond LAUWERS, Marie-Louise LAMMAR-MIES, secretaris: Ward DE KEMPENEER.

6. DE KRINGWERKING.

1. MECHELEN in de XIXe. eeuw !

voordracht op 6 mei 1988
door Frans VERMOORTEL — verslag : Ward DE KEMPENEER

De vergadering werd ingeleid en voorgezeten door de vice-voorzitter, prof.dr.Lieven CUMPS, die de gastspreker voorstelde.
Frans VERMOORTEL : gids van MECHELEN gedurende meer dan 40 jaar.
voorzitter van "Beiaard en Toren",
voorzitter van de Nat.Fed. der Beiaardvrienden,
voorzitter van de Edgard Tinnelkring,
hoeft geen explicieter verklaring als zijnde een uitstekend kenner van zijn stad. Hij schreef 3 boeken over Mechelen. Het lange voorbereidend werk hiervoor, de nog steeds voortdurende opzoekingen, zijn speurzin als gids maakten van hem een stadskenner voor wie geen straatje of steegje minder bekend is als de eigen broekzak. Vooral de liefde voor zijn werk sprak duidelijk uit dit gloedvol betoog dat elke toehoorder eveneens warm enthousiast maakte en vervoerde.

Een grote voorkeur voor de vorige eeuw heeft de spreker ertoe gebracht dit thema in een voordracht te verwerken. We gaan niet proberen de ganse toespraak te resumeren. We pikken er de hoofdlijnen uit en enkele markante feiten en data die ook voor de dorpeling, aan de rand van de grote stad, destijds een zeker effect moet gehad hebben.

Het neogotische station omstreeks de eeuwwisseling

De XIXe eeuw (de periode 1800 - 1914 voor de voordracht), heeft als historisch keerpunt het jaar 1835 toen de spoorweg werd aangelegd in Mechelen. Voor deze datum leek de stad ingedut. De klok scheen meer dan een eeuw te zijn blijven stilstaan. Geen industriële ontwikkeling, geen expansie, geen urbanisatie. De industriële inspanningen onder het beleid van Willem I (1815-1830) dringen niet door. Er is enkel wat katoenspinnerij (drapstr.), wat weverij (vlietje) en wat brouwerijen.
Ook de politieke gebeurtenissen van wereldformaat zoals in 1815, de slag van Waterloo, beroeren de plaatselijke pers niet; geenekel bericht.

De eerste belangrijke realisatie van Leopold I, de aanleg van een spoorweg, betent een keerpunt voor Mechelen. Aanvankelijk ondergaat de mechelaar dit fenomeen en staat er eerder kritisch tegenover. In de lokale pers vindt men boze boerse kritiek over rookgevaar en vermindering van de melkproductie. Ook de koeien op de weiden waaraan het gevaarte zal voorbijpuffen zullen nadelig reageren op deze kwelling. Later gaat men toch realiseren welke enorme betekenis deze verwezenlijking had. Mechelen werd het knooppunt van het ganse belgische net. De mijlpaal, nog bestaand monument voor het station, duidde er op dat dit het geplande middelpunt was van elke verbinding tussen de steden. Later werd dit Brussel.

Van dan af ontwikkelde zich een zekere industrie en kwam er een stadsuitbreiding, vooral in de onmiddellijke omgeving van het station.

De spreker schetst vooral dit ecconomisch effect voor de stad (industrie) en het urbanisatorisch effect. Een sociaal effect wordt eveneens doch vluchtiger aangehaald. We splitsen deze 3 effecten en situeren ze in een zekere chronologische volgorde:

1. Urbanisatie en stadsbeeldverandering;

De terminus van de eerste trein was op het Ganzeveld, op de buitenstadse oever van de vaart. Bij de eerste treinrit waren speciale schikkingen getroffen om de reizigers naar het centrum te brengen; een brug over de vaart werd aangelegd en een weg werd gebakend door de velden tot de stadswal (Egmontplaats).
In 1837 werd het eerste station gebouwd. De stad voert een eerste urbanisatiepolitiek. Door de gronden achter het paleis van Egmont (nu: ouderlingentehuis) wordt een verbindingsstraat getrokken met de Bruul; de Egmontstraat. Op de kortste tijd is ze volgebouwd met mooie herenhuizen.

In 1850 wordt het Egmontplein (nu: Kard.Mercierplein) aangelegd met stylistische gebouwen. Op de hoek het huis van de heer Ragheno.
In 1853 wordt de doorsteek richting station verwezenlijkt; de "buitenwaardse Egmontstraat", later Conciencestraat onder Davidsfondsinvloed herdoopt. Ook de Leopoldstraat wordt uitgebouwd met de zijstraten.
Het spoor en station veranderde het zuid-oost-stadsbeeld totaal. Een toenemend massatransport bracht handel en nijverheid tot ontwikkeling.
In 1840 verschenen de eerste hotels; "HOTEL DE LA CAMPINE" (later: Europa) en " HOTEL DE LA COURONNE". Ook ontwikkelde er zich een schare herbergen.

Op het einde van de eeuw is het burgemeester Franz BROERS die een grote bijdrage levert aan de sanering van de binnenstad. Mechelen (vooral Noord) liep regelmatig onder water.
In 1894 werden sluizen aangelegd verbonden met nieuwe knalen wat van enorme betekenis is geweest . Sinds 1907 is de stad nooit meer overstroomd.
In 1900 werd de spoorbaan verhoogd
In 1913 werd het station Neckerspoel gebouwd. Ook dit jaar werden de fameuze vlietjes gedelgd. Een stuk romantiek in ruil voor gezondheid.

2. Het Ecconomisch effect:

In 1836 bouwde DE BROUWER de HOGENDORP een kaarsenfabriek. Ze heeft nooit als dusdanig gefunctionneert,maar werd eerst opslagmagazijn voor het spoor en later "Den Tember". Ook "Het Arsenaal" werd opgericht, waar 800 personen een arbeid vonden (tot 3000), en dat later verhuisde naar de Leuvense steenweg.

In 1838 : Lignière Saint Léonard waar honderde arbeiders werkten, meestal vrouwen. De arbeidstoestanden waren miserabel. De stichter en directeur KORTVRIEND uit Gent stichtte in 1901 de eerste kinderkribbe.
In 1866 : huiden- en vellenlooierij opgericht door een luikenaar.
In 1868 : de dekenfabriek Roestenberg, naast de Dyle (Pierre ROESTENBERG)
Ragheno, een brussels ingenieur die een privé-fabriek van locco en goederenwaggons oprichtte.
Stoelmakerijën over de ganse stad verspreid, vooral in de straatjes uitgevend op de Dijle (riet)

In 1870 : Weverij Bracquenier (gebouw Stassart), in 1900 Theo DE WIT, vader van Gaspar DE WIT, bekende mechelse tapijtwever.
Olieslagerijën en molens o.m. DE BONTRIDDER
Brouwerijën

In 1870 : Art de Construction de Malines, klokkengieterij (Hanswijkdries).

In 1879 :

De eerste groentehalle wordt opgericht op de Botermarkt. De aanvoer van groenten, in het bijzonder bloemkolen uit de omliggende gemeenten was zo enorm dat alle aanpalende straten waren ingenomen tijdens deze markten.

De Botermarkt met de oude groentehalle.

3. Sociale toestand, Gemeenschapsleven, Ontspanning:

In 1843 werden de 5 eerste foto's van Mechelen gemaakt door de doorreizende engelsman ABOTT, die de slag van Waterloo beschreef.
In 1847 maakte John WOOD nog 2 foto's van de stad. (en van de Zenne)
In 1895 werd de eerste film vertoond, in 1896 voor eerst in een zaal.
In 1895 maakte Leopold VINCKE, Leopoldstraat, de eerste auto.
In 1900 waren er 4 autobezitters in de stad.
In 1901 maakte Leon VERSTRAETEN uit de Hanswijkstraat als eerste mechelse vliegenier een 81 km. vlucht zonder tussenlanding.
In 1902 circelde Jos CREMER, zoon van de directeur van "De Gazet van Mechelen" als eerste boven de stad.
In 1911 werd op het oefenplein van het leger (tussen Liersе- en Antwerpse steenweg) een eerste vliegfeest gehouden.
Jan OLBRECHTS, is de eerste mechelaar die door een vliegtuigongeluk om het leven komt.
In 1910 wordt electriciteit aangebracht in de huizen rond de grote markt.

Het is maar een klein extract van wat we die avond over Mechelen vernamen. Lieven CUMPS bedacht onze gast met een klein aandenken, boek 2 uit onze reeks Hoembekania, en nodigde hem nu alvast uit om later nogmaals onze gast te willen zijn. Dat werd toegezegd en wij verheugen er ons nu reeds over.

In een korte tijdspanne werden de enkele puntjes van de vergadering nog afgewerkt. Iedereen vond het zo gezellig dat tot middernacht nog hier en daar een kleine groep (heem ?)-kundig doende was.

2. BEZOEK VAN DE KRING AAN HET ARCHEOLOGISCH MUZEUM te MECHELEN .
Sint ROMBOUTSKERKHOF 2-3

Stefaan DE COCK, medelid vanonze kring, archeoloog en stichter van dit museum had onze leden vorig jaar reeds verwacht bij gelegenheid van het bezoek aan Mechelen (Sint Rombouts). Jammer genoeg ontbrak toen de tijd.

Op Zaterdag 3 September om 15.oo uur.

Bijeenkomst der leden op het St. Rombouts-kerkhof, Het museum bevat archeologica afkomstig van opgravingen in en rond Mechelen van de ijzertijd tot 18e eeuwse voorwerpen. Ook stenen tegula en andere fragmenten van de romeinse villa aan Steynemolen (grens Hombeek- Leest) zijn er tentoongesteld. Deze kring restaureerde ook met eigen middelen dit gebouw.
We verwachten U !

HUMPE, steengoed, 18e eeuw, Zelestraat.

3. Natuuruitstap naar GRIMBERGEN met bezoek aan de ABDIJ.

Z O N D A G 1 0 SEPTEMBER !

De natuurvrienden van Hoembeka organiseren voor de leden naar gewoonte elk jaar een heilzame uitstap. Dit gebeurt ook weer dit jaar.Het wordt een heerlijke comombinatie van ontspannende natuurwetenschap, heemkunde en religieuse cultuur. Alle leden worden nog persoonlijk aangeschreven met alle gedetailleerde informatie en inschrijvingsblad. We geven nu reeds een grosso-modo overzicht om U te overtuigen deze datum absoluut vrij te houden;

PROGRAMMA;

13.30 : afspraak op GULDENDAL (Parking langs Wilgenlaan)
14.00 : Bezoek aan de muzea,
15.00 : Bezoek aan de abdij,
16.30 : Demonstratie van malen bij de Liermolen
- verpozing bij de Tonnemolen
17.15 : Wandeling door het prachtig PRINCENBOS met ruine van het Princenkasteel, onder leiding van Jos JACOBS, natuurgids. Hij zal ons al het mooie tonen wat in deze bonte natuur te ontdekken is.

Een leerrijke uitstap met vrienden.
Ook familie en vrienden van leden zijn hartelijk welkom !
Een dag ontspanning met natuur en cultuur. Vrijhouden !

4. INFO - projecten - medewerkers - INFO

Er ligt nog heel wat op stapel om verwerkt te worden en om de volgende maanden in info te verschijnen. We houden het bij echte heemkunde; alles wat de mensen, de gebruiken, het leven en de dingen betreft van ons heem, het schamele plekje aan de Zenne waar we ons plegen op te houden.
Een paar reeksen van artikels worden overdacht; eenvoudige onderwerpen, waaraan iedereen gemakkelijk kan meewerken. Het samenbrengen van de behandelingen van deze thema's door veschillende leden zal heel wat betekenisvoller artikels opleveren. Daarom doen we beroep op elk lid.
Onderwerpen;

1. De reeks **"HOMBEEKSE FIGUREN"**. (willekeurige volgorde)
   Zuster Leonilla / moeder Norbertha / Zuster Theresia, e.a.
   Meesters: Vlemincks, Mariën, Bertens, Goovaerts, e.a.
   pastoors en onderpastoors e.a. geestelijken
   markante personen; de Zwis, Kobe Trien, de Scheure, Tist van Neukes, Waar met de vuilkar, de laatste schaapherder enz.
2. De reeks **"HOMBEEKSE KAPELLEKENS"**

   De nog bestaande en vroegere kapellekens. Ter ere van welke heilige ? Wanneer opgericht, bij welke gelegenheid en door wie ? Inhuldiging. Devotie en versiering; de mei-bidstonden tijdens de oorlog. enz.

3. De reeks **"JEUGDHERINNERINGEN"**

   Persoonlijke herinneringen aan toestanden, gebruiken en gebeurtenissen uit de prille jeugd. (feesten, stoeten, kermissen, oorlog enz.)
   Opvoeding thuis en op school. De vrije tijd. Spelen en vermaak.

   Een apart thema dat we willen behandelen is **DE COMMUNIE.**
   Zowel de eerste als de plechtige communie. De voorbereiding, cathechismuslessen in de kerk, voorbereiding in de school, het feest zelf. de geschenken, kleding, de tweede dag, de foto, prentjes, enz.

4. De reeks **"HOMBEEKSE BIJNAMEN"**.

   Welke bijnamen kent U nog? Welke personen werden er mee bedoeld? Waar woonden ze? Waarvan is volgens U deze naam afkomstig?
   Misschien vindt ge de namen snelst terug als alle bewoners per straat een overlopen worden.

5. De reeks **"HOMBEEKSE FAMILIES"**.

   Wie al gedeeltes van familieonderzoek heeft afgewerkt kan het gerust inleveren voor een familierubriek in "Info". Ook een kleine wijkgeschiedenis is zeer welkom.

Alle gelegenheidsreporters kruipen maar eens in de pen. Enkele gedachten, herinneringen van vroeger of impressies over die tijd opschrijven is niet zo moeilijk. Hoe het naar ons komt heeft minder belang. Alle gegevens worden toch in een groot geheel verwerkt. Alle medewerkers worden vermeld tezij ge het niet zou wensen. Wie de artikels, waarin uw bijdrage zijn verwerkt, vooraf wil lezen krijgt vanzelfsprekend deze gelegenheid.
Doe mee! We vullen hierdoor een paar bladzijden in van een ongeschreven dagboek:
het dagboek van een dorpgemeenschap, eerste helft XXe eeuw !

7. DE VROEDE VADEREN. deel 3

Stan BEHETS.
aanvulling door Ward DE KEMPENEER.

In vorige aflevering van "DE VROEDE VADEREN" spraken we over de BESTUURSMACHT begin 1800. We stelden uit de verslagen vast dat de gemeente een vijfvoudige bevoegdheid had;
1) DE BESTUURLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID.
2) DE FINANTIELE VERANTWOORDELIJKHEID,
3) DE WETGEVENDE MACHT,
4) DE RECHTERLIJKE MACHT, en
5) DE UITVOERENDE MACHT.

Dit maal willen we nader ingaan op (3) en (4).

3) DE WETGEVENDE MACHT. (reglementen en instructies)

Door "het gouvernement" werden regelmatig reglementen verordend. Het hombeekse gemeentbestuur had de taak deze te doen naleven. Daarom werden de reglementen bij tijds verzameld, uitgewerkt en aan de bevolking medegedeeld. Op de naleving ervan werd gewaakt door de eigen politie, de "garde champêtre". Bovendien vaardigden het gemeentebestuur ook bijkomende of aanvullende reglementen uit met specifiek plaatselijk karakter, of werden uitzonderingen toegestaan bij speciale gelegenheden.

Vermoedelijk namen hombeeks' burgers het niet te nauw met de wet. Daarom besloot het bestuur terug eens de puntjes op de i te zetten. Op 14 juli 1819 werd het POLITIEREGLEMENT terug opgesteld en gepubliceerd. Gedurende 14 dagen werd het aan de kerk uitgehangen (2 zondagen). Ook werden alle cafébazen verplicht een afschrift ervan op te hangen. Maar dit heeft blijkbaar niet veel geholpen. Op 8 maart 1820 besliste de schepenraad er definitief korte metten mee te maken en liet publiek afkondigen dat al wie "in strijd was" met het politiereglement nog 14 dagen de tijd had om zich in regel te stellen, zo niet zouden onverbiddelijk de boeten volgen. Het bleef niet bij dreigen. Nog datzelfde jaar regende het veroordelingen en boeten.

WAT BEVATTE ZOAL DEZE PLAATSELIJKE WET VAN 1819 ?

De Wet werd vervat in 102 artikels en ingedeeld in 10 hoofdstukken, met weinig logisch verband. We onderscheiden volgende reglementen betreffende;
1) De veiligheid van de burgers: beschermingsmaatregelen tegen onheil.
2) De publieke gezondheid; vermijden van stank, bescherming op eetwaar.
3) De goede zeden; vooral ook sterk gedragbepalend tegenover de Kerk.
4) De burgerlijke orde; registratie van burgers en vreemdelingen, huizen.
5) De openbare orde: a) tussen gemeente en burgers : wegenherstelling, zuiveren van rivieren enz.
   b) tussen de burgers onderling ; respect voor andermans goed en eigendom.

We hebben reeds in Info 1987 nr.38, melding gemaakt van dit reglement en gaan het daarom maar vluchtig overlopen met hier en daar enkele pittige details die we er uit pikken.

1) DE VEILIGHEID DER BURGERS:

De meeste aandacht gaat naar het voorkomen en bestrijden van brand. Ook andere ongelukken moeten vermeden worden en daarom volgt een reglementering op bornputten (afgezet in hout of metselwerk, 1 meter hoog), mestvaalten, veiligheid van gebouwen, houden van honden. Nachtwachten worden gevorderd van de burgers tussen 18 en 60 jaar. Ze worden gehouden van 1 november tot 1 maart.

2) DE PUBLIEKE GEZONDHEID:

Vervalste dranken of bedorven eetwaar te koop stellen is verboden. Krengen van dieren moeten direct begraven worden, met nog strengere bepalingen voor besmette dieren. Geen stankhinder mag veroorzaakt worden. We lezen : *"Men zal geen vlas of kemp mogen te rotten leggen of zetten dan in de waters aan te wijzen door het plaatselijk bestuur, op straffe van een boete van 1 tot 2 gulden."*

3) DE GOEDE ZEDEN:

Men mag niet zwemmen dan op de aangeduide plaatsen. Men verspreide geen *"liedekens, schimpschriften of diergelijke afbeeldingen in strijd met de goede zeden."* Dus was het ook verboden deze *"onzuivere"* liederen te zingen en vooral niet die liedjes die *"'t zij opentlijk, 't zij bedektelijk, den godsdienst of deszelfs bedienaars zouden schelden of benadelen."* Geen werk op Zondag zonder schriftelijke toelating die aan de pastoor zal worden doorgegeven, ook geen verkoop van *"potagie"* en andere levensmiddelen. Die dagen stellen de kooplieden hun waren niet ten toon en verkopen niet met openstaande deuren, de herbergiers sluiten hun deuren gedurende de tijd der kerkdienst en er zullen gedurende die tijd ook geen openbare vermaken plaats vinden. Het spreekt vanzelf dat het verboden is *"onbetaemelijkheyd of onzedigheyd te bedrijven op straeten of openbare plaatsen en wel bezonderlijk omtrent de kerk, hetgene het volk zoude komen stooren, ongemak bijbrengen door stinkende geuren, of den doortocht onaangenaam maeken."* (sic.)
Het sluitingsuur voor de herbergen is 10 uur 's avonds in de zomer (1 april - 30 september) en 9 uur in de winter (1 october - 30 maart), ongeacht of de vertrekklok 15 minuten voordien geluid heeft of niet. *"Het is verboden aen de herbergiers en andere persoonen van intieme huysen spel te houden of openbare vroolijkheden te gedoogen, de kermisdaegen uitgezondert, zonder duidelijke en schriftelijke toelating."*
De sluitigstijd geldt ook voor bijeenkomsten *"voor de herbergen of op andere plaatsen en daar drukte of gezelschappen te maeken"*. Er waren toen ook al 2 kermissen in Hombeek: één rond 20-24 juni, de St.Janskermis, en één rond 11 november, de St.Mettekermis. Dan werd de toelating verleend om tot middernacht open te blijven. Er werd wel beroep gedaan op één of meer veldwachters, die bleven inwonen in Hombeek De nachtlawaaimakers of rustverstoorders werden vervolgd.

4) DE BURGERLIJKE ORDE:
De burgers moesten zich laten registreren binnen de drie dagen. Dit was eveneens van kracht voor meiden en knechten. De huisbaas werd verantwoordelijk gesteld voor het personneel. Ieder burger moest een paspoort hebben en bij zich dragen. Logeerders in herbergen moesten zich dag na dag inschrijven. Aan landlopers en bedelaars mocht geen onderdak verschaft worden. Verbouwingen of nieuwbouw wordt aangevraagd aan het bestuur voor de juiste afmetingen. Elk huis moet gemerkt zijn met een geschilderd nummer en sectie.

5) DE OPENBARE ORDE:
Vooral wordt aandacht besteed aan het onderhoud van wegen en waterlopen. Bij de wegenwerken bestond de inbreng van de overheid enkel in het *"voor niet"* leveren van de benodigheden. De burgers werden gevorderd voor de prestaties. Alle gezinshoofden, de armen uitgezonderd, werden verantwoordelijk gesteld voor handarbeid en ter beschikking stellen van paard en kar. De dagen werkprestaties hingen af van het aantal werklieden en knechten die men in dienst had. De *"wagen-vrachten"* waren evenredig verdeeld naar het aantal paarden die men bezat. Ieder stond in voor het nodige gereedschap. Meer dan twee dagen na mekaar mocht men niet opgeeist worden. Om gegronde reden kon de prestatie worden afgekocht tegen 1 gulden dagloon voor een werkman, tegen 2,50 gulden voor één dag kar en gespan. Behoeftigen die wensten te worden ingezet trokken ditzelfde loon.
Het was verboden *"putten te maeken op de straeten of er tegen om daer aerde uyt te graven, zavel, leem, russen of andere voorwerpen te steken."*
Jaarlijks moesten de beken en rivieren gereinigd worden. Hiervoor werden de aanpalende bewoners opgevorderd. Wie verzuimde of weigerde werd veroordeeld en het werk werd op zijn kosten uitgevoerd a rato van 1 gulden per dagprestatie van een man. Het was verboden grachten te vullen om op het eigen erf te komen. *"Mennegaeten"* moeten door de eigenaars of huurders weggedaan worden. In de plaats ervan moeten houten brugskens gemaakt worden of stenen goten ondergronds aangelegd worden.

4) DE RECHTERLIJKE MACHT.

In het gemeentelijk politiereglement werden ook de straffen bepaald die zouden opgelegd worden bij inbreuk. Het schepencollege had dus een rechterlijke macht. Weigeraars om de opgelegde boetes te betalen werden naar de politierechtbank te Mechelen verwezen. Het valt wel op dat het bestuur vooral moet optreden op verzoek van medeburgers die door anderen benadeeld of ernstig gehinderd worden.

VERGRIJPEN TEGEN DE GOEDE ZEDEN:

Met de St.Mettekermis van 1819 liep het flagrant mis. De sluitingstijd om 9 uur werd wel verlengd doch slechts tot 10.30 uur. Dit was wel opvallend vroeg dat de feestneuzen onder de dekens gestopt werden. Dat blijkt hier een soort tegenmaatregel geweest te zijn voor een of ander uit de hand gelopen partijtje. Toen de klok om 10.15 luidde kreeg men de vrolijke drinkebroers niet buiten. De veldwachter, bijgestaan door sr.Huybrechts, brigadier van de garde champêtre zetten de volgende herbergiers van Hombeek op het boekske;
Jacques GOOSSENS en Pierre VERDEYEN, zij schonken nog aan logistgasten, en
Pierre VEKEMANS, André GOOSKENS, Pieter SMETS, Jan Bt. DE WIT,
Jan Bt. PHILIPS, Antoon GOOSSENS, Jan Bt. VERHELPEN, Jan Bt.VEKEMANS,
Jan Bt. GOOSKENS, Jan Fr. GOOSSENS, Jaak CNOPS, Jan Bt. SMETS,
Cornelis PHILIPS, Theresia SPOELDERS, Pieter Jan DE PRINS Anna C.VERHAEREN
die niet tijdig de deur sloten voor de drinkebroers. Boete; 3 gulden.
Bovendien weigerden er nog een paar te betalen en werden naar het politietribunaal verwezen: Henri ANDRIES, Jan Jozef BAETENS, Jan Bt. CEULERS en Joseph VAN DEN EYNDE.

VERGRIJPEN TEGEN DE BURGERLIJKE ORDE

24 mei 1820
De genaamde Joseph VAN DAM, dagwerker heeft de in dienst genomen Elisabeth ANDRIES, woonachtig te Mechelen en in Juni naar Walem verhuisd zonder er bewijs van goed gedrag in te leveren. Hij wordt hiervoor veroordeeld tot betaling van 3 gulden. De gemeente*"verheugt zich"* het attest van goed gedrag te verlenen aan de dienstmeid.

27 april 1821
De genaemde Guillaume TROCH wordt veroordeeld voor 3 gulden om bij zich ingenomen te hebben Jeanne GEETS, geboortig van Hombeek, laatstwonend in Grimbergen. De genaemde François DE WECHTER nam bij zich de genaamde Françoise VERMEULEN van Mechelen zonder te registreren. Hij weigert te betalen en wordt naar de politierechtbank verwezen.
21 april 1822
"*...dat Egidius GEERAERTS, herbergier, die voor desen nog binnen de gemeynte heeft gewoont, maar nu laetst te Mechelen was ingeschreven, sedert twee maenden al wederom met vrouw en kind in de gemeynte is teruggekeert zonder daervan overdracht komen te doen, word dito GEERAERTS, geen suffisante reden hebbende bijgebragt over de verhuysing, veroordeet tot 3 gulden.*"

VERGRIJPEN TEGEN DE OPENBARE ORDE.

15 april 1820
Jan SPOELDERS, landbouwer op de Plein, wonend aan de Meystraat, heeft aan zijn huis een graanschuur gebouwd zonder voorafgaandelijke toestemming, en bovendien heeft deze op een gedeelte van de straat gebouwd. Hij betaalt hiervoor een boete van 6 gulden. De Raad aanvaardt zijn voorstel om deze schuur te laten staan, doch hij zal aan de gemeente jaarlijks 1,5 gulden betalen als vergoeding voor gebruik van openbare eigendom, zonder dat hierdoor een eigendomsrecht kan ontstaan.
6 augustus 1823
De gemeente krijgt het nogmaals aan de stok met cafébaas Egidius GEERAERTS die in de Leykstraat (nu Diepestraat) 4 palen had geplaatst om zijn erf af te bakenen. De veldwachter gebiedt hem deze onmiddellijk weg te halen aangezien ze volgens de dorpskaart op de openbare weg staan.
11 Juni 1823
JacobHORCHMANS, gelast met het toezicht op de wegen, stelt vast dat Peter JACOBS, herbergier, een put heeft gemaakt om leem te steken op de openbare weg. Hij wordt beboet voor 3 gulden.

VERGRIJPEN TEGEN DE PUBLIEKE GEZONDHEID

6 augustus 1823
"*...is verschenen jan jozef STEVENS, handwerker, denwelken overtuygt zijnde door de veldwachter, van in de Leysloot aan 't Eglegembroek vlas te hebben doen reenten en also den vrijen afloop der waters te hebben verhindert...*" Hij wordt veroordeeld tot 1 gulden.
9 augustus 1823
Ook nog anderen worden een paar dagen later veroordeeld om vlas te hebben doen "reenten" in de Leybeek. Het waren: Jacob DOMS, Pieter Jan CEULEERS van Zemst, de weduwe P.MUYLDERMANS en Jan Bt. SPRUYT. Ze betalen eveneens 1 gulden boete. Het valt wel op dat (waarschijnlijk) schepen SPRUYT volgt op de eerste veroordeling, wat er kan op wijzen dat STEVENS niet akkoord is gegaan om alleen op te draaien voor een delict waaraan meerderen schuldig waren.

VERGRIJPEN TEGEN DERDEN

6 september 1819
Sieur Jan Frans MICHIELS, pachter van Leest wordt veroordeeld tot een boete van 2,83 gulden en een schadevergoeding van 9,45 gulden omdat zijn koeien schade veroorzaakten aan het graanveld van Philip TEUGHELS, landbouwer van Hombeek.

15 april, 3 mei, 24 mei, 3 augustus 1820

In 1820 volgen een reeks van veroordelingen voor kleine vergrijpen van diefstal van wat voedergewassen voor dieren. Het was een duidelijke tijd van grote armoede en het stelen op het veld moet een echte plaag geweest zijn dat men hierop zo erg reageerde. Het is ook het eerste jaar dat het nieuwe reglement (1819) van kracht was. We citeren er enkele;

1) *D'après rapport fait par le garde champêtre que mercredi passé, douze de ce mois, il a surpris plusieurs femmes habitantes de cette commune, occupées a couper des herbes dans le Elegembroek. Les prevenues, ayant été citées à comparaitre, et se trouvant présentes, il leur a été donné lecture de l'art. 87 du reglement. Et ayant toutes declarées qu'elles payeront l'amende qui serait arbitrée, le college considerait que quelques unes des femmes appartiennent a des classes moins genées que d'autres, les premières ayant des terres qu'elles cultivent avec leurs maris et, que par consequent, elles tout d'abord plus coupables de prendre des herbes sur les propriétés d'autrui a déterminé la quotité d'amendes à payer par chacune d'elles de la manière suivante.*

Savoir ;

La femme et la fille de Jean Baptiste TUYAERTS, chacune 1-89, pour les deux	*3-78 Fl. d'amende*
La femme et la fille de Jean VAN HUMBEECK, même amende	*3-78*
La femme d'Henri LAUWERS, même amende	*1-89*
La fille de Pierre TUYAERTS, nommée Marie ,une amende de	*94*
La veuve de Rombaut MOORTGAT	*47*
La femme de Pierre GOOSSENS	*47*
La fille de la veuve de Jacques SMETS	*47*
La fille de la veuve de Jacques VAN WINGHE	*47*
Françoise, fille de la veuve DE COSTER	*47*

2) *Le garde champêtre,ayant fait comparaitre les nommés Philippine DE VIS, fille mineure de la veuve de Pierre DE VIS prevenu d'avoir coupé des herbages dans la prairie, occupée par Guillaume BERNAERTS et Pierre Jean VAN BEVEREN, ainsi que les nommées Anne Catherine et Anne Marie VAN WINGHE, filles de François, accusées d'avoir fourragé sur une piece de treffles de Martin COECKELBERGH, le college leur appliquant les dispositions de l'art. 87 du reglement, les condamne séparement et chacune à 47/4 cents d'amende qu'elles se sont engagées de payer dans les vingt-quatre heures aux mains du réceveur municipal.*

Le nommé Philippe TROOSKENS agé de douze ans, fils d'Anne Marie MOUTERS, actuellement mariée à Henri BREMS, boulanger, prevenu d'avoir coupé des joncs dans le prairie occupée par Guillaume BREMS et frères, est également present, ainsi que la dite mère, laquelle s'engage de payer comme dessus à titre d'amende 1 fl. 41 3/4 cents pour contravention au précite art. 87 du reglement de police.

3) *Les nommés Henri VAN FRAECEM et veuve MOORTGAT également citées la fille de la dernière et la servante du premier, nommée Elisabeth DE SCHAMDER,étant en contravention à l'art.87 du reglement le garde champêtre les ayant trouvées dans une piece de seigles, exploitée par Guillaume VEKEMANS chere, ou elles étaient occupées a cueillir des herbages. Le college eu égard à la position genée des contrevenants, condamne la veuve MOORTGAT a 70 1/2 cents d'amende et Henri VAN FRAECEM a 1 fl. 41 1/2 cents. Les trois contrevenans s'étant engager au payment de la dite amende, il ne sera donné aucune suite ulterieure aux contraventions.*

4) *Magdelaine GEMME, veuve MOORTGAT, ayant été acusé que la fille surprise a ceuilli des herbages dans une pièce ensemenée de colsat et d'avoine exploitée par la vve. SMETS, fermière, est condamnee à payer 94 1/2 cents.*

5) *Thérèse DE LAET femme de Joseph VAN DAM, ayant pratiqué passage par une piece de terre ensémenée de colsat, exploité par le cultivateur Fcois VAN DE SANDE doit paver 4 florins 72 1/2 cents endéans les 24 h .*

9 april 1823 Maria Anna HUYSMANS, vrouw van Peter Jan JACOBS, handwerker heeft op 15 maart slooren afgesnden op 't land bezaaid door Egidius GEERAERTS. (art 87.) Boete : 5ct

(vervolgt in volgend nummer van Info.)

8. OVER JACHT TE HOMBEEK

Kris de MEESTER DE RAVESTEIN
Ward DE KEMPENEER

In het persoonlijk archief van de familie de Meester de Ravestein van Hombeek bevinden zich enkele manuscripten van voorouders. Ze hebben niet alleen een familiaal belang maar zijn van een universele betekenis en leggen vaak relaties naar andere personen van de gemeente. We steken er heel wat van op over vele personen en families die op een of andere wijze met de voorname families Montens en de Meester in kontakt kwamen. Ze geven iets meer prijs over de geest en de atmosfeer die er heerste in die tijd. Het zijn tijdsdokumenten waaruit verwoede jagers zeker enkele statistische gegevens over deze sport kunnen vinden, maar waaruit allen heel wat kunnen leren over de menselijke verhoudingen en gebruiken in de vorige eeuw.

Klaarblijkelijk begon Athanase DE MEESTER de jachtboeken in te schrijven.
1. Het "Livre de Chasse", aangevat in 1849, werd later bijgevuld door zijn schoonzoon Xavier MONTENS. Het behelst een vergelijkende tabel van al het wild dat op de jachten geschoten werd van 1849 tot het begin van de tweede wereldoorlog, 1914.
2. Het "Livre des obligations de Chasse" van de hand van Xavier MONTENS. beschrijft de kosten en verplichtingen voor gebruik van jachtgronden.

NAMEN van PERSONEN DIE DEELNAMEN AAN DE JACHT :

DE MEESTER Emmanuel et Henri
MONTENS Xavier, Jean , Albert (oncle), Joseph, Louis,

Raymond DE TERWAGNE	Georges TERLINDEN	Gust De WOUTERS,
mr. et mme. MERGERLINCK	Alf.et mme. DE VINCK	August D'URSEL
Fernand GUYOT	Romain DE SCHOUTETE	Albert DE MASSENHOVE
Paul MALOU	Albert LEFEBVRE	Jean DE LOENHOUT
Ubald DU BOIS	L. VAN DELFT	Joseph M.

Het zijn veelal de directe verwanten en verdere familieleden die deel uitmaakten van het jagersgezelschap. Er werden nauwkeurige notities gemaakt van elke jagerstocht. Niet allen werd vermeld hoeveel stuks van welk wild er geschoten werd, bovendien werd punktueel geregistreerd wie van het gezelschap de trofeeën op zijn palmares mocht schrijven maar ook waar en wanneer juist gejaagd werd. Het blijken wel spannende competities geweest te zijn.

Verwantschapstabel DE MEESTER:

Pieter Jan DE MEESTER (burgemeester) (1790-1847)
X Catherina GEELHAND de MERXEM (1798-1866)

2 kinderen :

1.Leopold DE MEESTER (1825-1885)	2.Athanase DE MEESTER (1829-1884)
X Anna DE COUSEMAKER (1841-1916)	X Eudolie DE TERWAGNE (1831-1873)
Emmanuel DE MEESTER (-)	Xavier MONTENS (1858-1937)
X M.Tha. VAN OUTRIVE d'YDEWALLE (-)	X Romaine DE MEESTER (1861-1926)
Bernard DE MEESTER	Héléna MONTENS (1891-1959)

De onderstaande vergelijkende tabel vinden we vooraan in het eerste boekje.

TABLEAU COMPARATIF DE CHASSE.

Jaartal	PATRIJS	HAAS	KONIJN	FASANT	WATERSNIP	divers	TOTAAL
1849	27	28	5		4	2	66
1850	32	27	1				60
1851	29	19	1			8	57
1852	60	30	3		1	3	101
1853	46	38	5	1			90
1854	31	60	1		2	3 canards	98
1855	12	42		1		1	61
1856	27	34			1	1	61
1857	69	79	11	1	3		142
1858	100	127	3				202
1859	153	112			2	17 cailles	284
1860	105	119	1	2	1	14 "	244
1861	50	107			3	3 "	164
1862	90	103		4		3 "	201
1863	74	120	1				194
1864	116	203	4		3	1 "	329
1865	174	106	2	1	3		288
1866	174	174	2		2		351
1867	212	159	5			6 "	382
1868	222	214	2				444
1869	181	65	5				257
1870	289	140			1	14 "	443
1871	115	85		4	1	10 "	216
1872	167	139		2	1	3 "	316
1873	188	182		1		6 "	397
1874	148	206			2		359
1875	205	130					340
1876	142	159	1	1			307
1877	198	142	8		2		351
1878	177	206	6		2		394
1879	123	227			3		374
1880	201	325	9	2			545
1881	188	171	4	4			371
1882	180	118	7	1			298
1883	223	237	14	4	2		482
1884	307	189	16		3		527
1885	224	139	13				374
1886	221	127	14	3	3	4 cailles	412
1887	319	210	17	8			605
1888	150	94	6		98		361
1889	211	87	12	6	32		414
1890	215	95	9	3	7	12 kwartel	351
1891	64	162	27		18	1 "	274
1892	238	219	35	2		17	511
1893	253	90	22	1		25	391
1984	204	189	9	12		18	432
1895	215	101	25	10		4	355
1896	269	148	23	15		8	463
1897	109	159	19	15		4	306
1898	159	192	9	6		14	380
1899	152	301	50	18		22	543
1900	121	204	20	4		6	353
1901	86	218	33	13		5	355
1902	118	276	16	22		7	439
1903	154	104	19	14		4	295
1904	271	163	14			14	562
1905	236	143	13	5		3	400
1906	231	185	38	11		1	466
1907	198	132	25	22		38	415
1908	207	97	38	21			363
1909	173	70	7	23		24	297
1910	238	103	19	28		35	423
1911	134	198	34	71		27	464
1912	189	259	72	31			551
1913	117	128	45	36			326

Er wordt enkel het totaal van de jachtopbrengst per jaar in vermeld.

Enkele bemerkingen :

1) Van het klein wild was vooral haas en patrijs het meest voorkomend.
Konijn en fasant kwamen veel minder voor.

2) Pas bij de eeuwwisseling groeit de populatie van het wild konijn en ook van de fasant.

3) Waterwild komt veel minder voor of was niet in trek. In de jaren 1888 en 1889 wordt enorm veel watersnip gejaagd. Het waren ook jaren van slechte vangst op haas en patrijs. Wellicht moest de snip als vervangschotel zorgen.

4) Enkel in 1854 wordt apart melding gemaakt van vangst van wilde eenden. De jachten bezaten ook maar weinig waterplassen.

5) Het jaar 1887 is een absoluut topjaar geweest voor de jacht : 605 stuks! Ook 1880 was succesvol. Dat jaar schoot men het hoogste getal hazen en in totaal 545 stuks wild.

6) Succesjaren moet men steeds inboeten het jaar daarna. De populatie is blijkbaar zodanig uitgedund dat de kweek van het volgend jaar eronder lijdt.

7) De registraties werden niet verdergezet vanaf de eerste wereldoorlog: 1914.

Het tweede boekje; " CHASSE D' HOMBEECK - LIVRE DES OBLIGATIONS " ,

geeft heel wat meer bijzonderheden over de jachten en over de vergoedingen, in geld of in natura, die er voor gegeven werden. De jachtgronden te Hombeek lagen op voor een gedeelte op familie-eigendommen, doch bestreken bovendien meerdere hectaren van de Gemeente, van Kerkgemeenschappen, Armen of van privé personen. De prijs die betaald werd varieerde van 3 fr. tot 6 fr. per ha. De wijze van betaling werd telkens geregistreerd. Ook werden eigenaars of pachters van gronden vergoed met een of ander stuk wild. De haas of fasant, of meerdere stuks werden aan huis afgeleverd. In enkele gevallen gebeurde dit persoonlijk, doch meestal werden ze afgeleverd door de knecht. Tot 1900 werd deze opdracht in Hombeek, Leest en Mechelen vaak uitgevoerd " par Jefque ". Voor de verdere bestemmingen, Brussel, Gent, Lier, Overijssche enz., werd dit "expédition par chemin de fer". Na 1900 worden de boodschappen uitgevoerd "par Georges", "par Jaack", "par Halsberghe", "par mandat", en een enkele keer "par moi même". Een goede kennis of vooraanstaande werd in uitstekende jachtseizoenen ook wel eens bedacht met een lekker brokje wild.

Het boekje maakt duidelijk onderscheid tussen;
1) De huur van jachtgronden in geld te vereffenen.
2) De vergoedingen in wild. a) De verre eigenaars : Brussel, Gent enz.
b) vergoedingen te doen in Mechelen.
c) vergoedingen te doen in de omstreken.
d) vergoedingen te doen in HOMBEEK.
e) vergoedingen te doen in Leest.

1. HUUR IN GELDEN:

" C H A S S E O B L I G A T I O N S "

PROPRIETAIRES	redevances Fr.	vanaf Jaar
1. Eglise et pauvres Hombeeck	54,-	1893
2. GEENS-OP DE BEECK, Louvain	15,-	1893
3. GEENS, porte de Bruxelles	10,-	1893
4. Henri BERNAERTS	10,-	1893
5. Franck GILLIS	130,-	1893
6. Mme.Veuve POULLET	12,-	1893
7. Mme LONCHIN	50,-	1893
8. Cte DE LIEDEKERKE	22,50	1893
9. Cte D'OVERSCHIE	250,-	1893
10. Ctesse DE BEUGHEM	50,-	1893
11. Bur. Bienfaissance Malines	55,-	1893
12. VAN INGELGHEM	2,-	1893
13. Victor DE MAEYER	1,-	1893
14. Louis LEEMANS (cfr lettre)	18,-	1893
15. M. LAMBERT	25,-	1896
16. M. A LE GRELLE	125,-	1896
17. Th.BUELENS	10,-	1896
18. VAN BOEKHOUT,Sempst	10,-	1903

Remboursements de locations;
1° M. HAVELETTE, rue de la colline, 9 à BXLLES (4 ha. 52 a. 50 ca.) à 6,- fr. l' ha. soit 27,- fr. (Bureau de Bienfaissence à Malines)
2° M. CEULEMANS à Hombeeck (7 ha. 67 a. 41 ca.) à raison de 3 fr. l'ha plus sa quatre part des frais généreaux pour biens de l'église et pauvres d'Hombeeck, soit 26,- fr.. Se touche directement en septembre.

2. VERGOEDINGEN IN NATURA - OBLIGATIONS EN GIBIER vanaf 1893 en later
(L = Lièvre, haas / P = perdreau, patrijs)

1) à Bruxelles, Gand, Bruges etc. : 13 namen

2) à Malines : 18 namen o.m.

Mlle DE KEYSER	1L + 1L	
mme FRIS, rue St. Cathérine	1L.	
M. DE BONTRIDDER, porte de Louvain	1L. 2P.	
Mme. VOET, place d'Egmont 3	1L. 3P.	
Mme Gustave de WOUTERS	1L. 1L.	

3) Environs :

VAN BERCHEM brasseur à Willebroeck	1L. 2P.+ 1L.	
VAN DEN BOGAERT, brasseur à Willebroeck	1L. (kermesse)	
M. DE WARGNY, à Willebroeck	1L.	
Major COOMANS, à sa campagne à Leest	3P.	
Mme DEUDON à Wavre St Cathérine	2P. 1L.	
H.DIDDENS-BERNAERTS à idem	1L.	
Bon. Aug. VAN BEYNEGOM à idem	3P.	
Dom. DE DONKER à Capelle au Bois	1L. (Kermesse)	
Franc. JANSSENS à idem	1L, tous les 2 ans	
Louis ANDRIES, Sempst-Laer	1L.	
DOMIS DE SEMERPONT, Baghem	1L, 2P.	
Louis GOYVAERTS à Heffen	1L. (2 ans)	
VERSCHAEREN à HEffen	1L. (2 ans)	
kinderen PEETERS à Capelle au Bois	1L. (3 ans)	
Jan MEULDERMANS à idem	1L.	
Jacques et Louis HORCKMANS à Humbeeck (Sas)	1L. (1 ha. Hombeek, 3 ha.Leest)	
Enf. VAN HUMBEEK	1L. (1,5 ha. bois d'aa)	
Désiré LAUWERS à Semost-Laer	1L. (1 ha.)	
Btre STERCKX de et à SEMPST	1L. (2 ans)	
MANNAERT à Capelle au Bois	1L.	
Ern. VAN DEN BOGAERT, Terhaegen	1L. (2 ans) (1 ha. Leest)	
VAN DER KEULEN (instituteur à Laer)	1L. (2 ans) (2 ha.)	
Delles DE MEESTER, Eyndonck	1L. 2P.	vanaf 1901
J. DE MEESTER, Rijmenam	1L. 2P.	vanaf 1901
Fl. VERELST, meunier, Battel	1L. (2 ans) (2 ha.Leest)	1902

4) à HOMBEECK :

Le curé	2P.	
Freres DE LAET	1L.	
SMETS PANSIUS	2P.	
VAN MESSEM (-> LENAERTS-Marie VAN MESSEM)	2P.	
Frans VERBERGT (->wwe.->Jef VERBERGT)	1L.	
VAN WINGHE	1L. (2 ans)	
J.Bt. LAUWERS	1L. (2 ans)	
Ch. VAN DEN BRANDE	1L.	
P(achter) Jan GOVAERTS-VERBERGT (->DE BOEY)	1L.	
Sus GOVAERTS, moulin de LAUWERS	1L. (3 ans)	vanaf 1901
P(achter) Jan ANDRIES (->Petrus)	1L.	
Pachteresse VAN BEVEREN (-> wwe.+ kinderen)	1L. (3 ha.)	
Pachteresse Jan DE CRAEN	1L.	
Franc. VAN DEN BRANDE (-> wwe.)	1L.	
Wwe DE BOECK	1L.	
Franciscus TUYAERTS	1L (3 ans)	
Wwe. SELLESLAGH-VAN ASSCHE	1L. (3 ans)	
VAN KAESBROECK	1L. (3 ans)	

KEULEERS	1L. (3 ans)		
Jan ANDRIES-KNOPS (habite Leest depuis 1900	1L. (2 ans)		
VERLINDEN. nveau Mché aux grains, 21 BXlls	1L.		
MEYSMANS (-> kind.MEYSMANS->j.Bt V.BEVEREN)	1L. (3 ans)	(1 ha)	vanaf 1901
Jef VAN DOREN	1L.		vanaf 1902
CEULEMANS	10L.		vanaf 1902
Frans DE WIT, marchand de charbons, Heike	1L. (3 ans)		vanaf 1906
François DE WIT, garde barrière	1L. (3 ans)		vanaf 1906
Edouard LAUWERS, meunier	1L.	(1,5 ha)	vanaf 1906
Louis VAN WINGHE, Heike	1L. (3 ans)		
Le chef de gare	1L.		vanaf 1907
Les religieuses	1L.		vanaf 1907
François SPOELDERS-DAER, Boschkant	1L.	(3 ha)	vanaf 1910
François VERBRUGGEN, Pikkerie	1L. (2 ans)	(0,7 ha)	vanaf 1907
Th. et Constance KEULEERS, Heike	1L.	(1,5 ha)	vanaf 1908
François DE WIT-VERLINDEN, Heike	1L.		vanaf 1908
VAN BOSCUM, maréchal		(1 ha)	vanaf 1908
Jean Fr. GOVAERTS, Plein près moulin	1L.	(2 ha)	1907
Louis ANDRIES-RENS, Vossebergen (vendu)	1L.	(4 ha)	
Jef VERBERGT, Boschkant	1L. (3 ans)	(1,5 ha)	1908
3 frères THEUGELS (-> Louis THEUGELS)	1L.	(1,5 ha)	1910
Pachteresse DE CRAENE-DE KEYSER (-> Fons THEUGELS-DE CRAEN)	1L. (1,5 ha)		
Henri CALLAERTS, Heike	1L (3 ans)	(3/4 ha)	1908
DE GREEF	1L (3 ans)	(3/4 ha)	1908
j.Bt.LAUWERS	1l (2 ans)	(1 ha Leest)	1907
Jean ANDRIES	1L (2 ans)		
Louis ANDRIES, habite contre bois	5 fr. au lieu 1L.		

Le 29 nov. 1911 il a été donné 1 L. à COOLS, 1L. à vve. VAN WINGHE, 1 L. à Edouard VERBERGT, 1 L. au docteur VAN ASSCHE, 1 L. au bourgemestre.

5) à LEEST

J.Bt. KNOPS-WAUTERS	1L. (2 ans)		
Fermier Joseph WAUTERS (Charles WAUTERS)	1L. (2 ans)		
Le curé	1L.		
Lievin DE LAET	1L. 2P.		
Btre BERNAERTS	1L. 2P.		
Vve SCHEERS	1L.		
Enf.VAN DEN BRANDE (ferme d'OVERSCHIE)	1L (2 ans)		
Vve Jacobus DE LAET	1L.		
Jacobus KNOPS	1L.		
Louis KNOPS	1L.		
Vve DE MEYER-VERBERGT	1L.		
DE RUYSSCHER-DE WIN	1L. (3 ans)		
VAN AKEN (ferme d'OVERSCHIE)	1L.		
Edouard VLOEBERGHS	1L. (2 ans)		
Victor VLOEBERGHS	1L. (2 ans)		
Herman LEMMENS	1L. (2 ans)		
Vve ALLEWATERS-SELLESLAGS	1L.		
Sus DIEDENS	1L. (2 ans)		
Victor DIEDENS	1L. (2 ans)		
Franc. VAN DEN HEUVEL (locataire de BULENS	1L. (3 ans)		
PATTEET (locataire de GEENS)	1L. (3 ans)		
VERSCHUEREN	1L.		
Louis et Melanie WAUTERS (village)	1L.		
Tist DE MOOR	1L.		

Het gebeurde wel eens dat in magere seizoenen wat minder of ander wild gegeven werd en in een bijzonder goed seizoen was men wat genereuzer.

9. BIJNAMEN OP DEN HULTENDRIES

Theo SLACHMUYLDERS.

Hiermee vangen we aan met een eerste bijdrage over bijnamen van Hombeekse families en personen. In HOEMBEKANIA 1 blz.117 verscheen reeds een eerste artikel over hombeekse bijnamen: van Angèle SELLESLAGH over de mensen van "HET HEIKE" en van Hilda VAN DER ELST over de bewoners van de MECHELSE WEG. THeo heeft ijverig alle bekenden uit zijn vertrouwde jeugdomgeving opgeschreven. We publiceren het eerste deel. Wie doet hem na voor andere buurten ?

Het gehucht "Hultendries" is gelegen aan de grens met Zemst. Het strekt zich uit rondom 4 straten die een zeer oud kruispunt vormen : Driesstraat, Kattestraat, Houtestraat en Poreistraat.

D E D R I E S S T R A A T

BEIRE VAN DE SMET

De vader van Albert VERLINDEN was smid. Jan (°1883) kwam van de Plein. Zijn vrouw Coleta VOS (°Mol 1883) woonde op het Heike waar haar vader bareeldraaier was. Jan VERLINDEN kocht de smidse met café in 1908 van de weduwe MICHIELS.

PELLE VAN DE MATROOS

woonde ernaast. Pelle is de verkorting van Pelazie. De matroos, Jan Joris, had honden en kweekte ook kanarievogels. Nadien woonde "Merja" van de smet er en Speir . Maria VERLINDEN was de dochter van de hoger genoemde smid. De ware naam van Speir is Prosper Kerremans. Toen zij naar de Bankstraat verhuisden betrokken Anasthasie en Jef de woning.

LEON VAN CELINE VAN KEUPPES

We zien geen verband met de familienaam "CEUPPENS". Celine van Fee (DE SMEDT, °1902) is afkomstig van de Beekvelostraat te Zemst. Haar man, Leon PEPERMANS (°1901) is de jongste van 10 kinderen van Henri PEPERMANS (1860-1946), komende van Bos, en Virginie DAEMS (1862-1953). Henri was smid in 't arsenaal terwijl Virginie de boerderij deed, overgenomen van haar ouders Suske DAEMS en VAN BEVEREN.

JETTE VAN ZJANG

Zjang was de zoon van Henri PEPERMANS. Zij hadden 2 kinderen: Beire en Frans. Nadien woonde er Zjang DE HOEF en Melanie JACOBS, van de pees vliegers met hun zoon Vital.
Het huis werd verkocht aan Gust VAN DEN BRANDE, gehuwd met Melanie VAN DEN BERGH, genaamd Guske den bekker , broodvoerder bij Mille van mollat . Nu is het bewoond door Warre FIERENS en Julia van wis van 't vis ook nog 't vis krol genoemd. De moeder van Julia heette CROL.

MELLE EN GUST DEN BOER

Gust VAN DER ZEYP richtte de stoet van So van Jakkes in: de straatkeerders. Hun zoon Zjang verhuisde naar 't Klein Gent. Hij bleef ongehuwd. Hun dochter, Stanske, was geestelijk mindervalide. Het verhaal deed de ronde dat toen Melle in verwachting ze eens erg verschoten was van een hond die op haar was toegesprongen.Na de dood van Melle werd Stanske in een instelling verzorgd. De woning werd verkocht aan Zjang RENS en Wiske VERLINDEN. Zjang was de zoon van Wannes RENS van Zemst. Zij hadden 2 kinderen: Maria en Frans. Later werd het huis verkocht aan Susse en Tille , Frans POTOMS-Tille POTUMS. Hun kinderen zijn Christian en Marcella.

(wordt verder gezet)

Fromeme Leen
Zepstraat 7

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSOR
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSOR

Haartooi SYMONS - TEUGHELS
Bankstraat 72 HOMBEEK

Chauffage Marcel VERBRUGGEN
Hombekerkouter 110 HOMBEEK

Kolen-Stookolie F.VERBERGT
Zepstraat 1 HOMBEEK

Binnenhuisarchitect
Eddy VAN DE VENNE
Diepestraat 23 HOMBEEK

HERENKLEDING
Frans VAN STEEN-DE KEMPENEER
Mechelse weg 2 HOMBEEK

GEMEENTEKREDIET
Mechelse weg 24 HOMBEEK

Kinesiste Rita SPRUYT
Carmosteynstraat 4 HOMBEEK

W.E.B. CONVERTING EQUIPMENT
Industriepark-Nd ST.NIKLAAS

C. E. R. A.
BANKSTRAAT 7 HOMBEEK

Jeugdhuis HOJE
Bankstraat 88 HOMBEEK

Apotheek ASSELMAN
Hombekerkouter 39 HOMBEEK

Dr. Walter JASPERS
Kattestraat 21 HOMBEEK

BREIGOEDEREN
Electro GERY WINDELEN
Fr.Reyniersstr.7 HOMBEEK

F. VAN ROMPUY-LIESENBORGHS
Fr. Reyniersstraat 2 HOMBEEK

Metaalconstructie E. PHLIPS
Mechelse weg 5 HOMBEEK

Haarkapper George DE BRUYNE
Gemeentestraat 9 HOMBEEK

A. S. L. K.
Frans Reyniersstraat HOMBEEK

Verzekeringen D. VAN STEEN
Carmosteynstraat 3 HOMBEEK

GENERALE BANK
Gemeentestraat 23 HOMBEEK

B. A. C.
stationsplein 8 HOMBEEK

Zaal DE LEEUW VAN VLAANDEREN
Aug. VERLINDEN - DE CRAEN
Fr. Reyniersstraat 1 HOMBEEK

Q 8
KUWAIT PETROLEUM

INFO

3e JAARGANG. Nr 3.

Juli-Augustus 1988.

kontaktblad van Hoembeka

VRIJDAG 2 SEPTEMBER ! ! !

***** uitnodiging **********
***** uitnodiging **********

De eerste vergadering na het verlof gaat door, zoals voorzien, op de eerste vrijdag van de maand september.

***** uitnodiging **********

Alle leden, familieleden, vrienden en kennissen worden vriendelijk uitgenodigd op deze vergadering die plaats heeft in de bovenzaal van het voormalig gemeentehuis te Hombeek om 20.00 uur.

spreker: Jan SEYMUS ;

onderwerp: HET VOLKSGEBRUIK VAN KRUIDEN UIT ONZE STREEK

Na de voordracht bespreking van de toestand en de volgende activiteiten. Alle teksten voor ons derde boek zijn nu bij de drukker. Deze publikatie wordt zoals gebruikelijk gekoppeld aan een tentoonstelling die de onderwerpen uitvoerig wil belichten. De organisatie dringt zich op. We zullen deze met alle aanwezige leden op de vergadering bespreken.

WE VERWACHTEN EEN RUIME BELANGSTELLING ! DIT IS DE ENIGE BERICHTGEVING !

"Info", kontaktblad van Hoembeka, heemkundekring van HOMBEEK. Verschijnt vijf maal per jaar.
Verantwoordelijk uitgever en redaktie: Ward DE KEMPENEER, Kukkelbosstr. 76, 3610 DIEPENBEEK.
Kontaktadres: Stan BEHETS, Sint Martinusstraat 6, 2930 HOMBEEK
redactieleden en medewerkers: Stan BEHETS, Fl. Louis LAUWERS, Raymond LAUWERS, Marie-Louise LAMMAR-MIES, Angèle SELLESLAGH.

Bestuur van de Heemkundekring:
voorzitter: Fl Louis LAUWERS, vice-voorzitter en redactiechef: prof.dr.Lieven CUMPS,
vice-voorzitter: Firmain VERLINDEN, penningmeester: Stan BEHETS, archiefbeheerder: Paul BEHETS,
leden: Jaak DE MAEYER, Raymond LAUWERS, Marie-Louise LAMMAR-MIES, secretaris: Ward DE KEMPENEER.

10. DE KRINGWERKING.

1. De algemene vergadering op 2 september : zie uitnodiging op het voorblad.

2. Natuuruitstap naar GRIMBERGEN met bezoek aan de ABDIJ.

Deze gemeenschappelijke uitstap van de kring gaat door op

Z A T E R D A G 1 0 S E P T E M B E R 1 9 8 8

en niet zoals in vorige info werd aangekondigd !!! Alle andere schikkingen blijven van kracht.
Alle details worden ook nog medegedeeld op de volgende algemene vergadering.

3. BEZOEK VAN DE KRING AAN HET ARCHEOLOGISCH MUZEUM te MECHELEN.

Stefaan DE COCK verwacht alle heemkundevrienden vam Hombeek in het muzeum, waarvan hij medestichter is en dat door eigen middelen van de archeologische kring werd herbouwd en gerestaureerd.

op Z A T E R D A G 8 O C T O B E R 1 9 8 8

De Hoembeka-vrienden verzamelen die zaterdag aan het Sint Rombautskerkhof om 15.00 uur ! Nadere details op de volgende vergadering.

4 AGENDA

vrijdag	2 september	: Algemene vergadering : Jan SEYMUS spreekt over " HET VOLKSGEBRUIK VAN KRUIDEN UIT ONZE STREEK " .
zaterdag	10 september	: Natuuruitstap in GRIMBERGEN onder leiding van Jos JACOBS, natuurgids. Bezoek aan de ABDIJ. 13.30 afspraak op GULDENDAL (Parking Wilgenlaan)
vrijdag	23 september	: bestuursvergadering
vrijdag	7 october	: Algemene Vergadering: Organisatie van de Tentoonstelling en van de St. Mettefeesten.
zaterdag	8 october	: Bezoek aan het archeologisch muzeum te Mechelen.
Vrijdag	28 october	: opening van de Tentoonstelling. Voorstelling van ons derde boek
Zaterdag	29 october	: Tentoonstelling betreffende HOEMBEKANIA 3
Zondag	30 october	: idem
Maandag	1 november	: idem
Dinsdag	2 november	: idem
Zondag	6 november	: Sinte Mettefeesten.
vrijdag	2 december	: Algemene vergadering: Guido HELLEMANS spreekt over " Natuur- en volksleven in Gezelle's gedichten ".

10 en 11 september :
Het Verbond voor Heemkunde houdt zijn 31 ste landdag te 's GRAVENWEZEL (Schilde) Thema : "JACHT EN STROPERIJ !" o.m op 11 sept. om 10.00 uur verbondsvergadering met diamontage, lezingen en optreden van jachthoonkorps en receptie. Om 15.00 uur geleide bezoeken aan de tentoonstelling "Jacht en stroperij", het heemkundig muzeum, het documentatiecentrum van het Verbond. Wie hiervoor belangstelling heeft kan het volledige programma bekomem bij het bestuur of op de e.k. vergadering.

11. DE VROEDE VADEREN. deel 4

Stan BEHETS.
aanvulling door Ward DE KEMPENEER.

Het gemeentebeleid tijdens burgemeester Jan Frans LEULEMANS (1800-1825) werd in vorige afleveringen uitvoerig behandeld voor drie bevoegdheden:
1) DE BESTUURLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID,
2) DE WETGEVENDE MACHT,
3) DE RECHTERLIJKE MACHT,

Dit maal willen we grootdeels hierop ingaan op
4) DE FINANTIELE VERANTWOORDELIJKHEID.

In het volgend nummer bespreken we dit deel nog verder en ook het laatste deel uit deze beleidsperiode, namelijk
5) DE UITVOERENDE MACHT,

4) DE FINANTIELE VERANTWOORDELIJKHEID.

Hombeek financieel gezond houden ging niet zonder moeite. De gemeente betaalde nog jaarlijks rente aan een vroegere lening en de inkomsten waren eerder gering. De gemeentekas was doordaans leeg behoudens wat geld dat was voortgekomen uit de verkoop van bomen langs de openbare wegen en pleinen, de zogenaamde *"arbres seigneureaux"*, maar de opbrengst ervan was in beslag gelegd omdat er betwisting was over het gemeentelijk eigendomsrecht erover.

We zouden het beleid als volgt kunnen analyseren:
A) Het beheer van de vlottende gelden (jaarinkomsten en -uitgaven)
   a) Het opstellen van de begroting voor ieder jaar
   b) De goedkeuring van de jaarbalans
   c) Het vastleggen van de belastingschaal - de personenbelasting
      - de gemeentebelasting
      - de speciale taxen
   d) De finantiële verplichtingen: leningen.
B) Het beheer van de immobiliën: verhuur, gebruik of verkoop van gemeentegronden, huizen en andere goederen zoals bomen.
C) Het beheer der gelden en goederen van anderen: het bureau van weldadigheid.

A). DE JAARBEGROTING, BALANS, BELASTINGSCHAAL.

Ieder jaar in september-october werd in een speciale zitting het budget vastgelegd voor het volgende jaar. Deze verslagen leren ons heel wat over soort en hoegrootheid der uitgaven van een gemeentebestuur destijds.

WAAR HAALDE MEN HET GELD ? : DE ACTIVA.

1) de overschotten van de inkomsten van het vorige jaar,
2) de hogergenoemde "heerdijk-bomen" (niet realiseerbare gelden),
3) de "opcenten", elk jaar vastgesteld volgens de geschatte uitgaven,
4) de directe belastingen of "cijns" door de staat bepaald,
5) de bijzondere taxen, in hoofdzaak de tolrechten op de zennebrug,
6) de inkomsten uit verhuur of verkoop van huizen of gronden,
7) de politieboeten van de gemeente en deels van de provincie.

Op enkele van deze posten willen we wat dieper ingaan:

DE OPCENTIEMEN.

Bij de opstelling van het budiet in 1819 lezen we :

" De opcentiemen als financiele belasting voor personen en adel zal worden geheven als belasting van 1700 gulden, dit om de inkomsten in evenwicht te houden met de uitgaven (KB 4.10.1816 art.4). De heffing wordt gebaseerd op het ingeschat verbruik aan levensmiddelen, likeuren, brandstoffen en voederij op de volgende aanslagvoet;

			gulden cent
DRANKEN :	*wijnen, eau de vie, likeuren*	*per liter*	*00-04*
	genever	*per liter*	*00-03*
	bieren van alle genres	*per hectoliter*	*02-00*
BRANDSTOFFEN :	*brandhout*	*de ster*	*00-90*
	bundels "fagots"	*de honderd*	*00-60*
	houtskool en steenkool	*de hectoliter*	*00-50*
VOEDINGSWAREN :	*vlees alleraard*	*per kilogram*	*00-05*
VOEDERIJ :	*hooi en klaveren*	*"le quintal metrique"*	*00-50*
	stroo alleraard	*idem*	*00-20*
	haver en granen	*de hectoliter*	*00-15*

HET TOLRECHT OP DE ZENNEBRUG:

Geld was er steeds tekort. Buiten de gewone belastingen zag het bestuur maar een middel om extra belastingen te innen, ook op de vreemdelingen: een tol eisen voor al wie de zennebrug zou overschrijden.

We citeren de Raadsbesluiten desaangaande van 27 januari 1819 :

" Aangezien Leest en Heffen een tol hebben voorgesteld op de Zenneovergangen heeft de Raad volgende overwogen:
- *Gezien de Gemeente te kort heeft aan inkomsten,*
- *gezien het koninkl.Arrest dd. 4.10.1816. betreffende gemeentebelastingen,*
- *gezien de gemeente gebukt gaat onder een berg aan schulden en geen inkomsten heeft, noch uit belastingen, noch uit renten en dat alle gemeentekosten moeten betaald worden uit prive taxaties,*
- *gezien de zennebrug de toegangsweg is naar de poorten van Mechelen voor meerdere gemeenten van Midden-Brabant, dat het onderhoud der wegen uit de eigen taxen moet gedaan worden, dat een tolbareel gekomen is te Geerdegem, op de groteweg van Brussel naar Mechelen, dat daardoor het verkeer over Hombeek nog intenser geworden is waardoor de brug en den steenweg nog veel vlugger moeten hersteld worden en die kosten moeten wegen op de gebruikers*
- *gezien om gelijkaardige redenen de Franse Staat bij besluit van 5 Germinal, jaar 11, de doorgang over de Zenne reeds in octrooi gegeven had voor 10 jaar,*

WORDT BESLOTEN WAT VOLGT:

Art.1 - Elke overgang over de zennebrug zal getaxeerd worden met
4,5 cent, of "un sol argent de Brabant", voor voertuig met een paard
2,0 cent voor elk meer ingespannen paard,
3,5 cent voor een os of een ezel, ingespannen met een charet,
2,0 cent per paard, al of niet beladen,
1,5 cent per os, koe, vaars, kalf of ezel,
1,5 cent voor twee varkens of voor twee schapen.

Art.2 - paarden, uitrusting en stellen, vermeld in de barreelwet van 13.2.1816, art. 6 zijn taxvrij.

Art.3 - de inwoners kunnen zich abonneren aan de voorwaarden zoals door de gemeente opgelegd.

Art.4 - de genoemde rechten worden ter plaatse geind."

De Arrondissementscomissaris vraagt in een brief van 8 november 1819 daaropvolgend bijkomende verklaringen. De gemeente geeft deze verdediging aan:

"- *Het geld zal dienen voor onderhoud van de brug en de wegen. De brug is sedert 1805 niet degelijk meer onderhouden zodat de boordsels moeten vervangen worden. de leuningen moeten hersteld worden en 150 meter houtplaveisel moet nog dit jaar gelegd worden. Dit wordt geschat op een totaalkost van 318.50 gulden. Een nieuwe brug zou 1200 gulden kosten.*
- *Ook de weg naar de brug is totaal ontredderd zodat uitstel van herstelling onmogelijk is.*
- *de staatslening voor wegen is voor Hombeek onmogelijk. Er wordt geen geldschieter gevonden. Bovendien zijn de leningskosten zo hoog dat een verhoging der taxen hieruit zou volgen wat niet geoorloofd is."*

Op 11 Juli 1820 geeft de commissaris zijn toestemming voor de zennebrugtol. In de schepenraad van 3 augustus wordt het innen van de tol toegewezen aan Rombaut WILLEMS. kleermaker in het dorp. die hiervoor had ingeschreven voor de som van 260.41 gulden. Ook de volgende 3 jaren blijft hij tolinner aan dezelfde voorwaarden.

In 1822 komt er herrie over het tolgeld. Maalder VERLINDEN moet regelmatig over de brug om granen te brengen naar de smoutmolen van SLACHMUYLDERS. Hij wordt in het gelijk gesteld om van het gunsttarrief te genieten. We lezen:

" *Tegen Jacobus VERLINDEN. maalder alhier is proces ondernomen ten opzigte gefraudeert te hebben het regt van tol voor het passeren over de brug met rijtuig bespannen met twee peerden en geschikt om een partije moorzaat over te voeren naer den smoutmolen van Sieur SLACHMUYLDERS in deze gemvnte. Het college. de exceptien van 13.02.1816 in aendagt genomen. is van gevoelen dat de inwoonders van Hombeeck alleenlijk konnen verpligt worden het zettingsgeld te betaelen alswanneer zij zig buyten de paelen der gemvnte begeven. hetzij om ter markt te doen de produkten van hunnen oogst. 't zij voor alle andere affaires. alsook wanneer zij komende van Mechelen of elders gelaeden zijn met vremde vlassen of andere produkten die niet gewassen zijn op velden of bempden bij hun gebruykt wordende. Aldus moet de ficentatie in het dorp en de vervoering van het een huys naar het ander zonder eenige exceptie. vrij en zonder tol wezen."*

Hiermee stond het deurtje op een kier en werd het de ontvanger der tolgelden niet gemakkelijker gemaakt.

<u>WAARAAN WERD HET GELD BESTEED ? : DE UITGAVEN OF PASSIVA.</u>

1) De renten op vroegere aangenane leningen en aflossing der schulden.

2) De diverse lonen: de secretaris. de pastoor en in 1823 ook aan de onder - pastoor. de onderwijzer. de garde. de gemeenteontvanger. de politieklokluider. de uurwerkjuiststeller. de nachtpatrouilles.
Een vergoeding voor burgemeester en schepenen werd door de Raad afgewezen.

3) De administratiekosten. Zo o.m.:
- *kosten voor het opmaken van de tienjarige bevolkingstabels,*
- *kosten voor een gemeentestempel ("cachet").*
- *aankoop van 3 medailles voor burgemeester en schepenen,*

4) Uitrusting en kleding. Zo o.m.:
- *een kofferkast. noodzakelijk voor de archieven aan 45,43 gulden*
  "deze aanschaf is hoogstnoodzakelijk aangezien de gemeente geenenkel bureel heeft voor het opbergen van documenten."

- *het huren van een lokaal als vergaderzaal en archiefdepot*
- *broeken en getten voor de garde, enzovoorts.*

5) Onderhouds- en herstellingswerken. Zo o.m.:
- *herstel van de zennebrug.(houten vloer en leuning)*
- *herstel en/of begaanbaar maken der wegen.*
- *reparaties aan de pastorij,*
- *plaatsen van wegaanduidingen.*

Ten tijde van overstromingen zijn de herstellingskosten bijzonder hoog. Zo wordt in october 1821 een speciale post op het budget van 1822 voorzien. We lezen: *"Lors des inondations du 22 janvier 1820, le débordement de la Senne a causé une rupture dans la chaussée, et on a rétabli les communications par une jetée de décombres. Cette partie de la chaussée devra être réparée au printemps prochain, il existe encore une partie de grès qui pouvront servir, mais on estime qu'il faudra remplacer ceux manquans et hors de service par 2 verges quarrées de nouveaux grès a prendre des carrières de Melsbroeck pour economie. Depenses: 225 florins*
(2 verges = oude maat, zijnde totaal ongeveer 25 m2.)

Ook wordt in 1821 een crediet van 1645 gulden voorzien voor het oprichten van een nieuw gebouw met dubbele bestemming: <u>school en gemeentehuis.</u> De arrondissementscommissaris heeft na bezoek ter plaatse ermee ingestemd dat de plannen en devizen worden opgemaakt. Hij zoekt een grondstuk van ongeveer 10 "verges" (125 m2) waarop het gebouw kan opgericht worden.

In 1822 wordt hiervoor een crediet toegestaan van slechts 1100 gulden. De gemeente gaat niet akkoord en probeert de geïmmobiliseerde gelden door verkoop van bomen nu vrij te krijgen voor deze bouw. We lezen: *" Het plaatselijk bestuur heeft tot heden geen beslissing genomen tot de uitslag bekent is over de schikking te geven aan de penningen die zijn voortgekomen van de op de straeten en driesschen verkogte boomen, aldaer eertijds door de heer geplant en waervan het beloop ter somme van 933 gulden in de gemeentekas is gestort. De optimmering van dit gebouw zoude alleenlijk maar komen plaets te hebben wanneer dit fonds aen de gemevnte zoude worden toegestaen en andersints niet. Het is immers alzoo noodig van gelden in reserve te houden voor het vernieuwen van de Zennebrug dewelke eerstjaers onvermijdelijk zal moeten geschieden.*

In 1823 heeft men nog steeds geen plan, noch bestek, noch schatting der kosten. De heer STOOP, Ambtenaar Waterstaat der Provincie wordt hiermee belast en hoopt in de winter klaar te zijn zodat in 1824 de werken zouden kunnen beginnen.

6) Sociale tussenkomsten:
- *het wegbrengen van de miliciens.*
- huisvesting en verzorging van vondelingen en bedelaars,
  (deze post kwam doorgaans voor rekening van het Bureau van Weldadigheid).
- *kosten voor vaccinaties*
- *onderhoud en herstel van het torenuurwerk* (voor rekening vh Kerkfabriek)

deel 4. B. de finanties der onroerende goederen
C. de finanties van het Bureau van Weldadigheid
volgen in volgend nummer 4 van INFO.

12. DE BUURPAROCHIE LAAR.

door Angèle SELLESLAGH.

De parochie Engelbertus en Bernardus van Zemst-Laar strekt zich niet alleen uit over Zemst,op wiens grondgebied ze ligt, maar ook over Grimbergen en Mechelen (HOMBEEK). De inwoners van de PIKKERIE zijn voor de erediensten op deze parochie aangewezen. Zo draagt Mechelen voor de naar schatting 170 inwoners van Hombeek bij met 11 % in de kosten van de parochie. Door de ontwikkeling van Hombeeks' dorpskern aan de zenneovergang, en de oprichting van de kerk aldaar, aan de uiterste oostgrens van de gemeente, hebben de kerkgangers van de Pikkerie en den Boskant wel wat meer looptering verdiend bij het vervullen van hun kerkelijke plichten.

In 1867 werd te Laar, op de grens met Hombeek, een nieuwe parochie opgericht. Uit het " Mechels nieuws en Aankondigingsblad" van Zondag 12 mei 1867 vernemen we een en ander hierover. We vermelden U hier wat we lazen over de aanstelling van de eerste pastoor van deze parochie:

Verleden donderdag was Laar, een gehucht onder Zemst, ganz in feest. De eerste Herder der onlangs nieuw ingerichte parochie, E.H. SCHOETERS, voordien onderpastoor te Kapelle o/d Bos, deed zijn plechtige intrede. Tegen 5 uur namiddag waren een 40 tal ruiters hun herder tot Hombeek gaan afhalen, en deze brachten hem tot aan de grens van de nieuwe parochie, waar hij door de wereldlijke en geestelijke overheden van Zemst, en onder aanhoudende toejuichingen der toegesnelde menigte, ontvangen werd. De jonge herder werd door de Z.E.H. VAN CAMPENHOUT, plebaan der metropolitane kerk en deken van het district Mechelen, in zijn functie van pastoor aangesteld. Na de plechtigheid in de kerk begaf de stoet zich naar de voorlopige pastorie, waar al de kennissen en vrienden op een gulhertig gastmaal uitgenodigd waren. Des avonds werd dit schone feest, dat lang in het geheugen van de bewoners zal blijven, door een prachtig vuurwerk gesloten.

Onmogelijk ware het zich een gedacht te vormen van de schone versieringen, die de inwoners van Laar hadden te weeg gebracht. Het zij genoeg hier te zeggen, dat in dusdanige omstandigheden, er misschien nooit zo'n schoon feest te zien is geweest. Talrijke jaarschriften en kartels met verzen prijkten overal op de praalbogen, op het paviljoen aan de grenzen waar de nieuwe Herder ontvangen werd, op en in de kerk. Wij laten hier enige der bizonderste gelegenheidsgedichten volgen:

Op de ark aan de grens der nieuwe parochie:

HIER ZWEVEN EN ZWIEREN
DE JUBELBANIEREN
ZO VREUGDIG IN 'T ROND.
WANT SCHOETERS KOMT HEDEN
TE LAAR INGETREDEN
DE FEEST IS GEGROND
'T GELUK DAT ONS ALLEN
VANDAAG IS BEVALLEN
DAAR VIEREN WIJ VOOR'
EN BOSSEN EN VELDEN
DIE JUB'LEN EN MELDEN
DE NIEUWE PASTOOR

Op het paviljoen welk voor de ontvangst van de nieuwe herder doorde gemeenteraad van Zemst opgetimmerd was, stond ;

BURGEMEESTER LAAT ONS HEDEN
U BEDANKEN, EN DE LEDEN
VAN GANS DE GEMEENTERAAD.
GIJ HEBT STEEDS TOT AL ONS VRAGEN
ZO MILDDADIG BIJGEDRAGEN
DAT HET LAAR TER HERTE GAAT
U ER DANK VOOR TE BETONEN
NU HET OP ZIJN EIGEN STAAT !

Een tweede ark had een dankdichtje voor de heer pastoor van Zemst:

HEER PASTOOR. ZO MENIG JAAR
HEBT G'AAN 'T VER GELEGEN LAAR
MOETEN ZORGEN. MOETEN WIJDEN
TOONT ONS NOG UW BRAAF GEMOED
WAT GIJ VOOR HET GEESTELIJK GOED
VAN DE LARENAREN DOET !
JA. GIJ KWIJT MET EER UW PLICHTEN.
ZOEKT MAAR 'T GOEDE TE VERICHTEN
'T IS U EENS IN WELKJE STAL
'T SCHAAP ZIJN VOEDSEL VINDEN ZAL.
LAAR ZAL EEUWIG DANKBAAR WEZEN
VOOR DEN DIENST DOOR U BEWEZEN

Verder kon men nog de volgende rijmpjes lezen;

TREED BINNEN MAAR
IN 'T BLIJDE LAAR
O. SCHOETERS. WEES ONS VADER.
'T IS ONS BEKEND
WELK MAN MEN ZENDT
WIJ MINNEN HEM TEGADER

JA.LAAR DAT KAN
DE GROOTHEID VAN
DE WELDAAD GOED WAARDEREN
EN 'T HEEFT VERSTAAN
HOE HET VOORTAAN
ZIJN HERDER OOK MOET EREN !

Tot daar eens iets meer over "den achteruit" en de bewoners daar, die bij onze groot-hombeekse familie behoren.

13. WAAROM WIJ RECHTS RIJDEN ?

door Ward DE KEMPENEER

De gewoonte om links te rijden dateert uit de vroege middeleeuwen. Tijdens de steekspelen bekampten de ridders elkaar met het zwaard in de rechterhand. Gebeurde dit met de linkerhand, dan was de ridder maar een kort leven beschoren. Zo kan men ook verklaren dat men uit veiligheidsredenen op gevaarlijke wegen links reed om elkaar te kruisen met het zwaard in de rechterhand.

Deze oude prent illustreert hoe het rustig verkeer op de weg langzaam evolueerde: van ridders te paard naar razendsnelle wagens.

De gewoonte om rechts te rijden stamt uit de tijd van de Franse revolutie. De sansculotten, soldaten van het Franse leger, dachten dat het beter was om rechts van de weg te lopen om zo de edelen in hun koetsen te zien voorbijrijden. Er was een groot klasseverschil ontstaan tussen de linker en de rechterkant van de weg. De aristocraten reden met hun koetsen aan de linkerkant, terwijl de gewone burger zich rechts moest houden. Later tijdens de Franse revolutie en bij de verklaring van de rechten van de mens, in 1791, gingen de aristocraten zich ook aan de rechterkant begeven om zo minder aandacht te trekken en aan de guillotine te ontkomen. Robespierre eiste dat alle verkeer in Parijs rechts zou houden. Na zijn dood, hij werd opgehangen, was het Napoleon die de veranderingen bevestigde door zijn leger aan de rechterkant te laten lopen. De revolutionaire oorlogen en de opeenvolgende veroveringen van Napoleon, zorgden ervoor dat er in Zwitserland, Italie, Polen, Spanje, Duitsland en ook bij ons rechts gereden werd. De landen Portugal, Hongarije, Rusland en Groot Brittannië bleven links rijden omdat Napoleon deze niet veroverde. Deze scheiding duurde meer dan 100 jaar, tot aan de eerste wereldoorlog. Het Brits imperialisme daarentegen zorgde voor de uitbreiding van blijf-links-regel in India, Australië en Afrika.

Later toen Hitler aan de macht kwam, eiste hij dat alle verkeer in de door hem veroverde gebieden rechts zou houden, wat ook gebeurde. Het zijn dus Robespierre, Napoleon en Hitler geweest die de grote bewerkers waren van ons hedendaags rechts rijden.

In Hombeek is deze napoleonistische verkeersregel met heel wat vertraging toegepst geworden. Nog in 1824 staat in het gemeentelijk reglement betreffende het verkeer op de openbare wegen (Hoofdstuk 7, 4e afdeling, art. 88 en art. 89) het volgende:

art. 88.
" Voerlieden van wagens, karren en andere rijtuigen moeten zich bij hun peerden of trekbeesten houden en in staat zijn ze te leiden of te dwingen. Ze mogen maar aan een zijde van de baan rijden en als een wagen van de andere kant komt moet minstens de helft van de straat aan de andere gelaten worden."

art. 89
" Bij het kruisen heeft de geladen kar voorrang op de niet geladen kar en moet het mekaar kruisen gebeuren <u>beide voerders mekaar de rechterhand gevende</u> ."

De oude middeleeuwse regel was dus 10 jaar na Waterloo nog van kracht in Hombeek en de voertuigen reden nog aan de linkerzijde van de weg. Van traditie gesproken! Hoe het verkeer in de steden verliep of wanneer dit in Hombeek veranderde moeten we nog uitzoeken.

Melden we nog dat de treinsporen, uit Engeland naar het vaste land overgekomen, de daar gevestigde gewoonte van links rijden behouden hebben. Dat zal straks wel het treintransport via de zeetunnel tussen Frankrijk en England probleemloos laten verlopen.

Fremme Lieve
Zepstraat 7

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Haartooi SYMONS - TEUGHELS
Bankstraat 72 HOMBEEK

Chauffage Marcel VERBRUGGEN
Hombekerkouter 110 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Kolen-Stookolie F.VERBERGT
Zepstraat 1 HOMBEEK

Binnenhuisarchitect
Eddy VAN DE VENNE
Diepestraat 23 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

HERENKLEDING
Frans VAN STEEN-DE KEMPENEER
Mechelse weg 2 HOMBEEK

GEMEENTEKREDIET
Mechelse weg 24 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Kinesiste Rita SPRUYT
Carmosteynstraat 4 HOMBEEK

W.E.B. CONVERTING EQUIPMENT
Industriepark-Nd ST.NIKLAAS

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

C. E. R. A.
BANKSTRAAT 7 HOMBEEK

Jeugdhuis HOJE
Bankstraat 88 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Apotheek ASSELMAN
Hombekerkouter 39 HOMBEEK

Dr. Walter JASPERS
Kattestraat 21 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Electro GERY WINDELEN
Fr.Reyniersstr.7 HOMBEEK

BREIGOEDEREN
F. VAN ROMPUY-LIESENBORGHS
Fr. Reyniersstraat 2 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Metaalconstructie E. PHLIPS
Mechelse weg 5 HOMBEEK

Haarkapper George DE BRUYNE
Gemeentestraat 9 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

A. S. L. K.
Frans Reyniersstraat HOMBEEK

Verzekeringen D. VAN STEEN
Carmosteynstraat 3 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

GENERALE BANK
Gemeentestraat 23 HOMBEEK

B. A. C.
stationsplein 8 HOMBEEK

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Zaal DE LEEUW VAN VLAANDEREN
Aug. VERLINDEN - DE CRAEN
Fr. Reyniersstraat 1 HOMBEEK

Q 8
KUWAIT PETROLEUM

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

INFO

3e JAARGANG, Nr 4 .

September-October 1988.

kontaktblad van Hoembeka

14. DE KRINGWERKING.

1. De algemene vergadering op 7 october

*** U I T N O D I G I N G ***

Hiermede nodigen we ALLE leden uit aanwezig te zijn op onze ALGEMENE VERGADERING v r i j d a g 7 o c t o b e r in de bovenzaal van het voormalig gemeentehuis te HOMBEEK.

PROGRAMMA:

1. De algemene toestand van de kring.
2. De archiefwerking.
3. Het derde boek van onze heemkundekring:

M U Z I E K L E V E N. V L A S en B I J G E L O O F

dat kortelings verschijnt zal nog lijviger zijn dan onze vorige uitgaven. We zullen dan ook wel verplicht zijn de verkoopprijs aan te passen.
Een publiciteitsfolder met voorintekenkaart zal zoals bij ons vorig boek aan alle inwoners bezorgd worden.

WE DENKEN NU REEDS AAN ONZE VOLGENDE PUBLICATIES VAN HOEMBEKANIA. (deel 4. te verschijnen in 1990 / deel 5. te verschijnen in 1992) MEER DAN OOIT IS HET ONS DUIDELIJK GEWORDEN DAT DE TEKSTEN HIERVOOR TIJDIG ZULLEN MOETEN KLAAR ZIJN. DAAROM DOEN WE BEROEP OP DE LEDEN DIE DAADWERKELIJK HIERAAN WILLEN MEEWERKEN. DEEL ONS NU AL MEE OF U VOORSTELLEN VAN INTERESSANTE TEKSTEN WIL VOORLEGGEN , DIE U ZELF, OF IN SAMENWERKING MET ANDEREN, WIL SCHRIJVEN. ONZE SLAGKRACHT MOET VANUIT DE BASIS KOMEN. DAAROM DEZE OPROEP AAN ALLE TEKSTKANDIDATEN !

4. De tentoonstelling op 29, 30 en 31 october en op 1 november:

De openingszitting op vrijdag 28 october en de eigenlijke tentoonstelling gedurende de 4 daaropvolgende dagen willen we met alle leden bespreken en definitief uitwerken. Denk er eens over . WE REKENEN OP DE GOEDWIL VAN ZOVEEL MOGELIJK MEDEWERKERS !!!!

5. DE Sinte-Mette-viering van 6 november 1988.

Dit folklorefeest is nu al traditie geworden. De ervaring help al voor een groot deel. Bovendien is, omwille van de tentoonstelling, minder inbreng van de leden vereist bij de organisatie.

2. ARCHIEFVERGADERING op 30 september

Alle leden die willen meewerken aan de verdere uitbouw en ordening van ons archief zijn uitgenodigd op deze vergadering Om 20 uur in het lokaal.

3. HOMBEEK-WANDELING op 2 october

Er is reeds veel gesproken over al of niet bestaan van hombeekse wandelpaden. Hoembeka-leden willen het voorgeschreven pad eens met wijd-open-ogen doorlopen. Het zal niet alleen een gezonde ontspanning zijn, maar bovendien willen ze een goede beschrijving opstellen voor deze wandelweg. Zo nodig wordt deze aangepast om er andere bijgelegen natuur- of historische elementen bij te betrekken. Een kleine brochure kan ook opgemaakt worden! WIE GAAT ER MEE OP VERKENNINGSTOCHT ?
Uur van vertrek : 14 uur op de dorpsplaats aan"Beire van de Kees" !!!

4. BEZOEK VAN DE KRING AAN HET ARCHEOLOGISCH MUZEUM te MECHELEN.

EINDELIJK gaat dit bezoek aan het archeologisch muzeum dan door.
Als heemkundeliefhebbers ligt onze interesse uiteraard ook bij alle kultuur-historische vondsten die ijverige delvers uit de grond haalden, ook op hombeekse bodem, aan lelieoaal, op Eglegem en in de Winkelstraat.
Samenkomst op Z A T E R D A G 8 O C T O B E R 1 9 8 8

aan het Sint Rombautskerkhof om 15.00 uur ! (onder de toren)
Stephan DE COCK, medelid van Hoembeka, zal onze gids zijn. Nadien kan desgewenst nog een kort geleid bezoek gebracht worden aan het stadhuis of aan het hof van Busleyden gegidst door JAN MISSINE, stadsgids.

5. VERSLAG VAN DE ALGEMENE VERGADERING Van Vrijdag 2 september

door Ward DE KEMPENEER.

Wellicht is menig toehoorder wat in verwarring gebracht, niet alleen dat niet JAN maar wel FIK SEYMUS de gastspreker was, maar ook het onderwerp " VOLKSGEBRUIK VAN KRUIDEN". Wie verwacht had dat dit bedoeld was als een praktische gids voor kruidenbehandeling zat er naast. Dat neemt niet weg dat deze voordracht daarom minder interessant zou zijn. De eminente spreker, ook opsteller van artikels o.m. in de weekbladen "Zie" en "TV-blad", wilde met "VOLKSGEBRUIK" wijzen op zoveel elementen die uit gebruiken van vroeger, vooral van bij de Germanen, nu nog als vanzelfsprekend ervaren worden. In het VOLKSGELOOF, bij de kerstening zijn ontzettend vaal van deze germaanse elementen ge-ent geworden op de nieuwe christelijke leer. We hebben ze nu achteloos "in gebruik", maar als we er even bij stilstaan zijn ze niet zo alledaags. We citeren: de dag van het kerst feest (dag na midwinter), de kerstboom (lichtboom), kerststal, palmtak, wierook enz. Ook op het profane volksgebruik blijven germaanse gebruiken tot nu nog doorspelen: de mei planten (levensboom), de vrijheidsboom, de lindeboom aan het hof, bruidstuil (vruchtbaarheid), kruidwis (14 augustus), klavertje vier, enz. We zijn ook heel wat wijzer geworden over het nutseffect, magisch effect en de geneeskundige toekenning aan de oudste planten.

Merken we nog op dat de themavergaderingen van dit jaar door een 25 tot 35 aanwezigen werden bijgewoond. Misschien niet slecht voor heemkundevoordrachten in een kleinere gemeenschap. Toch willen we voor volgend jaar graag hierover uw mening kennen. Denk er eens over.

6. GRIMBERGEN

verslag door Marie-Louise LAMMAR-MIES

10 OCTOBER! Wat een datum! Om nooit te vergeten!
Verkeerde datum... vergeten datum.....Enfin we hebben ons toch niet van de wijs laten brengen door deze datumstrubbelingen. Dan kwam er nog een hele omwenteling in het voorziene programma! Een paar trouwpartijen in de abdijkerk verplichtten ons het bezoek aan de abdij als laatste punt te nemen. Die trouwers waren toch niet tot andere gedachten te brengen.
Eén ding moet zeker gezegd worden: we hadden "gouden" gidsen. Dat heeft onze uitstap naar Grimbergen zo uitzonderlijk goed gemaakt. Werkelijk, de thuisblijvers hadden weer eens het spreekwoordelijk ongelijk.
Het werd een prachtige dag voor de 28 enthousiaste inschrijvers (goed gegokt hé Stan!).

Onze natuurgids had ons dadelijk in de ban. Hij wist op hartelijke wijze alles te vertellen over elk plantje, blaadje of zaadje. We kregen er pas volle smaak in als, spijtig genoeg, de natuurwandeling in het Princenbos met de prachtige ruïne een einde moest nemen. Veel te vroeg. Ook de gemeentegids die ons verder zou leiden verraste ons door kennis en taalvaardigheid. Hij vertelde ons alles over het muzeum Guldendal, waarin alles is ondergebracht over "wassen". Zeer interessant en boeiend. Natuurlijk werden er heel wat gebruiksvoorwerpen herkend. Vandaar gingde tocht naar de Liermolen, waar het "malen"werd gedemonstreerd en we de tentoonstelling over "vervoer" bezichtigden. Na de Tonnemolen kwam de hoofdbrok: de abdij. Onbeschrijfelijk mooi, echt prachtig: een monument van barok. Alle details werden "uit de doeken" gedaan op een aangename, gezellige manier. Nooit vervelend. We hadden nog uren kunnen blijven luisteren.... maar de tijd is ongenadig. Veel te kort, ook voor de gids, maar vooral voor ons. Eenmaal buiten de abdij stonden we in de tuin van het historische fenikshof. We konden er genieten van een smakelijk steekbier met alcoholgehalte naar vermogen. De gids kwam nog gezellig nakeuvelen met ons.
Grimbergen was een revelatie, we bezochten maar een klein deel. Beide gidsen nodigden ons uit nog eens weer te keren. Met die belofte namen we stilletjes afscheid. Het was hoog tijd :de avond zat reeds in de lucht.

7. Vergadering NATUUR & LANDBOUW

door Marie-Louise LAMMAR-MIES

Op de vergadering van 16 september 1988 werden volgende punten behandeld:
1. Bezoek aan het archeologisch muzeum (zie hoger).
2. De op punt stelling van een wandelweg (zie hoger)
3. De bijdrage voor een stand op de tentoonstelling "VLAS".
4. Registratie van het alaam dat zich bevindt in het muzeum van Jacky en Franske.

Alle bijeenkomsten zullen voortaan aan alle leden bekend gemaakt worden.

15. DE VROEDE VADEREN. deel 5

Stan BEHETS.
aanvulling door Ward DE KEMPENEER.

4 FINANTIELE VERANTWOORDELIJKHEID (vervolg)

B. DE FINANTIES DER ONROERENDE GOEDEREN.

1) De Verkoop van Gemeentebomen.

We hebben er reeds op gewezen dat de vroede vaderen grote zorg hadden met een partij bomen die gestaan hadden langs de openbare wegen en die door de Franse Wet vroeger beschouwd werden als eigendom van de staat, in casu de gemeente Hombeek. De bomen waren geveld, doch regelmatig verdwenen er een paar. Tijdens het Hollands bewind werden ze dan uiteindelijk openbaar verkocht doch in weerzin van vele hombekenaren, boordeigenaars, die beweerden dat de bomen hun eigendom waren.

De opbrengst van deze verkoop van bomen werd door de overheid daarom geblokkeerd. De gemeente heeft jaren moeten aandringen om het geld los te krijgen. We citeren hierover het gemeenteverslag van 8 maart 1820:

Il est fait lecture d'un arrêté royal du 19 février 1820 par lequel celui du 22 novembre 1814 est revoqué a par suite la propriété des arbres cidevant seigneuraux devolue à ceux que la loi française du 28 aout 1792 en a institué les proprietaires. Il est également fait lecure d'une circulaire de la députation des états en date du 18 février qui demande des renseignements sur les fonds provenus de la vente qui a eu lieu des dits arbres seigneuraux. Il a été resolu relativement à l'execution de l'arrêté du 19 février et pour prevenir la continuation des vols frequens des arbres detesprés, de faire vendre publiquement ceux appartenant à la commune existans encore en quelques endroits sur les Driesschen ou places publiques et sur lesquels les riverains ne peuvent exercer des droits de propriété, ainsi que d'engager l'adm^on de la Fabrique et celle du Burau de Bienfaisance , et de faire effectuer pareille vente des arbres encore existans, étant les propriétés de ces deux établissements.
Et quant à l'exécution de la circulaire cidesus,rappelée de la députation des Etats,il a été resolu de fournir immédiatement les renseignemens réquises en même temp pour prévenir toute difficulté et fausse interpretation qui pourrait être donnée à l'esprit de l'arrêté royal du 19 février. On se demande :
(1) si les fonds en depot dans la caisse municipale, provenant des arbres vendus doivent être remis aux propriétaires riverains respectifs qui sont dénomés dans le procès verbal de vente,
(2) s'il est permis aux riverains de planter denouveau sur les chemins publics la ou ont existé ou existent encore les arbres seigneuraux,
(3) si les plantations qu'ils y ont pratiqué depuis quelques tems doivent être tolerées plus longtems,
(4) si la commune n'aurait également le droit de leur faire abover les arbres seigneuraux dont la loi du 28 aout 1792 leur confère la propriété attendu qu'aussi longtems que ces plantations existent, soit entièrement, soit en partie, la commune ne peut d'aucune manière utiliser le terrain que la dite loi du 28 aout 1792 a également déclarée être sa proprieté. Et a l'égard de l'emploi a faire des excedens des chemins actuellement déjà sans plantations le college, conformement au reglement d'administration, consultera le conseil municipal, lors de la session prochaine.

Meer dan 2 jaar later is er nog geen beslissing. Men wordt het beu en op 11 november 1822 besluiten burgemeester en schepenen de knoop door te hakken. Ze laten volgende bekendmaking aan de burgerbevolking uithangen:

BORGEMEESTER EN SCHEPENEN VAN HOMBEEK, om te voldoen aen de instructie die zij hebben ontfangen van hun ED.GROOT- AGTBARE DE HEEREN GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE ANTWERPEN, brengen ter kennis van het publiek dat de gemynte voornemens is in gebruyk te maeken ten haeren voordeele en namelijk tot het optimmeren van eene dorps-school , van de penningen die zijn voortgekomen van de TEN JAERE 1817 VERKOGTE BOOMEN OP DE GEMYNTEGROND DEN LANGS-HENEN DE PUBLIEKE STRAETEN: dog zoo het zoude konnen gebeuren, dat eenige particuliere eygenaers van goederen paelende tegens de zelve gronden pretentie zouden vermijnen te konnen formeren op den verkoopprijs van de zelve boomen, zoo is't dat hetcollegiee gedurende de vier eerste naestkomende weken na donderdag naermiddag van twee tot 5 ueren ter gewoonlijke plaetse haerer vergadering zal zitting houden om te aanhooren de reclamatien die al zulke particuliere haer zoude vermijnen konnen integeven om het produkt van de verkogte boomen te evsschen 't hunnen voordeele, naer welken tijdstip van vier agtereenvolgende wekelijksche zittingen, die dewelke hun niet zullen hebben aengeboden zullen aenzien worden als geen aanspraak op dezelve penningen te willen maken en zal er gevolgelijk vootsgegaen worden tot het geven van eene destinatie aen die gelden in profijte van de gemijnte en zal deze bekendmaking op zondag 17 dezer door de veldwagter na gewoonte afgelezen en aengeplakt worden.

De eerste veertien dagen kwam er geen bezwaar. Slechts op 5 december roeren zich nog een paar inwoners: Jan MEULEMANS en Hendrik DE WIT. Ze trekken echter hun eis op geld voor de bomen vlug terug in. Ze worden ervan overtuigd dat bomen die in meer dan één rij geplant waren toch aan de gemeente zouden behoren. Bovendien nemen ze er vrede mee dat het geld uitsluitend voor gemeentedoeleinden zal worden gebruikt.
Een week later wordt nog de klacht van VAN DEN BRANDEN en DEREETS van Mechelen behandeld. De bomen voor hun eigendommen in de boterstraat blijken op één rij gestaan te hebben. Ze zijn dus opeisbaar. De vergoeding hiervoor ten bedrage van 57 gulden 39 cent wordt hun uitbetaald.

De gemeente had haar slag thuisgehaald. De gemeenteschool(oud gemeentehuis) werd kort daarop ook gebouwd.

2) DE Verkoop van Gemeentegronden.

Het kwam ook voor dat boordeigenaars een verzoek richtten aan de Gemeente om de grondan aan hun perceel grenzend te kopen. Zo werd een vraag van de heren VAN DE VENNE, BEELAERTS en DE MEESTER om grond te kopen aan 3 gulden de nederlandse roede onderzocht in januari 1822. In october werd DE GREEF aangeduid als schatter. Hij oordeelde de voorgestelde prijs billijk, waarop de verkoop volgde in november.Hierop reageerde mevrouw douairière DE BORS en de heer VAN DER MEULEN met een vraag voor grondaankoop voor hun eigendom. Deze werd pas in 1825 aanbvaard.

C. BEHEER DER FINANTIES VAN ANDEREN zoals HET BUREAU VAN WELDADIGHEID HET KERKFABRIEK.

Enkel over het Bureau van Weldadigheid (de commissie van openbare Onderstand) hebben we verslagen der rekeningen in de gemeenteverslagboeken.
Gedurende deze periode, en ook reeds lange tijd ervoor, was Willem VEKEMANS de ontvanger geweest. Hij droeg volle verantwoordelijkheid over de inkomende gelden. Hij moest er zelfs met eigen haven en goed borg voor staan.

Zoals gezegd vinden we in de verslgboeken de jaarafrekeningen wel terug. De volledige staten, met detail over de inkomsten en uitgaven, die ook moesten bijgevoegd worden, zijn jammer genoeg verloren gegaan. Vermoedelijk zijn deze bundels met oude rekeningen, attesten, verslagen, enz., bij de afbraak van het oude gemeentehuis, in de jaren 60, op onverantwoorde wijze opgestookt. Slechts één rekening is bij toeval ter uggevonden. Ze datteert uit 1806, en werd ook opgesteld door Guillaume VEKEMANS..

REKENING : Bewijs van ontvangsten en uitgaven van het Bureau van Weldadigheid, van Kersmisse 1806 tot Kersmisse 1807.
door Guillaume VEKEMANS.

CHIJNSEN ontvangen van;

Hendrik VEKEMANS uit een hofstede op den Hultendries	0-15-0
Philip VAN DER MEULEN uit een blok land bij de Sijpstraat	0- 0-0
Hr. advokaat BURLETTE en Mr CORNELIS, dagw.land op hogen blok	0-10-0
Francis MICHIELS met zijn hoeve Wolput	0-10-0
Erfgenamen DOMIS uit een hofken en hoeveke bij de kerktoren	0-00-4
Philippus VAN ASCH uit de hoeve "den hogen moet"	0-04-0
Mevrouw SCHOOFS uit de hofstede	0-02-0
Hendrik PREUTENS, uit een hofstede in de kattestraat	0-10-0
Francis TERSAGD uit de hofstede in de bankstraat	0-02-0
O.L.V.gasthuis uit den mierusbos	memorie
Guilliam VEKEMANS, uit hofstede bij het kerkhof	3-00-0
Mijnheer NELIS, uit huis "den Engel" aan de brugge	2-00-0
Mijnheer DE WAPENAERT van zijn uytham	3-16-0
Mijnheer DE MEESTER, uit stuk land "de schuercapruyn"	7-00-0
Mijnheer CUVELAIN uit land op 't Velliaer	0-10-0

RENTEN ;

Jacobus DE COCQ tot Keerbergen, rente 400 guldens	14-00-0
Gewezen klooster van Kortenberg, rente 200 guldens	7-11-2
Guillelmus VERBRUGGEN, Willebroek, rente 880 guldens	14-04-2
Judocus VAN CROMBRUGGEN, Willebroek, rente 650 guldens	3-10-0
De gewezen Heerstaten van Mechelen, rente 900 guldens	40-10-0
De gemeente Hombeeck, rente 700 guldens	28-00-0

KOORNEN CHIJNSEN ;

Het gewezen klooster van Leliendael, 1 dgw. land op de kouter	2 mokens
Romaut SYMONS, stuk land bij de Sijpstraat	6 mokens
Mijnheer VAN MARCK, stuk land aan stijnen kruis	2 mokens
Pieter VERLINDEN en Jacobus LAUWERS, land achter kattestraat	8 mokens
Ludovicus DE KEYSER, 1/2 bunder land op de kouter	memorie
Philip VAN DER MEULEN, blok land sijpstraat	
Mijnheer DOMIS uit zijn bosch aan de landheyde	

GRONDEN ;

Heer GODVAERTS, land kouter bij het vogelhof, 1 dagw, 13 roed.	15-00-0
Corn.CEULEERS en Apr. CORTENS land middeveld, 1 dagw, 75 roed.	22-00-0
Francis GODSSENS, land op Middeveld ,1 dgw, 8 roeden	15-00-0
Jan Bt. DE wit, land op middeveld 77 roeden	10-00-0
Hendrik JACOBS, land op middeveld, 41 roeden	7-00-0
Engel VAN BEVEREN, land aan de overloop (2) 1 dagwand	16-00-0
Cornelis SCHELKENS, land op Semps Jeukveld, 1 dw, 60 r.	24-00-0
Romaut SCHELKENS, lands Semps Beekveld, 1 dw, 50 r.	21-00-0
Antoon GODVAERTS, 1 dw, 58 r.	24-00-0
Jacobus MEYSMANS, 1/2 bunder land den Overloop	28-00-0
Hendrik JACOBS, land op de kouter, 81 r.	11-10-0
Peeter GHEENS, 1/2 stuk land onder Leest, De Maerheyd	12-00-0
Jan DE ROECK, land op Middeveld	1-15-0
Wwe. CEUPPENS 1/2 dgw, land te Semps Beekveld	8-00-0
Michiel TROCH, stuk land op 't Venne	9-00-0
Guilliam LEEMANS, 1 dagw, land op 't Verrijckveld	11-00-0
van een stukhooigras aen de Donck in het jaer 1807	11-00-0
van een stuk hooigras 1/2 bunder in de bossen (verkocht) 1807	1-15-0
Engel VAN BEVEREN en Deeter BUELENS 1/2 van de Paddepoel	50-00-0
Jan Bt. SMETS, parceel tovbos	5-00-0
Jan Bt.VAN RELLEGHEM, 1/2 bunder bemgt, Semps Bist	40-00-0
Jan Bt.BUELENS, Semps boschland den Boeys	46-00-0
Jan Bt. SPRUYT uit den rovbosch, den Gevtemans	15-00-0

UYTGEEF aan;

heer LAMBRECHT, meester der Atteliер Mechelen voor goederen	41-16-0
Jan Bt. DE HERDT, levering verschillende goederen	54-17-0
Jan Bt. SPRUYT, voor levering van plantboomen en planten	6-08-3
idem	3-06-2
D. VERBERGT, 1/2 jaer mondkosten aan Theresia VERBERGT	10-00-0
idem voor levering van blokken, sokken als andersints aan idem	1-12-0
Jacob Emm. CAUWENBERGH, voor levering van beuke boomen	5-00-0
Jan Bt. DOMIS, kleermaker voor eenige kleeragie (kleederen)	0-18-0
G. VEKEMANS voor een vet varken	32-00-0
Theresia DE wit, naueresse voor maeken van lijnwaed	3-01-2
Jan Bt. SCENS (?) voor leveren van verscheyde goederen	49-12-3
Jan Bt. POTEMS voor maeken van eenige kleeragie	0-18-0
idem	1-16-0
vr. Hendrik VAN DEN BRANDE	4-00-0
Josef BROUKMANS, schoenmaker, 1 paar nieuwe schoenen	1-15-0
Hendrik HOFMANS, 1 jaar mondkosten aan Franciscus TEUGHELS	60-00-0
Rumoldus WILLEMS voor kleeragie	2-19-0

We drukken de de tekst van deze rekening hier integraal af als typisch voorbeeld.

idem	1-12-0
Guilliam JACOBS voor kleeragie	3-16-0
Jan VERBRUGGEN, gewerkt voor Theresia VERBERGT	0-13-0
F. VERTUSEN (?), schoenmaker voor Theresia VERBERGT	1-18-0
Judocus VAN DEN BROEK, doodskiste voor zoon van Philip VERBERGT	2-12-0
J.Bt.VAN DER MEEREN voor een doodskist voor Amandus TISTAERT	3-16-0
Collecteur van Semost voor laste 1807	5-06-0
aen Sr ..... ontvanger van Hombeeck	6-05-2
Antoon VERLINDEN, molder voor meel	188-20-0
Jan VAN DER ELST voor brood	3-00-0
voor het slachten van het verken	0-10-0

ORDINAIRE LASTEN ;	
aen de Heer pastoor voor missen van het alderheyligst sacrament	5-10-0
aen idem voor jaergeteyden	2-07-0
aen den koster voor jaerlijks pensioen	6-00-0
aen dernselven voor jaergeteyden	0-05-0
aen den selven voor 1 veertel coren in geld	5-12-0
voor schrijven van deese rekening	4-00-0
aen den Rendant voor loon als ordinair	9-18-2

De ontvanger werd ook gecontroleerd. Deze controle was eerder een vertrouwenszaak. Aanvankelijk gebeurde ze om de twee, drie jaar. Vanaf 1821 echter gaat men jaarlijks toezicht houden. In 1819 worden de rekeningen nagekeken van de jaren 1811, 1812, 1813, 1814, 1815 en 1816. Uitgezonderd 1813 sloten ze allen deficitair af. In 1821 worden de jaren 1817, 1818 en 1819 nagekeken. Ze sloten allen zwaar negatief af, vooral 1817 met een verlies van 343 gulden. In 1822 wordt de controle verscherpt: de jaren 1820 en 1821 komen in evenwicht. In 1825 wordt zowaar een flink overschot van 2.514 gulden gerealiseerd.
We gaan niet beweren dat VEKEMANS fraudeerde, maar toch wordt bij een revisie in 1824 vastgesteld dat ernstige vergissingen begaan waren in de rekeningen van 1811 en verder.
We lezen:

"- Overwegende dat er in het arresteren der rekeningen misslag is begaan dewelke hierin bestaat dat in de rekening van 1811 abusivelijk aangenomen is het schadelijk slot van 47 franks daarentegen de rekening een batig slot opleverde van 51 frank 98 cent.

- overwegende dat in 1817 door de gemeente 163 gulden is toegestaan en nogtans in rekening van den ontvanger slechts 163 francs of 77 gulden 2 cts. in ontvang is gebragt voor dit dienstjaar 1817.

- overwegende dat het noodzakelijk voorkomt de comptabiliteit van den ontvanger te overzien en hebbende hem hierover gehoort, en bij de missingen der kwestie heeft bekent, wordt door de raad de rekeningen van benoemden ontvanger van het Bureau van Weldadigheid opnieuw goedgekeurd a.v..

Willem VEKEMANS heeft diep in zijn beurs moeten tasten om het verschil bij te leggen.

16 BIJNAMEN OP DE HULTENDRIES. (deel 2)

Theo SLACHMUYLDERS.

In "INFO-2 nr.9" hebben we reeds enkele bijnamen van den Dries vermeld. We zetten deze reeks verder met inwoners van de Driesstraat.

D E D R I E S S T R A A T

LOWIE VAN DEN EDDER EN LIDA
De grootouders van Louis GOOVAERTS (°1923) langs moederskant waren Rombaut Jozef SMETS (1847-1926) en Elisabeth GOOVAERTS (°1852). Rombauts vader zou de laatste schaapherder uit de buurt zijn geweest. Zijn herberg noemde "In de Nachtegaal" en vroeger "den Achtergael".

ROOS VAN SANDERKENS
Rosalie POTUMS (1893-1986) was gehuwd met Victor SPRUYT (1882-1953). Hun dochter Maria SPRUYT (°1925) draagt de naam "Sanderkes" voort, alsook kleinzoon Theo (°1956).

JAN VA JEF VA SJAREL VA KOBELAAS
Kobelaas is een vervorming van Kobe DE LAUW. Zijn kleindochter Trees (1857-1943) huwde met Jef KEULEERS (1860-1930) en droeg tevens de bijnaam over. Hun dochter Bertha (1895-1975) huwde met Karel DE WIT. Alzo erfde de familie DE WIT de bijnaam.
Hun kleinzoon, veearts Jan DE WIT (°1946) bewoont momenteel met zijn gezin het verbouwde hoevetje. De bijnaam "Kobelaas" houdt reeds zeven generaties stand.

SCHEIPERKE en MOEIKE
Zij bewoonden het thans verdwenen hoevetje tegenover Jan DE WIT.

SUS VA SCHEIPERS
Eén van de zoons van Sus Leen en Marieke werd de "Lemme va Scheipers" genoemd. Hij kwam op een ongelukkige wijze om het leven. Momenteel is het huis bewoond door "Lena va Tanteleirs" ,gehuwd met STEFFENS. Daarnaast woonde "Wis va Scheipers" , die huwde met een broer van "de Sieure" . Deze hadden geen kinderen en nadat iemand de raad gegeven had in Scherpenheuvel een kaars te laten branden, kregen ze er zoveel dat ze er opnieuw naartoe moesten om "ze uit te blazen".
Eén van hun kinderen, Franske, deed een tijdlang nog de boerderij en heeft gif genomen na hevige tandpijn. Een andere zoon van Wis, Fons va Scheipers, was gehuwd met Roos, die ook al ongelukkig om het leven kwam door verdrinking in deregenput. Daar woonden nadien Frans FIERENS en Julia VERBEECK, en nu Frans PEETERS en Julienne FIERENS, ook "Julienne van de Zwis" genoemd.

LOUIS VA SCHEIPERS
was gehuwd met " Rosalie van den Berg" en een tweede maal met Maria Berg (Leen). Zij verkochten het huis aan Herman RODSENBOOM en Mia TEUGHELS.

SNOLLEKE ook Guske den Bekker
Gust VAN DEN BRANDE was broodvoerder-bakkersgast bij Miel va Mollat. Hij huwde met Mélanie VAN DEN BERGH, dochter van Charelke en Marie VAN GEEL, caféhouders in de Kattestraat.
Elvire, zuster van Mélanie, "Elvier va Geil" genoemd was gehuwd met CRAENHALS. Daarnaast woonde nog een zuster, Maria VAN DEN BERGH.

JEAN VA LEONNEKE VA GREIVES
Hiermee bedoelt men de zoon van Leon DE GREEF.

MARIEKE VA SCHEIPERS en GUST VA 'T KABOINKE
Marieke verongelukte onder de kar. Gust SOLIE heeft 1 zoon gehuwd met Rosa van den dizzer VAN LOOCK .

Het laatste huisje van de Driesstraat was vroeger bewoond door Louis LEEN en Ida. Louis die bronputten groef werd geopereerd van appendicitis, ging naar 't café bij de smet, kwam thuis en stierf. Nu is het bewoond door Elise SPRUYT en Jefke van brakkes (FIERENS).

EULLEMUSKES
Reeds voor de familie JACOBS zijn intrek nam was de bijnaam in

gebruik. Tist BUELENS batte een landbouwersbedrijf uit. De kinderen werden met de volgende namen bedacht: de grote, de kleine, jenever, minister en linne.
Hottentot en de kater waren twee vrouwen die soms vochten als hanen.
De grootvader van Fons JACOBS (huidige bewoner) noemde men Peter Keuppe. Zijn zoon So va Keuppe (Frans JACOBS), huwde met Linne (Maria VERSPECHT) en een tweede maal met Maria GOOVAERTS.

DE RIJDAM en STIN VAN DEN BLAKAAT
Na de dood van Frans REYDAMS en STin VAN CAPELLEN werd het hoevetje verkocht aan SCHARLAEKEN.

ZJANG VA FLORIEKE
IN de tuin van Marcel FIERENS stond vroeger een huis dat bewoond was door Jan TEUGHELS en Mie VAN ASBROECK

MARCEL VA LOOKEWS / MARCEL VA DE ZWIS
Jean baptist FIERENS (°1865), grootvader van Marcel FIERENS was "suisse", ordebewaker in de kerk.

FRANS en BERTHA VA LIZA VA MIE PLEZIER
Mie was de dochter van Sus Plezier. Haar ware naam was Maria Catherina JANSSENS. Zij was gehuwd met Jan Baptist VAN DAM. Frans VAN DER ELST noemde men ook Frans van Jakken-Troch .

GUST VA SO VA JAKKES (VAN DEN EYNDE).

PIEREKE (WALSCHAP)
Vroeger was het huis bewoond door Eugeen REYDAMS, Roos VAN ASBROECK en hun dochter Jette. Eugeen was wagenmaker en Roos maakte zelf verf die ze in de geburen verkocht. Jette huwde Wannes va Scheibers (LEEN).
Het huis werd verkocht aan Louis TEUGHELS en Rosalie DE SMET.
Louis va Mie VAN ASBROECK en Rosalie va Gust lat hadden 9 kinderen.
Louis en Rosalie verhuisden naar het Heike en verkochten het huis aan Net va Schewibers en Franske van Evarist. Hun dochter Marie-Louise bewoont nu het huis met Pierre WALSCHAP.

TINNE VAN DEN TIEZE
Jan van den Tieze (REYDAMS) was wagenmaker. Dochter Leontine huwde met Jef SOLIE. Tinke en Jef verhuisden naar de Zemstseweg en verkochten deze vroegere herberg aan de Polle (Paul STEVENS).

D E P O R E I S T R A A T

MERJA VA LOWIEKES en DEN BOERRE
Maria is een dochter van Louis VAN DER ZEYP. Zij is gehuwd met Theo VAN HOOF.

FLORA VA KEUPPES en LOUIS VAN DEN TIEZE
Florentine PEPERMANS en Louis REYDAMS waren de vroegere bewoners van het smalle hoge huis in de straat. Het werd verkocht aan Elza BRIAT en Louis DE HOEF.

ROSSE JEF
Jozef VAN DER ELST kocht een stuk grond in de Poreistraat in 1903. Hij huwde met Maria Victoria MICHIELS, dochter van de smid op den Dries. Zij bouwden een herberg met boerderij waar nu Frans EECKELEERS woont.
(wordt verdergezet in een volgend nummer)

Maurice Van Zeebroeck 7

HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS
HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS HOEMBEKA-SPONSORS

Kolen-Stookolie F.VERBERGT
Zepstraat 1 HOMBEEK

HERENKLEDING
Frans VAN STEEN-DE KEMPENEER
Mechelse weg 2 HOMBEEK

Kinesiste Rita SPRUYT
Carmosteynstraat 4 HOMBEEK

C. E. R. A.
BANKSTRAAT 7 HOMBEEK

Apotheek ASSELMAN
Hombekerkouter 39 HOMBEEK

Electro GERY WINDELEN
Fr.Reyniersstr.7 HOMBEEK

Metaalconstructie E. PHLIPS
Mechelse weg 5 HOMBEEK

A. S. L. K.
Frans Reyniersstraat HOMBEEK

GENERALE BANK
Gemeentestraat 23 HOMBEEK

Haartooi SYMONS - TEUGHELS
Bankstraat 72 HOMBEEK

Zaal DE LEEUW VAN VLAANDEREN
Aug. VERLINDEN - DE CRAEN
Fr. Reyniersstraat HOMBEEK

ARCHITECT
Eddy VAN DE VENNE
Diepestraat 23 HOMBEEK

GEMEENTEKREDIET
Mechelse weg 24 HOMBEEK

W.E.B. CONVERTING EQUIPMENT
Industriepark-Nd ST.NIKLAAS

Jeugdhuis HOJE
Bankstraat 88 HOMBEEK

Dr. Walter JASPERS
Kattestraat 21 HOMBEEK

BREIGOEDEREN
F. VAN ROMPUY-LIESENBORGHS
Fr. Reyniersstraat 2 HOMBEEK

Haarkapper George DE BRUYNE
Gemeentestraat 9 HOMBEEK

Verzekeringen D. VAN STEEN
Carmosteynstraat 3 HOMBEEK

B. A. C.
stationsplein 8 HOMBEEK

Chauffage Marcel VERBRUGGEN
Hombekerkouter 110 HOMBEEK

Geacht Hoembekalid ,

Op 2 oktober eerstkomend, gaan we een wandeling maken door Hombeek , een reeds bestaande wandeling uit het boekje V.V.V. Heerlijkheid Mechelen. De bedoeling is allereerst samen gezellig door Hombeek te wandelen ,maar daaraan verbonden zouden we natuurlijk een beetje een studie maken van wat er nog juist is aan deze wandeling en we zouden ze indien nodig verbeteren , en vooral interessanter maken door er meer gegevens aan toe te voegen , zoals natuurlijke en historische bijzonderheden die we op onze weg tegen komen.Misschien wordt er een nieuw boekje uitgegeven dat onze gegevens mee zou kunnen verwerken (toeristische dienst) maar dat staat niet vast . We zouden ,indien mogelijk zelf een kleine, (zo goedkoop mogelijke) brochure kunnen aanleggen over drie Hombeekse wandelingen met alle mogelijke uitleg bij en dat zou dan eventueel op de toeritische dienst van Mechelen kunnen ter beschikking gesteld worden (met vermelding natuurlijk dat het door Hoembeka gemaakt is .)Dat is nog maar een voorstel en we zien wel verder na de wandeling wat er uit de bus kan komen in overleg met het bestuur.

We komen in elk geval samen op 2 oktober te 14 uur op de dorpsplaats te Hombeek(aan Bere van de Kees)

mogen we U verwachten?

met vriendelijke groetjes ,

Marie-Louise

HEEMKUNDE-KRING V. HOMBEEK
HOEMBEKA

INFO

3e JAARGANG nr.5
Nov. - Dec. 1988

kontaktblad van Hoembeka

Natuur en Volksverbondenheid bij de dichter Guido Gezelle

Gemeentehuis HOMBEEK vrijdag 2 Dec. 20 uur

De waarheid is
't zij jong of oud
ondeelbaar, en
ondelgbaar goud

Ondeelbaar niet ?
Ondelgbaar toch,
en, al verdelgd,
ondelgbaar nog !

door Guido HELLEMANS. Met voordracht uit het werk van de dichter door Amanda VERBERCHT en door Guido HELLEMANS.

Alle leden van de kring, hun familieleden en hun vrienden, zijn op deze voordracht van harte uitgenodigd. Het is de laatste vergadering van dit jaar. We verwachten een ruime belangstelling.

Een dichhter die geld waard is ?
Een lezing met voordrachtkunstenaars van bij ons. Niet te missen.

17. DE KRINGWERKING

1. HET MUZIEKLEVEN, HET VLAS, SAGEN en BIJGELOOF

EEN BOEK en EEN TENTOONSTELLING.

Wat een bijna onmogelijke taak leek te zijn is dan toch gerealiseerd ! Met succes ! Slechts één planningsvergadering was aan de tentoonstelling voorafgegan. Gelukkig was er in kleine kring en door enkele onverwoestbaar aktieve leden thuis goed voorbereid, zodat de opbouw met kennis van zaken gerealiseerd kon worden. We kunnen het niet laten dit maal toch enkele namen te noemen van heemkundige krachtpatsers zonder wie de kring niet meer leefbaar is. We lopen het gevaar stille krachten te verwaarlozen. Hoewel onbenoemd zijn ze evenzeer oprecht bedankt.

Ward VERBERGT speelde het niet alleen klaar een arsenaal aan foto's te verzamelen, hij nam de leiding van de opbouw en toverde met de hem eigen gelatenheid de stands uit de grond alsof het dagelijkse kost was. Francine LEEN assisteerde getrouw. Bovendien nam Ward het initiatief om op de tentoonstelling nog een video-voorstelling te houden. Samen met Kris de MEESTER werd dat ter elfder ure nog klaar gespeeld.
Harry KEULEERS heeft gaten in de nacht in de (stam)bomen gezeten en alle kwartieren van de "TOP 80" netjes verzorgd.
Last but not least hadden onze natuurvrienden er een zichtbaar genoegen aan om hun goed voorbereid thema "VLAS" op een kunstzinnige wijze te demonstreren. Gust KEULEERS kennen ze in Hombeek nu stilaan als een beroepsdecorateur. De rootput met al het getuig eromheen was de blikvanger. Jan MISSINE had hier niet allen met raad en daad bijgestaan maar wist de vlasstand boven "van naaldje tot draadje" inde perfectie uit te bouwen. Gelukkig konden we hier beroep doen op uitleningen van muzea en van het persoonlijk bezit van Jaak DE MAEYER en Frans VAN DEN HEUVEL. We vergeten Marie-Louise MIES natuurlijk niet die niets onverlet had gelaten om de (dure) kop boven water te houden.
Ze nemen het ons niet kwalijk dat we al die andere onmisbare werkers zomaar volgend in één adem noemen of misschien vergeten. Dank allemaal : Clara en Raymond, Rina, Liliane en Rik, Angel en Stan, Mit, Anny, Paul, Marcel, Lisette, José, Walter, Lieven, Louis , Patty, Filip, enz.

HET BOEK kent een ruim succes. Op de tentoonstelling werden meer dan 300 exemplaren verkocht. Met de nog schriftelijke voorafbestellingen liggen we op een iets lagere verkoop dan bij het vorige boek.
De persoonlijke aanspraak of de betrekking van de Hombeekse families ligt bij deze drie thema's iets lager dan in de vorige boeken. Anderzijds zal de grotere universaliteit een reden zijn dat dit boek meer dan de vorige boeken buiten onze gemeentegrenzen zal gelezen worden.

2. GENEALOGIE en COMPUTER.

Op Zaterdag 10 december te 14 uur gaat in "Computer Paradise" (2e verdieping), Brusselsestraat 183, 1720 Groot-Bijgaarden een demonstratie en oefennamiddag door, ingericht door VVF-Brabant.
Er staan 14 computers ter beschikking om het genealogisch inoefenen op de computer.
Indien hiervoor belangstelling bestaat dan melde men zich bij de voorzitter of bij de secrretaris om er in groep naartoe te gaan.

18. Een ROMEINSE VILLA op HOMBEEKS' grens

Stephan De Cock

Op 8 October 1988 zijn een twintigtal leden van een bezoek gaan brengen aan het archeologisch muzeum te Mechelen. De gids was ons medelid Stephan DE COCK. Tussen de merkwaardige verzameling van vondsten uit de streek waren het (misschien vooral) ook de de potten en schalen (scherven en fragmenten), tegulae, tubuli en zelfs een rest van een Romeins lederen sandaal, enz, die onze aandacht trokken. Deze voorwerpen waren voor ons, Hombekenaren, van zo een grote betekenis omdat ze gevonden werden aan "Steynemolen" op de grens tussen Hombeek en Leest.In Augustus 1939 werd daar een oudheidkundige ontdekking gedaan. Men stuitte op de resten van een Romeinse villa. We hadden in "De Ridder" reeds gelezen dat onze gemeente een typische Romeinse indeling had. We wisten ook van het bestaan van Frankische paalwoningen op de hoge zenneoever: Egglegem, Prolegem enz. (vondsten uit de Ve,VIe eeuw werden bovengehald bij de uitdiepingswerken van de Egglegem-vijver. Toch was de ontdekking van deze villa een nog duidelijker bewijs van Romeinse aanwezigheid bij ons. Vanaf 1983 hebben Stephan DE COCK en zijn vrienden van de Mechelse Archeologische kring het onderzoek op die plaats doorgezet.
Stephan DE COCK leverde ons het volgend artikel;

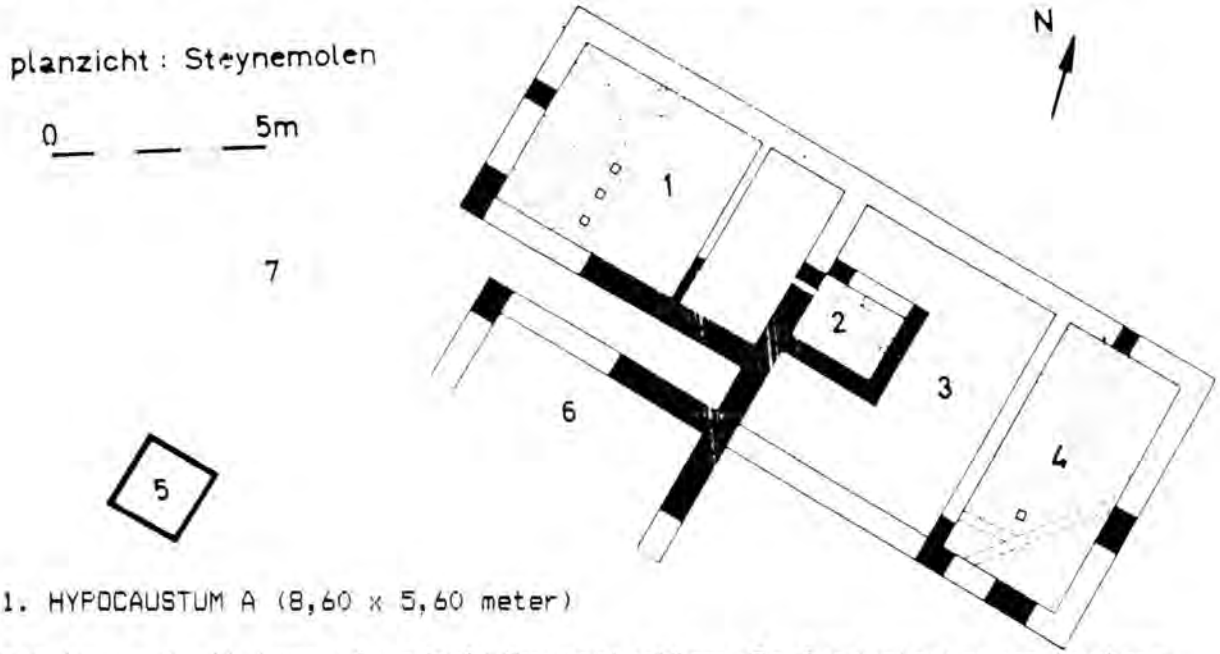
Van 1983 tot 1985 voerde de archeologische vereniging "OUD MECHELEN" verschillende opgravingscampagnes uit om de resten van de Romeinse Villa in 1939 door Jozef Uiterhoeven ontdekt, verder grondig te onderzoeken.
De site ligt op een zachte helling in een grote bocht van de Aabeek nabij de schilderachtige Steynemolenhoeve op de grens Leest-Hombeek. In 1939 groef Uyterhoeven een grote brede sleuf. Hij vond een vloer in ruwe Romeinse beton met ingemetselde pijlertegels, alsook een fragment van een zandstenen funderingsmuur v.n een hypocaustum. Ook werden vele fragmenten van dakpannen (imbrex en tegula) en een weinig aardewerk gevonden.

WAAROM OP DIE PLAATS EEN ROMEINSE VILLA?

Volgens de laatste stand van zaken was RUMST, in de Romeinse periode, de belangrijkste plaats in de onmiddellijke omgeving van Mechelen. Rumst was gelegen op een strategisch zeer belangrijke plaats aan de samenvloeing van de Nete en de Dijle in de Rupel, en een doorwaatbare plaats die deel uitmaakte van de Romeinse weg NAMUR-BAUDECET-ELEWIJT-RUMST-KONTICH. Er was een voornaam legerkamp opgetrokken onder de regering van Vespasianus (ong. 70) door soldaten, die een tijd gelegerd waren in het Oost-Romeinse Rijk. Twee verdedigingsgrachten werden in 1987 vrijgelegd tijdens een opgravingscampagne uitgevoerd door Archeologische Vereniging Oud Mechelen o.l.v. archeoloog Walter Sevenants. Rumst was bewoond vanaf de Tjongeriaan (ong. 10.000 voor Christus) tot de 1e helft van de 4e eeuw na Christus. Op geregelde afstanden van elkaar werden er Romeinse Villa's opgetrokken o.a. HEFFEN-Hooiendonk, MECHELEN-Warande, LEEST-Steynemolen, HOMBEEK-Trienekensbrug, ZEMST-Beekveld. De Romeinse Villa van Steynemolen lag op de verbindingsweg (diverticulum) BREENDONK-MECHELEN-SCHONENBERG, die de hogergenoemde hoofdweg Namen-Rumst en deze van Bavay-Asse-Rumst, met elkaar verbond in de Oost-Westlijn. Het diverticulum was in dit geval een reeds bestaande pre-historische weg die door de Romeinen werd overgenomen en ingetekend op hun wegennet. Ook de villa werd opgetrokken op een plaats die reeds in de IJzertijd bewoond was (La Tène periode).

DE ROMEINSE VILLA ZELF.

Op de site werd er een houtbouw met een waterput opgetrokken. Tijdens de inval van de Chauken rond 170, werd de villa voor de eerste keer geplunderd en verwoest (brandlaag). Op het einde van de 2de eeuw werd alles herbouwd en kwam er een steenbouw. In noord België is dit een grote uitzondering. De villa werd voor een tweede keer grondig verwoest rond 268 door de Frankische en Saksische zeerovers (brandlaag). De invallers gingen langs de hoofdweg Rumst-Asse naar Bavay. Dit was het definitieve einde.

1. HYPOCAUSTUM A (8,60 x 5,60 meter)

Deze bestond uit twee afzonderlijke vertrekken. De funderingsmuren bestonden uit zandstenen keien. Een gedeelte van de vloer in ruwe Romeinse beton van het grootste vertrek (6 x 5,35 meter) waarop nog enkele pijlertegels (22 x 22 x 5 cm.) waren aangebracht, bleef bewaard. Talrijke brokstukken met paneeldecoratie en een bloemmotief werden in het puin teruggevonden. Vele fragmenten van dakpannen (imbrex en tegula) en tubuli met circelvormige versiering werden eveneens ontdekt. Naast de zuidmuur werd verbrande leem gevonden.

2. PRAEFURNEUM (82,65 x 2,35 meter)

Ten Oosten van het hypocaustum A bevond zich het praefurnium. Het bestond uit een vloer in ruwe Romeinse beton, die slechts gedeeltelijk bewaard is gebleven en bedekt was met een dikke brandlaag. De funderingsmuren bestonden uit zandstenen keien. De stookgang was vervaardigd uit tegula's, die tegen elkaar werden geplaatst.

3. KOERTJE

Tussen dit praefurnium en de hypocaustum B (warmtekamer), was een open ruimte. De ligging van de stookplaats wees dit ook aan (brandgevaar). Hier werd het brandhout opgestapeld.

4. HYPOCAUSTUM B (7,50 x 4 meter)

Deze warmtekamer bestond uit een centraal gedeelte met ingemetste pijlertegels (21,50 x 21 x 4 cm.) en diagonale kanalen, bestaande uit tubuli die aan elkaar gemetseld waren.

Enkele brokken Romeinse beton, verbrande dakpannen, verbrande marmer en stuc paleeldecoratie werden in het puin gevonden.

5. WATERPUT (1,70 x 1,60 meter)

Nabij het hypocaustum B tekende zich op 1,70 m. diepte het profiel af van een houten, vierkante waterput. De bekisting bestond uit eikenhouten planken van 30 tot 40 cm. breedte en vier vertikale hoekpalen, vierkantig in doorsnede (0,60 a 0,18 m. zijde). Deze hoekpalen werden binnenin gestut door 4 dwarsbalkjes (0,24 x 0,08 m.).

6. KAMER

Ten zuiden van de hypocaustum A bevond zich een grote kamer, die slechts gedeeltelijk bewaard werd. De funderingsmuren bestonden uit zandstenen keien, alsook uit muren in negatief verband.

7. HOUTBOUW

Ten westen van de hypocaustum A en de houten waterput bevond zich een houtbouw, waarvan slechts enkele paalgaten konden opgetekend worden.

De vondsten werden gedaan in het hypocaustum A en B , maar vooral in de waterput.
Hiernaast ziet U de afbeelding van een lederen Romeinse sandaal die ook in de waterput gevonden werd. Het is naar weten het enig exemplaar van schoeisel dat in onze gewesten is teruggevonden uit de Romeinse tijd.
Sandaal - leder - lengte 34 cm
uiterste breedte 20,5 cm.
Andere vondsten o.m.
fragment van groen vensterglas met boord.
ijzer; nagels, hengsel, emmerhaak, ring enz.
aardewerk; fragment van dekseltje, van beker (gevernist aardewerk), van meerdere kookpotten, van borden, van een mortarium.
een fragment van een kruikamfoor zeepwaar.
een fragment van een kragenschotel.
2 intacte imbrices en 3 intacte tegulae,
2 intacte pijlertegels
intacte tubulus (29,5 x 27 x 10 cm.) en
fragmenten van tubuli.
tegula met dierenpoot
fragment van een maalsteen

19. DE LOTELINGEN

Angele Selleslagh

De jaarlijkse loting had plaats in februari. Dit gebeurde per kanton. Daar Hombeek bij het kanton Willebroek was, moesten onze kandidaat-soldaten naar Willebroek.

Na de loting werden enkele glaasjes gedronken om de vreugde of de teleurstelling weg te spoelen. De meeste Hombekenaren stapten daarna op de trein naar Mechelen om daar verder te vieren. Als Terneuzeke op "Het Heike" en ook "Hombeek-dorp" voorbij reed, stonden familieleden en vrienden van de lotelingen aan de bareel. Van op de trein werd er geroepen om het goed of slecht nieuws over te brengen. Wie een hoog nummer trok, was er uitgeloot en moest geen soldaat worden. Die gelukkigen kon men herkennen aan een grote papieren bloem, die ze op hun vest staken. Vandaar het gezegde *"zij is gaan loten"* bedoeld voor de dames in bloemenkleedjes toen de gebloemde stoffen in de mode kwamen.

Erin loten betekende drie jaar dienst doen, wat voor de meeste gezinnen zeer erg aankwam. Wie eruit lootte had dus alle reden om te vieren.

In het Mechels nieuws en aankondigingsblad van 16-2-1869 lezen we over de loting te Mechelen:

"Er zijn dit jaar 110 uitgetelde lotelingen van 1867 die zich opnieuw voor de milicieraad moeten aanbieden. Het getal der lotelingen voor 1868 beloopt op 268. Het laagste nummer der aanstaande loting is 111 en het hoogste 378. Van deze 268 lotelingen zijn er;

25 zonder geleerdheid en die nooit naar school zijn geweest,
13 zonder geleerdheid, maar die soms naar school geweest zijn,
3 die alleen kunnen lezen,
11 die alleen kunnen lezen en schrijven,
186 die kunnen lezen, schrijven en rekenen,
26 die een grote geleerdheid hebben,
4 van wie de geleerdheid onbekend is."

In een nummer van één week later lezen we;

"Woensdag had op het stadhuis de loting plaats der jongelingen onzer stad, welke geroepen zijn om deel uit te maken van de nationale milicie. Deze dag was dit jaar een zeer woelige dag. Nooit heeft men meer getier en gezang gehoord dan ditmaal. Er werd dan ook op verscheidene plaatsen hevig slag geleverd, terwijl het rampzalig lot in menig huisgezin de diepste elende is komen werpen. De politie had de hele nacht haar werk om de dronkaards in veiligheid te brengen. Zelfs 's anderendaags had menige braspartij nog geen einde genomen."

NOTA VAN DE REDACTIE

Onder het Spaanse en Oostenrijkse bewind was het leger enkel door vrijwillige indiensttreding gerecruteerd. De loting werd bij ons voor het eerst ingevoerd door Lodewijk XIV gedurende zijn kortstondige bezetting van 1701. Deze ontketende zoveel woede dat ze werd teruggetrokken om verdere onlusten te voorkomen. Tijdens de Franse revolutie wordt de gedwongen conscriptie van kracht, later, na Napoleon, teruggebracht op de loting zoals ze dan vele jaren bekend bleef als recruteringstechniek. In mei 1902 werd in het Belgisch parlament de wet aangenomen dat het leger enkel uit vrijwilligers zou bestaan. Dit bleek vlug een wensdroom. De internationale politiek besliste er anders over. Uiteindelijk in 1909 werd het principe van verplichte dienstplicht parlementair goedgekeurd en werd de eerste stap gezet naar een lang uitgestelde hervorming in het leger. Tenslotte veralgemeende de wet van 30 april 1913 de dienstplicht om in 10 jaar een legermacht van 330.000 man te kunnen bereiken. De 1e wereldoorlog stond voor de deur.

20. Bijnamen op den HULTENDRIES (deel 3)

Theo Slachmuylders

VANDENBRANDSHOEF (vroeger "HAAGPLAS")
De huidige "grenshoeve" werd lange jaren genoemd naar de vroegere eigenaar Joannes Franciscus VAN DEN BRANDE, weduwnaar van Anna Maria VAN BEVEREN. VAN DEN BRANDE huwde een tweede maal met Maria Theresia BAETENS en deze hertrouwde op haar beurt met Guillelmus PEETERS. Ook toen PEETERS na haar dood op zijn beurt hertrouwde met Paulina VAN DER BORGT en .....ja, Paulina hertruowde met MICHIELS bleef de hoeve toch de oude benaming van VANDENBRANDSHOEF behouden.
Pas na de verkoop in 1920 aan **DORE VA PAKKES** geraakte de naam in verval. Desiderius SLACHMUYLDERS (1842-1927) werd **PAKKEN DIS** genoemd omdat hij nogal veel met de wandelstok ging (pakke) en "Dis" van Desiderius. Hij liet zijn meiden en knechten het werk doen op de hoeve "Wolputte", tegenover de kerk, waar nu de gebroeders DOMS wonen. Zijn zoon Theodoor (1886 - 1972) werd door iedereen "DOOR" genoemd. Door den ouderen is de bijnaam bij PAKKES nu nog in gebruik. Men spreekt van **Frans va DOOR VA PAKKES,** en van **Ludo va Frans va DOOR VA PAKKES.**
De echtgenote van Frans SLACHMUYLDERS kent iedereen als **Marieke VA GILLAMES.** Gillames is een vervorming van Guillaume,overgrootvader van Maria TEUGHELS.

DEN BOER VA PIEREKES
Jan BUELENS (1890 - 1960) had een voornaam voorkomen. Hij boezemde ontzag in. Hij was gehuwd met Maria Elisa VERLINDEN (1891 - 1976). Zij woonden in de Zepstraat. Jan was ook duivemelker en voorzitter van de plaatselijke bond
Dochter Henriette, Swa en Luc VAN DEN BOER dragen de naam verder.

D E H O U T E S T R A A T

WISKE DOEF
Op de hoek van de Kattestraat met de Houtestraat batte Louisa DE HOEF en Jan VAN DEN BERG een herberg uit.

MARCEL VA LOWIE VA MIEL
Marcel DE HOEF (1937) is de zoon van Louis DE HOEF (1899 - 1975) en josefina POTUMS (1907 - 1966). Zijn moeder werd **Finne va Lowie va Miel** genoemd. De ouders van Jan Louis waren Emiel DE HOEF (1873 - 1961) en Cornelia GORIS (1870 - 1937).

DE WITTE VA MARCEL DOEF
Hij is de zoon van Marcel, die als kind met zijn guitige wittekop, vele fratsen uithaalde.

ZJANG VAN DEN EDDER = Jan GOOVAERTS.
ROZA VA WISKE VA STIENE
JAN VA ZJANG VA PIEREKES= Jan BUELENS-PATTEET
WAAR VA SJOKES Hij kwam van Laar.

FONS VA WAAR VA SJO en NIE VA CEUPPES
Alfons VAN DEN BRANDE en Virginie PEPERMANS

MATTIL VA CEUPPES
Mathilda PEPERMANS, dochter van "Celine va Ceuppes",gehuwd met Omer MANGODT zijn beiden overleden. Zoon MANGODT bewoont momenteel het huis.

JAN en FRANK VA CHAREL VA KOBBELAAS
Jan DE WIT, gehuwd met Constantia GOOSSENS en Fran DEWIT, gehuwd met Edith DE BOECK bewonen elk met hun gezin de dubbele woning.

WANNES VA NELEKES en ZJANG VA NELEKES
Jan VAN DER ZEYP (1910) woonde tot 1922 in het hoevetje achter Marcel FIERENS, thans afgebroken. Hij is de jongste zoon van Wannes (1822 - 1961) en Paulina GOOVAERTS. DE ouders van Wannes waren Tist VAN DER ZEYP (1850 - 1936) en Catherina LEEN (1851 - 1916).

FIKKEL DOEF, ook DE KRIJTER
Victor DE HOEF (1879) was de vader van de huidige bewoners Louis en Mit. Hij was ook duivenmelker. Een bepaald soort duiver noemde met "krijters", vandaar de naam die in de volksmond overging op de persoon.

ZJEF SPOELDERS en PAULINE VA JAKKES
Na de dood van Pauline VAN DEN EYNDE verhuisde Jef SPOELDERS naar Mechelen. Het huis werd enkele jaren verhuurd en nadien verkocht.

FONNE VA JAKKES
Alfons is een zoon van Eduard VAN DEN EYNDE. Emiel DE HOEF en Victorine CEULERS kochten en verbouwden het huis.

JEANINE VA SPOELDERS Jeanine SPOELDERS, wwe.André TERSAGO, dochter van Jef.

LOWIEKE VA NELEKES
Het huisje op de hoek van de Poreistraat en de Houtestraat is bewoond door FLORE VA LOWIEKES en REE (Désiré BAETENS). Florentina is de dochter van Louis VAN DER ZEYP> Deze laatste reed op zijn 96 jaar nog steeds per fiets en was bij zijn overlijden, 2 jaar later, nog net niet de oudste inwoner van Hombeek.

LEZERSTRIBUNE.

De redaktie ontving van medelid Jan MEUTERMANS volgend schrijven :

In INFO 1988 blz.26 lees ik: "Het valt wel op dat (waarschijnlijk) schepen SPRUYT volgt op de eerste verpoordeling wat er kan op wijzen dat STEVENS niet akkoord is gegaan om alleen op te draaien voor een delict waaraan meerdere schuldig waren."
Ik ben zo vrij deze conclusie in twijfel te trekken. De vermelde Jan Baptist Spruyt zou zeer goed mijn voorvader kunnen zijn, geboren te Zeest op 12 december 1773 en overleden te Hombeek op 25 januari 1852, echtgenoot van Anna Catherina Leemans en zoon van Adrianus Spruyt van Zeest en Joanna Andries van Hombeek. Ik kan me echter moeilijk voorstellen dat hij ooit schepen is geweest. Hij woonde volgens de telling van 1821 in sectie B nr.6 Hombeekse baan 261. Hij kreeg slechts een tweede klas begrafenis. Als kleine man komt hij in dit geval wel meer in aanmerking dan de eerste schepen, die door de chappetter wel niet zo vlug op de bon zal gesligerd zijn.
Er was ook nog een andere Jan Bt. Spruyt, zoon van Jan en Elisabeth KEULEMANS, die meer in aanmerking komt als eerste schepen.Volgens de scheidig en deling voor Notaris M.J.Vick te Mechelen op 19 thermidor VI (6 augustus 1798) verkrijgt hij in volle eigendom de brouwerij van zijn ouders en het "pé veldeken" gelegen te Hombeek."

De Jan Bt. SPRUYT die mij als vermoedelijke veroordeelde achtten was de waard in "het Bergsken", schepenlokaal. Hij bezat gronden in Egglegembroek en de twee andere veroordeelden, Pieter Jan KEULEERS en Jacob DOMS waren ook vermogende boeren. Het vermoeden dat het (oud-)schepen Jan Bt. SPRUYT was steunt op het feit dat hij er grond bewerkte en ook op het feit dat deze veroordeling volgt op deze van de drie dagen eerder veroordeelde Jozef STEVENS. Het is een begrijpelijke menselijke reactie dat iemand die alleen een veroordeling oploopt, terwijl een paar dikke boeren die ook vlas te roten leggen en niet veroordeeld worden, dat deze aan zich verweert en de anderen gaat aanklagen. Merken we nog op dat Jan Bt.SPRUYT in 1822 zijn schepenambt verloor na het fameuze gefoefel waarbij Jacob HORCKMANS in het zadel wordt geholpen (zie info 1988 blz.10), en dat vanaf dat jaar ook gesproken wordt om weg te gaan uit het café-schepenlokaal naar een eigen gemeentehuis. Wie zal ons zeggen welke Jan Baptist SPRUYT het wel geweest is?

21. DE VROEDE VADEREN (deel 6)

Stan Behets
aanvulling door Ward De Kempeneer

5. DE UITVOERENDE MACHT.

Met deze aflevering zijn we gekomen aan de laatste bijdrage over de beleidsperiode van de tweede burgemeester, Jan Frans CEULEMANS (1800 - 1825).

Het Hombeeks gemeentebestuur had tegenover de burgers van de gemeente een taak zoals de goede huisvader tegenover zijn gezin. Daarom stelde men wetten en reglementen op die niet alleen de verhoudingen tussen de burgers onderling regelden, maar ook tussen de burgers en de overheid. Het bestuur bepaalde straffen voor tekortkomingen en vergrijpen. Het trad ook op als rechter en bestrafte de burgers.

Maar er waren ook plichten voor het bestuur om een goede samenleving mogelijk te maken. Zo werd ervoor gezorgd de burgers te beschermen tegen onheil en overmacht zoals branden en overstromingen. Bescherming ook tegen schade, bedrog of diefstal. Om deze bescherming te verzekeren moest de gemeente beroep doen op de eigen burgers.

In vorige afleveringen hebben we gezien hoe de gemeente de burgers beschermde door het oprichten van speciale veiligheidsploegen, nachtwachten op de velden, brandwachten enzovoort. De gemeente had geen eigen personneel in dienst buiten de secretaris en de veldwachter.

Een zeer voorname opdracht was ook te zorgen voor een goede infrastructuur; goede wegen, stevige bruggen, goede afwatering door zuivere waterlopen. Ook hier beschikten de vroede vaderen van destijds niet over een eigen werkploeg. De gemeente plande en inspecteerde de wegen, maar de uiteindelijke uitvoeringen voor instandhouding en verbeterinbg kwam toch terecht op de rug van de bewoners zelf.

Vooral de boordeigenaars waren gehouden de aanpalende wegen, beken en grachten te onderhouden. Het was niet ongewoon dat burgers de straten waarvan ze meest gebruik maakten ook zelf en zelfs met eigen middelen aanlegden. Kasseiwegen kende men destijds te Hombeek omzeggens niet. Enkel in het dorp, rond de zennebrug lag een smal kasseiwegeltje dat dan nog geregeld moest bijgewerkt worden omdat er zoveel verzakkingen waren, vooral bij overstromingen. Alle andere wegen waren aangereden grondwegen, wat opgevuld met allerlei harde afval en met asse, gruis en verbrandingsafval van steenkool (cintels). De boeren zochten hun wegverhardingsmateriaal waar ze het ook maar konden vinden. Zo is het algemeen bekend dat de laatste muren van het in 1820 leegstaand en in verval geraakte kasteel van Carmosteyn, op onwaardige wijze verdwenen in diverse Hombeekse straatwegen.

HOE GING HET BESTUUR TE WERK ?

De bestuursleden stelden geregeld een klassificatie op van het Hombeekse stratenplan. Welke wegen dringend aan herstel toewaren, welke wegen verbreed of veranderd moesten worden enz. Ook gebeurde het dat de arrondissementscommissaris tussenkwam om verbeteringswerken op te leggen. Zo spraken we reeds (in aflevering 1) over de betwisting rond de opgelegde verbreding van de weg naar Leest (huidige leestse steenweg) in de zittingen van mei en november 1822. Hombeek betwistte de noodzaak om deze weg 24 voeten breed te maken. Er was geen druk verkeer en wel was dit de kortste weg naar Leest, maar er waren genoeg andere wegen om deze gemeente te bereiken. Hombeek was te arm om dure vruchtbare koutergronden af te kopen en het voorstel van de commissaris om in ruil de overschotgronden van de Rechtestraat te verkopen was ontoereikend. De weg werd toch verbeterd, maar bleef slechts op 16 voet. Met deze linke toer trachtte men de kosten voor onteigening te ontlopen. Door de wegbreedte niet te wijzigen moest geen grond worden aangekocht omdat, zo lezen we " *langer dan mensengeheugnis openbaar gebruik is gemaekt van desen weg en het aldus gemeen goed is, ten waere deszelve aenpalende eygenaers bij akte de proprieteyt van denselven weg konden bewijzen, in welke gevalle de schadeloosstelling door de gemeynte zoude verschuldigt wezen.*".

Om de staat der wegen keurig te kunnen vaststellen werd Hombeek in 4 sectoren ingedeeld. (vermoedelijk a, b, c en d volgens het kadasterplan) Per sector wordt een controlleur aangesteld. Dit gebeurde ook op 1 Juli 1819.

Antoon DE ROECK	wordt benoemd als toezichter over de 1e sectie.
Jan Bt. SPRUYT	wordt benoemd als toezichter over de 2e sectie.
Jacques HORCKMANS	wordt benoemd als toezichter over de 3e sectie.
De Burgemeester	wordt benoemd als toezichter over de 4e sectie.

Het moet dat jaar wel een goede zomer geweest zijn want de Raad bepaalt dat in Juni de werken een maand worden uitgesteld wegens "*de grote hitte die er heerst de laatste tijd.*"!

Of deze wegherstelling veel heeft gebaat is onzeker. Alleszins niet in het dorp. Op 22 januari van het jaar 1820 was er immers weer eens een grote overstroming van de Zenne. Op meerdere plaatsen waren er wegverzakkingen, soms wel een kar diep. De herstellingen konden niet onmiddellijk gebeuren, niet alleen uit gebrek aan geld, maar het winterde te fel. Er werd dan maar voorlopig hersteld door afvalgruis in de gaten te stoppen. Steen kon gratis opgehaald worden te Mechelen bij de karmelieten.

Alle inwoners van de gemeente die over paard en kar beschikten werden opgevorderd. Alle werkkrachten uit de 1e en 2e sectie werden als baanvakkers ingeschakeld. Vanaf 3 februari begon men met de herstelling onder toezicht van raadslid Jaak SCHELKENS met de hulp van Jan Jozef VAN ASCH en Willem TEUGHELS. Zij stelden de werkploegen samen aan de hand van de lijsten der opgevorderden en brachten verslag uit bij de burgemeester en schepenen. Zo moest men ieder jaar bijna beroep doen op de bevolking om de wegen in een min of meer behoorlijke staat te houden. De Winter was voor de boeren toch het dood seizoen.

Uit de verslagen der opzichters der wegen kan niet alleen de staat worden opgemaakt maar vernemen we vaak wat over onregelmtigheden van burgers; een afspanning die te ver op de straat geplaatst wordt, zelfs een schuur die deels over de straat wordt gebouwd enz. Op 23 juni 1823 stelt opzichter HORCKMANS in zijn rapport vast dat de baan naar Humbeek ter hoogte van het Middenveld, nog maar de breedte van een veldweg heeft. Het nodige wordt gedaan om de breedte weer aan te passen aan de gegevens van het buurtwegenplan.

Het overstromingsgevaar in Hombeek was zeer groot, altans voor 1899, het jaar van de saneringswereken der Zenne. Er ging practish geen winter voorbij zonder dat weiden en velden overstroomden. Bij ontij liep ook het dorp onder water. Daarom ook was het van het grootste belang dat vooral de toegangsbeken naar de Zenne, de Leybeek en de Zennebeek, steeds goed uitgediept en onderhouden werden. Ieder jaar, in de Zomer, werden de burgers gevorderd deze klus op te knappen. Ook hier werd de grootste verantwoordelijkheid gelegd bij de boordeigenaars. De dagen der zuivering werden strikt bepaald en medegedeeld aan de betrokkenen door plakkaten en door afkondiging aan de poort van de kerk na de hoogmis.

DE MENNEGATEN.

Afwatering van landen en velden verliep naar de aanliggende greppels en grachten. Overwegen van dezen waren vaak oorzaak van waterverstopping en wateroverlast. Het bestuur reglementeerde ook het behoorlijk uitgraven der "mennegaten", of men moest ze vervangen door*"houten brugskens ofte gooten, om alsoo in geender manieren den vrijen loop der wateren te verhinderen:."*
Op 18 mei 1822 wordt na een inspectie van schepen HORCKMANS opgelegd a.v.;
" Om volgende overstromingen te voorkoomen moeten er twee gooten geplaatst worden in de beek achter de VERDRINKELINGEN over den KERKWEG en een over de beek aan het PASGAT. Het college legt de kosten ten laste der aenpalende eygenaers, te weten;

1e aan DE VERDRINKELINGEN; 1/2 ten laste van mevrouw DOMIS
1/4 ten laste van Sieur HORCKMANS
1/4 ten laste van Sieur JACOBS, bakker Mechelen.
2e aan DE VERDRINKELINGEN; 1/4 ten laste van het Bureau van Weldadigh. Mech
1/4 ten laste van Jacob E. CAUWENBERGH
1/4 ten laste van E.H. CAUWENBERGH, onderp.Brecht
1/4 ten laste van Peter Jan LEEMANS
3e aan HET PASGAT; 1/4 ten laste van de heer president DE LA FAILLE
1/4 ten laste van meester Peter HOUTERS
1/4 ten laste van juffrouw wwe. GILLIS
1/4 ten laste van Judocus VAN CRAEN.

Ze zullen deze werken in overleg met mekaar moeten uytvoeren, anders laat de gemeente uitvoeren op hun kosten."

DE ZENNEBRUG.

Herstellingswerken aan de brug werden uitgeschreven en door derden uitgevoerd. Zo werd op 3 mei 1820 eveneens beslist dat de planken vloer dringend voor een groot gedeelte moest vervangen worden. De prijzen hiervoor moesten opgemaakt worden per m2. en voor twee alternatieven, in olm of in populier, met planken van een dikte van 2 "*porice*".(oude maat ?)

^^^

ERELEDEN VAN HOEMBEKA

BARON de MEESTER de RAVESTEIN, EREVOORZITTER

Dokter Walter JASPERS

Apotheek ASSELMAN

Architect Eddy VAN DE VENNE

Kinesiste Rita SPRUYT

Haartooi SYMONS - TEUGHELS

Haarkapper George DE BRUYNE

Breigoed Van ROMPUY-LIESENBORGHS

Kleding Frans VAN STEEN-DE KEMPENEER

Metaalconstructie Edmond PHILPS

Electro Radio en TV GERY

Kolen Stookolie Frans VERBERGT

Chauffage Marcel VERBRUGGEN

Verzekeringen Dirk VAN STEEN

Jeugdhuis H O J E

GENERALE BANK

GEMEENTEKREDIET

A. S. L. K.

B. A. C.

C. E. R. A.

W. E. B. Converting Equipment

Q 8 - Kuwait Petroleum